

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Virtvtes Theologicæ. Libro Triplici Fidei, Spei, & Charitatis materias expono

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

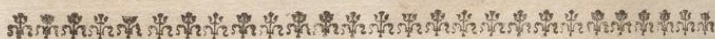
Liber LIII. Irregularitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80695](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80695)

LIBER LIII. IRREGVLARITAS.

DE Irregularitate denique sine Censura sit, siue non (de quo infra) differendum. Exponam itaque Quid sit, & Quotuplex? Quale peccatum requiratur, ut incurra-
tur? Quae namque verbis soleat iure ferri? Quanam ex-
cusent ab Irregularitate, quae in puram poenam ob aliquam cul-
pam imponitur. Quam ratione contrahatur per illicitam Sacra-
mentorum susceptionem? Ob malum Ordinum usum. Ob Hae-
sim, Simoniam, aliaue crimina, vel Infamiam. Ob homicidium
aut mutilationem voluntariam. Ob inuoluntarium homicidium.
Ob defectum lenitatis. Ob Bigamiam. Ob natalium defectum. Et
ob defectum corporis vel animi. Demum quonammodo huiusmo-
di Iuris impedimentum sit auferendum.

SECTIO PRIMA.

De Irregularitate Receptiores sine lite Sententia.

CAPVT I.

*Quid, & quotuplex Irre-
gularitas.*

¹
Quid irre-
gularitas,
qua quidem
ab aliis
Censuris
differt.

IRREGVLARITAS est, quadam inhabilitas iure Canonico introducta, directe (quantum est ex se) impediens Ordinum susceptionem: & indirecte susceptorum usum. Dixi esse inhabilitatem, quia eam contrahens, quantum per ius humanum fieri potest, redditur incapax susceptionis, ac usus Ordinis. In quo à Suspensione, aliisque censuris differt, quod hæc immediate, ac directe solum impediunt usum alicuius potestatis, irregularitas vero, quantum fieri potest, tollit ipsam potentiam suscipiendi Ordinem, eoque vtendi. Coninch d. 18. dub. 1. n. 1. & alij com-
muniter.

² Hinc tria sequi affirmo. Primum, neque for-

minas neque non baptizatos esse proprie irre-
gulares. Quia eorum in capacitas suscipiendi
Ordines non est inducta à iure, sed oritur im-
mediate ex ipsa natura, ac institutione Sacra-
menti Ordinis, cui essentiale est, quod invalide
fœminis, aut non dilutis Sacra vnda confere-
tur. Possunt tamen viris nondum baptizatis
quædam accidere, quæ postea dilutos irregu-
lares reddant, (de quo infra) vnde possunt
quandam quasi inchoatam irregularitatem
contrahere. Henriquez lib. 14. capit. 2. num. 4. &
omnes.

Secundum, eum, qui absolute irregularis est,
illicite facere ea omnia, quæ usum alicuius
Ordinis requirunt: contra vero (nisi impedia-
tur) licite ea omnia, quæ illum nullo modo re-
quirunt. Quia irregularitas non inhabilitat
nisi ab Ordinis susceptionem, vel usum. Vnde
potest suscipere omnia alia Sacramenta. Exer-
cere etiam solemniter minorum Ordinum
actus, ac cum aliis Clericis solemniter canere
Officium diuinum, exceptis iis, quæ ex Ecclesie
usu sunt Ordini certo deputata, qualis est Ora-
tio præmissa Dominus vobiscum, & quædam
similia. Quia alia omnia etiam puri laici ge-
rere possunt. Demum omnes actus iurisdic-
tionis præter Sacramentalem absolutionem, &
realem degradationem exercere: hæc enim
usum

Sec. I. De Irregularitate Recept. Sent. 327

vltim Ordinum includunt. Coninch d. 16. n. 11. & d. 18. n. 2. & 3.

⁴ Tercium irregulare non priuari beneficio. *Non est priuatus beneficiis, si per se vel per alium praestet. At si id beneficii actus ipsi prohibitos requiratur, eo priuandus est iuxta c. Si celebret, de Clerico excom.* Imo si non speraret, breui se posse dispensationem obtinere, teneretur beneficium resignare, praesertim si hoc requireret, ut beneficiarius per se officium faceret. Quia cum beneficium sit propter officium, male retinet, qui ad illud omnino ineptus est. Henriquez lib. 14. cap. 2. numer. 4. Suar. d. 40. section. 2. Auila part. 7. d. 2. dub. 6.

⁵ Alia irregularitas contrahitur sine vltimo proprio actu ob aliquem corporis aut natalium defectum. Alia vero ob proprium aliquem actum. Quae iterum subdividitur in eam, quae fertur ob aliquam culpam eam incurrentis: & in eam, quae incurritur sine vlla culpa, ob bigamiam, defectum lenitatis, &c. Rursum alia est totalis, quae ab omni Ordine suscipiendo, aut exercendo perpetuo excludit. Alia autem partialis, quae vel non impedit omne exercitium Ordinum (ut fit in Sacerdote, qui sine sua culpa perdidit pollicem, qui excepta celebratione, potest alia Sacerdotalia munera obire.) Vel non impedit in perpetuum; sic pueri sunt irregulares donec habeant aetatem legitimam pro singulis Ordinibus requisitam. Coninch d. 18. dub. prim. numer. 8. & alij communiter.

CAPVT II.

Quale peccatum requiratur, ad incurrendam Irregularitatem?

⁶ **N**ON requiro, ob quae peccata in particulari lata sit irregularitas (de quo suo loco) sed in genere quale peccatum ad eam requiratur. Nulla quidem ob actum internum incurritur. Quia nulli sunt Canones, quibus talis irregularitas feratur & receptus est, dari non posse. Quia Pontifex actus mere internos punire non potest, ut aperte colligo ex cap. vltim. de Simon. Nec sufficit quilibet actus externus, sed, nisi in iure aliud exprimitur (quod hactenus factum esse non video) requiritur actus suo in genere consummatus Coninch disputat. 18. numer. 11. & d. 13. num. 7.

⁷ De facto nulla irregularitas, quae propter culpam ponitur, ob veniale peccatum incurritur. Quia cum grauissima poena sit non potest censeri, ob veniale crimen imponi: alias enim poena delicto minime responderet. Soto de inst. l. 5. g. 1. artic. 9. Nauar. summ. capit. 27 num. 252.

⁸ Imo nec incurri ob venialem culpam incurri posse crediderim. Quia Pontifex huiusmodi poenam praestitbens iniuste se gereret, poena scilicet delictum superante. Suar. d. 40. sect. 3. n. 17. Scio tamen Pontificem posse irregularitatem ferre ob aliquod veniale peccatum, cuius actus materialiter sumptus etiam sine peccato factus sufficientem indecentiam respectu Clericalis status contineret, ut ei posset irregularitas annexa. Verbi gratia, Pontifex posset statuere, ut per actum, quo aliquis fit bigamus, tum solum irregularitas incurreretur, quando aperte constaret, in eo saltem venialiter esse peccatum. Quamvis hoc forte minus expediret ob difficultates, quae possent inde nasci. Quia in foro saltem externo nunquam posset sciri, quando quis eam incurrisset, nisi ut summum ex rei confessione. Coninch d. 18. n. 14.

⁹ Potest contrahi irregularitas ex criminibus omnino occultis. Quia Tridentinum sess. 24. c. 6. aperte supponit, cum concedit Episcopis facultatem in iis dispensandi. Profecto dupliciter potest alicui criminis irregularitas annexa. Primo per se: & haec incurritur per tale crimen, quantumcumque sit occultum. Secundo potest ei annexa quasi per accedens ratione infamiae, quam adfert: & tunc sicut ad non fert infamiam quareddum occultum est, ita nec inducit irregularitatem. Nauar. summ. c. 27. n. 194. alios citans.

¹⁰ Qui dubitat, an irregularitatem contraxerit, ex quocumque capite dubium oritur, nepe an in iure tali facto sit statuta, vel an ipse tale fecerit, ob quod constet irregularitatem contrahi tenetur de veritate diligenter inquirere, quantum pro loco, & tempore commode potest, antequam quidquam agat, quod irregulari sit prohibitum. Cap. Illud Dominus 5. de Clerico excommunicato. Quando autem post diligentem inquisitionem manet dubium, an tali facto annexa sit irregularitas, qui id commisit, in utroque foro debet indicari irregularis non esse. Cap. 15. qui 18. de sentent. excommunicatione. Idem dicendum, quando quis post diligentem inquisitionem adhuc dubitat, an commiserit actum, cui annexa est irregularitas. Quia nemo bona fide suam libertatem aliam quamcumque rem possidens, tenetur sese ea spoliare, nisi sufficienter constet, eam perdidisse, seu alienam esse. Suar. d. 40. sect. 5. n. 4. Auila part. 7. disputat. 2. dub. 4. Coninch d. 18. num. 21. & 22.

CAPVT III.

Quisnam verbis soleat in iure Irregularitas ferri?

¹¹ **I**RREGULARITAS nunquam incurritur nisi in casibus à iure expressis. Cap. 15. qui 18. de sentent. excom. in 6. Vbi dicitur, irregularitatem nunquam incurri, nisi id in iure sit praescriptum.

casti. a iure
expressis.

scriptum: & consequenter nullo iure censetur
ferri, cuius verba non magis significant irregu-
laritatem, quam aliam poenam. Quia non po-
test dici tali iure irregularitatem esse expref-
sam, seu expresse contineri. Attamen quia an-
tiqui nunquam eo verbo utuntur, sed aliis
modis per circumlocutionem hanc expri-
munt poenam ex quo fit, ut multi laborent, ut
discernant, quandonam antiqua iura hanc po-
nā imponant, quando nō. Ego quidem ad id dis-
cernendum triplicem regulam apponam.

12
*Ad digno-
scendum
quandonam
iure hanc
poenam im-
ponant. Re-
gula prima.*

Prima sit. Quoties ius non imponit poenam
incurrendam ipso facto, sed per Iudicem prae-
scribendam, de irregularitate non loquitur.
Quia haec nunquam per sententiam fertur.
Quando vero ius censetur imponere poenam
sententia lata, quae ipso facto incurritur: quā-
ponant. Re. do vero per Iudicem imponendam, exprimit
gula prima. docte Coninch d. 3. num. 20. Suar. disputat. 40.
sect. 8.

13
*Regula se-
cunda.*

Secunda. Idem dicendum, quoties verba Ca-
nonis directe solam executionem Ordinum
prohibent ut sit *Cap. 1. de ordinat. ab Episcopo,*
qui Episcopatu renunciant. Tunc enim potius
fertur suspensio, aut depositio, quam irregula-
ritas, quae directe impedit Ordinum suscepi-
tionem. Exipio casum, quo ex adiunctis clare
contrarium colligitur, verbi gratia, ratione
materiae ipsius legis: ut si agat de casu, ob
quem per alia iura sit irregularitas statuta, &
pateat, quod eandem poenam velit confirmare.
Suar. d. 40. sect. 8.

14
*Regula ter-
tia.*

Tertia demum. Quando Ius statuit aliquod
perpetuum impedimentum, quod ipso iure in-
curritur directe impediens susceptionem sta-
tus Clericalis, aut Ordinum, censetur ferre ir-
regularitatem. Quia haec in tali impedimento
directe consistit. Ex. gr. Si lex dicat, *Quisquis
hoc fecerit, aut Quisquis talem defectum habue-
rit, nunquam ordinetur.* Suar. d. 40. sect. 8. Coninch
d. 18. n. 26.

CAPVT IV.

*De iis, quae ab Irregularitate
ob aliquam culpam imposita,
excusant.*

15
*Qua ope-
rantem a
lethali ex-
citant, ab
irregulari-
tatis libe-
rant incur-
sione.*

Vae operantem a lethali
crimine excusant, siue sit
ignorantia iuris, vel facti, siue
iustus metus, ab irregularita-
tis proculdubio excusant in-
curfione. Quia irregularitas
non incurritur nisi ob lethale piaculum. Scio,
aliquos ab hac regula excipere eum, qui etiam
sine sua culpa secundo baptizatur: quia *Cap.
Qui bis, de consecr. dist. 4.* dicitur esse irregula-
rem, qui etiam ignoranter secundo vnda Sacra
diluitur. Et *Cap. Qui in qualibet 1. quae 7.* idem
dicitur de eo, qui in quacunque aetate, aut bis,
aut ab haereticis baptizatur. Attamen Canon
prior est solum Theodori Cantuariensis, qui

non potuit irregularitatem constituere. Poste-
rior autem intelligendus est de qualibet aetate
eorum, qui utuntur ratione. Aliet enim con-
tradiceret *Capiti Placuit*, & *Capiti Qui aetate
1. q. 4.* Vbi expresse dicitur, eos, qui ante vlti-
mationis apud haereticos baptizati sunt, hanc
irregularitatem non incurere, Coninch d. 18.
n. 27. & alij communiter.

Exercens actum, cui annexa est in puram
poenam irregularitas, eam non incurrit, si in-
vincibiliter ignoret actum iure Ecclesiastico
esse prohibitum, licet prohibitum sit iure na-
turae. Quia *Cap. 2. de constitutionibus in 6.* aperte
dicitur non ligari ignorantes Ordinariorum
constitutionibus. Vnde aperte sequitur, igno-
rantem aliquam legem, nec ea, nec eius poenis
teneri. Coninch d. 18. n. 29.

CAPVT V.

*De Irregularitate ex illicita Sa-
mentorum susceptione.*

Vi voluntarie secundo bap-
tizatur, aut alium baptizat, aut
rebaptizanti ministrat, sit irre-
gularis. De rebaptizato patet
Canon. *Eos, de consecr. dist. 4.*
Qui generatim omnibus rebaptizatis hanc
poenam imponit. De rebaptizante *Can. Ex
litterarum, de apostat.* Haec tamen irregularitas
non est nisi quoad Ordines suscipiendos, ut ex
textu patet. Omnes sic.

Ut ministrans rebaptizanti hanc irregu-
laritatem incurrat, crimen debet esse publicum
vbi exprimit textus. Rebaptizans vero irregu-
laris est, etiam quando factum est occultum.
Potest tamen in hac poena Episcopus dispen-
sare iuxta Trident. *sess. 24. c. 6.* Sicut etiam com-
ministro, qui post hanc irregularitatem con-
tractam Religionem ingreditur. *Cap. Ex liti-
rarum, de apostat.* Syluest. *v. Irregularitas, n. 6.*
Suar. *to. 3. d. 3. sect. 6. dub. 3.*

Verum ad huiusmodi poenam incurrendam,
non sufficit, caeremonias Baptismi iterari, sed
necessum est reciteri ipsum Baptisma. Vnde
patet non incurere hanc poenam, qui reitera-
ret solam externam materiam ac formae appli-
cationem sine intentione baptizandi. Quia
talis nullatenus rebaptizat nisi secundum ex-
ternam quandam apparentiam. Suar. *to. 3. d. 31.
dub. 4.*

Nec irregularitatem incurrit, qui rebap-
tizat sub conditione, *Si non es baptizatus*, etiam
eum, quem scit baptizatum esse. Quia non ha-
bet animum vere rebaptizandi, sed potius nu-
gandi, vel simulandi Baptismum. In foro ta-
men externo talis puniri posset tanquam re-
baptizatus, quando constaret, hunc esse dilu-
cognovisse. Quia haberetur hac conditio tan-
quam non apposta, & iudicaretur, serio vo-
luisse rebaptizare, & conditionem loco
adiiecisse: nisi aliunde contrarium apparet.
Coninch

Secl. I. De Irregularitate Recept. Sent. 329

Coninch disput. 18. num. 38. & alij communiter.

¹¹ Baptizatus ab hereticis irregularitatem incurrit. *Cap. Qui in qualibet i. dist. 7.* Excusat ignorantia. *Cap. Placuit. & c. Qui apud 1. q. 4.* Idem dixerim de necessitate, quæ excusat à culpa. Quia propter culpam illa pœna incurritur. Et secundum hæc intelligo *Cap. Qui in qualibet*, de qualibet ætate discretionem ventionem. Est omnium.

¹² Adulti baptizati in ægritudine ob periculum mortis non possunt ordinari Presbyteri, nisi fidem, & studium suum probaverint, probitate scilicet vite; aut nisi Sacerdotum sit inopia, c. 1. *dist. 57.* Videtur tamen tunc requiri dispensatio Episcopi, ut de ordinandi dignitate publico iudicio constet. Doctores conveniunt.

¹³ Qui furtivè ordinatur irregularis fit saltem quo ad ascensum ad altiores ordines. *Cap. 1. de eo, qui Ordinem furtivè suscipit.* Potest tamen cum eo Episcopus dispensare, nisi fuerit sub pœna excommunicationis prohibitus, ita ad Ordines accedere. Dicitur furtivè ordinari qui dolo obtrudit se Episcopo ordinanti, persuadendo se esse alium, quàm sit; aut qui prius dum vocatur ad examen, curat, aliù suo nomine examinari, & postea vocatus sistit se pro eo, qui examinatus fuit; vel quacumque alia ratione efficit, ut Episcopus eum ex errore personæ pro alio ordinet.

¹⁴ Qui post Matrimonium contractum ratum etiam ante consummationem (nisi in Religione approbata professus sit) inquit uxore, Sacros Ordines suscipit, irregularis fit, & ab ordine sic suscepto suspenditur. Si tamè in Religione approbata profiteatur, poterit eum Episcopus dispensare. Nonnulli alias irregularitates adferunt huic capiti concernentes, sed eas haud satis probant, cum nullum ins, in quo exprimantur adferant. Coninch *disputation. 18. numer. 44.* ex communi Doctorum.

CAPVT VI.

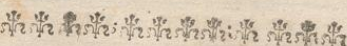
De Irregularitate ob pravam Ordinum usum.

¹⁵ CLERICVS exercens Ordinem, quem non habet, fit irregularis quoad ascensum ad superiores. *Cap. 1. & 2. de Clerico non ordinato.* Manet etiam per biennium, aut triennium iuxta Episcopi arbitrium suspensus ab Ordine dignissimo, quem habet: non autem ab aliis, ut aperta colligo ex *cap. 2. c. 1. de Suar. disputation. 40. section 4. num. 4.*

¹⁶ Porro ad hanc pœnam incurrendam, debet Ordo exerceri cum ea solemnitate, ac modo, quo à laicis exerceri non potest. Hinc laicus exercens actus minorum Ordinum etiam cum omni solemnitate, aut canens Epistolam etià *Escol. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.*

cum damatica sine manipulo, aut baptizans sine solemnitate, irregularitatem non contrahit. Quia hi non sunt actus Ordinis, dum sic fiunt. Præterea debet hic actus fieri non solum cum peccato mortali, (sine quo hæc pœna non incurritur) sed etiam serio. Qui enim ioco eum exhiberet, et si peccaret, non tamen irregularis fieret. *Avila p. 7. d. 9. d. 13.* ex communi.

Violans censuram aliquam actum Sacri Ordinis exercendo, irregularis fit. *Cap. de sent. & re indicata in 6. Cap. 1. s. qui. Cap. Is, cui de suram per sentent excomm. in 6.* Per actus vero minorum Ordinum non incurritur. Quia possunt à laicis etiam cum omni solemnitate exerceri, atque ex consuetudine desinere alicui Ordini esse proprii. Est omnium Doctorum. Scio, varios alios adferri calos, sed à suis Authoribus non probati.

CAPVT VII.

De Irregularitate ob hæresim, simoniam, aliàve criminam, vel ob infamiam contractam.

 ERETICI non possunt ad ullos Ordines promoveri, etià post poenitentiam tractatam. *c. Sa. luberrimum 1. q. 7.* Vbi dicitur, Clericos ab hæresi reuertentes ad Ecclesiam debere pro magno beneficio habere, si sine vlla promotionis causa in suonerere permaneant. Est communis.

Idem dixerim de fautoribus, & receptatoribus hereticorum, eorumque filiis vique ad secundam generationem. *Cap. 2. s. Heretici, fautores, & filij.* Hæc autem intelligo de iis, qui fauent hæreticis formaliter sumptis, sine qua tales sunt. Nam si quis hæreticum domi reciperet, quia pauper, aut frater ipsius est, & ei in re aliqua iusta faueret nullomodo ad hæresim spectante, nullam pœnam incurreret. Hoc autem ius per *cap. Statutum, 1. s. limito*, ut constitutio illa circa descendentes per lineam femineam, solù habeat locum in prima generatione: in secunda vero solù respectu illorum, qui per lineam masculinam descendunt. Itè ut nō habeat locum respectu filiorum, quorum parentes ante mortem Ecclesie reconciliati. Catholici obierunt. *Henr. 1. 14. c. 5. n. 4.* citans Simanchas, Nauarrum, & alios.

Qui iure infames sunt, irregularitate puniuntur. *Cap. Infames 6. q. 1.* Iuris autem infamia dupliciter incurritur. Priò, per Iudicis sententiã infamiã incurrentis. Secundo, per commissionem criminis, cui à iure infamia est annexa, quando illud est publicum. Huiusmodi crimina sunt periuriũ in iudicio, simonia, Sodomitia, improbiu fœnus, in quo usuræ usuratũ exiguntur, Sacrilegiũ, duellũ, hæresis, eiusq; fauor, crimẽ læsæ Maiestatis, persecutio hostilis Cardinaliũ. Imo duo vltima committentium filij

Ff atque

²⁷ Violans cõsentit & re indicata in 6. Cap. 1. s. qui. Cap. Is, cui de suram per sentent excomm. in 6. Per actus vero minorum Ordinum non incurritur. Quia possunt à laicis etiam cum omni solemnitate exerceri, atque ex consuetudine desinere alicui Ordini esse proprii. Est omnium Doctorum. Scio, varios alios adferri calos, sed à suis Authoribus non probati.

²⁸ Heretici sunt irregulares.

²⁹ Et eorum fautores, & filij.

³⁰ Et qui iure sunt infames.

atque etiam nepotes descendentes per masculinam lineam sunt infames. *Cap. Felicis de penis in 6. & Leg. Quisquis, §. Filiis, C. ad leg. Iuli.* Permanet autem hæc infamia, & consequenter irregularitas etiā poenitentia peracta. Debent vero hæc crimina esse publica, *c. ult. de temporib. ordinandor.* Quia crimen occultum non parit infamiam. *Nauar. sum. c. 27. m. 248. Coninch d. 18. n. 56.*

31 *Non omnis infamia irregularitatem inducit.* Alia crimina, quæ iuris infamiam non habent annexam, irregularitatem non inducunt, quāvis quia publica sint, suos auctores infament: sed tantum inducunt aliquod impedimentum ob indecentiam, propter quam tales *c. ult. citato*, ordinari prohibentur, donec per poenitentiam infamiam eluerint; quare hæc posita, omne impedimentum tollitur. *Nauar. c. 27. n. 204.*

CAPVT VIII.

De Irregularitate ex homicidio aut mutilatione voluntaria.

32 *Non est irregularis, qui conatur occidere, aut mutilare.*

VLIVS conatus occidendi per se, vel alium adhibitus sufficit, ad inducendam irregularitatem nisi mors, aut mutilatio despecto sequatur. Quia illa solum est lata pro iis, qui occidunt, aut mutilant: nullus autem, quātumcumque conetur occidere, potest dici occidisse, nisi nex sequatur. Idemque de mutilatione dicendum. Infero, irregularē nō esse eum, qui alium lethaliter vulnerauit, si statim ex allocasu (v. gr. tormento discerptus) ita subito occidatur, vt ratione prioris vulneris nullatenus citius obeat: secus si citius. Quia in hoc casu alter in ipsius occisionem influit, in priori verò non. *Auila hic, d. 6. §. 3. dub. 4. concl. 2.*

33 *Voluntarie aliquem occidens, aut mutilans, irregularis est.*

Voluntarie aliquem occidens, aut mutilans, irregularis est. Patet ex tit. de homicidio. Ad hanc vero irregularitatem nō sufficit grauis vulneratio cū copiosa sanguinis profusione, aut deformitate secuta, nisi sequatur mors, vel mutilatio. Quare non sufficit aliquem ita vulnerare, vt aliquod membrum ei reddatur inutile, nisi abscindatur, aut saltem ita tractetur, vt plene moriatur & debeat abscindi. *Nauar. sum. c. 27. n. 223. Sotus l. 5. de iust. q. 2. a. 1. Suar. d. 44. §. 2. n. 6. Henric. l. 14. c. 8. num. 4. Auila p. 7. d. 5. §. 1. dub. 2.*

34 *Quid dicatur proprie membrum, cuius mutilatio irregularitatem inducat.*

Receptiori vero ex sententia, membrum dicitur solummodo ea pars corporis, quæ per se habet aliquod distinctum officium in corpore, qualis est manus, pes, &c. Vnde digitos membra non esse iudico, sed membri partes idēque de auribus, naso, &c. sentio. *Nauar. cap. 27. n. 206. Couar. in Clement. si furiosus, de homic. p. 3. §. 8. Auila p. 7. d. 5. dub. 1. Henr. l. 14. c. 8. nu. 1.*

35 *Irregularis est, sponte sibi partem digiti amputans.*

Qui sibi sponte notabilem partem digiti abscindit, aut se ipsum castrat, aut castrati permittit, est irregularis. Secus si ex necessitate vim patiens, aut morbi depeklendi causa hæc patiat. Habetur expresse *cap. 4. §. 6. 7. 8. 9. dist. 35*, Vnde constat, aliquem

facilis fieri irregularem se ipsum lædendo, quāvis si alium lædat. *Coninch dist. 18. n. 64.*

Abortum procurans post fetus animationem irregularis est. Secus erit, si id ante animationem fiat, vel in priori casu effectus nō sequatur. Quia tunc non committitur homicidium. *Cap. Sicut ex literarum, 20. de abortu. homicid.*

Apponens sponte causam, ex qua videtur, alteri mortem secuturam, v. gr. dando ei venenum, &c. irregularis fit, quātumcumque ante illius mortem facti poeniteat, & eam impedire conetur, si mors de facto sequatur. Quia vere est homicida. Omnes fatentur.

Idem dixerim de iis, qui mandando, consulendo, incitando, animando occisorem, aut simili ratione sint causa mutilationis aut homicidij. *Cap. Si quis viduam, dist. 50.*

Qui suadet alicui, vt alium interimat eo modo, iisque circumstantiis, quibus inasforti nullum probabile imminet periculum, vt si suadeat hoc clā ex loco tuto facere, aut dato veneno, ita vt nemo id scire possit, & alter habeat facultatem id facile ita gerendi: si hic casu occidatur, alter non fit irregularis. Quia illius mors huic nullo modo dici potest voluntaria, cum nullatenus potuerit eam prouidere. Cum Hostiensis, & Innocentio Auila p. 7. d. 6. §. 2. dub. 5. concl. 4.

Qui volenti occidere, cū hoc aliter nequeat impedire, suadet, vt potius mutilet, irregularis nō est. Quia nec peccat, nec deficit in lenitate, sed hanc potius exercet. Idem assero de eo, qui reo lenta, duraque morte plectendo, vt Iudice imperat celeritatem, aut faciliorem, v. gr. vt potius plectatur capite abscisso, quam suspensio. Quia hic potius est abundantia, quā defectus lenitatis. *Suar. d. 45. §. 3. n. 1. Coninch d. 18. n. 69.*

Quando multi aut certo consilio, aut subito coorta rixa, simul vnum aggrediuntur, si hic occidatur, omnes sunt irregulares, etsi ille vnicuique vulnerē à certa persona inflicto interrimatur. Quia hi omnes ad necem ipsius vere sunt cooperati, partim sua ope animando occisorem, partim impediendo, ne alter posset se defendere. Secus est de eo, qui alicui vulneris non lethale infligit quem alij postea superuenientes occiderunt. Quia prior percussio non potest dici causa, sed solum occasio mortis alterius, nisi dum vulnus infligebat, potuit facile prouidere, læsum hac occasione interimendum. Et hic est casus *c. Significasti 18. de homicid.*

Irregularis fit qui desinit impedire occisionem, aut mutilationem eius, cui hic, & nunc ad hoc faciendum ex iustitia obligatur. Quia est vere causa mortis alterius subtrahens auxilium suum ad eius vitam tuendam necessarium, ex iustitia ipsi debitum. Est communis opinio, quinam autem teneantur ex iustitia alterum defendere, exprimit Lessi. *de iust. c. 9. dub. 13. §. 1. m. 94.*

Se^{ct}. I. De Irregularitate Recept. Sent. 331

CAPVT IX.

De Irregularitate ex homicidio casuali, aut ob suam suorum-ve defensionem.

CAPVT X.

De Irregularitate ob defectum lenitatis.

43. **H**omicidium casuale dicitur, quod ex aliquo facto præter operantis intentionem sequitur, ut si iaculans in feram, casu interimat hominem. Porro is, qui etiam præter intentionem, ex culpa lata, seu peccando mortaliter in negligentia cauendi eum casum, irregularis fit. *Cap. ult. de homic. in 6* Nec sufficit levis culpa. Quia cum irregularitas sit poena gravis culpam supponit. Omnes fatentur. Et existimo definitum esse. *Quæst. 7. de penitentis.* Vbi dicitur, parentes secum dormientes infantes noctu inter dormiendū opprimentes, non esse irregulares, etsi hoc aliqua corū incuria, quæ poenitentiam meretur, eveniat, nisi ea negligentia fuerit studiosa. Quod verbum aperte significat, eā negligentiam saltem debere esse latam, siue culpam lethalem continere.

44. Qui dādo operā rei licite omnino casu, aut saltem sine lata culpa aliquem occidit, non fit irregularis. Idem dicendum de eo, qui cum moderamine iustæ tutelæ aliquem interimit pro suæ vitæ defensione. *Clement. Si furiosus, de homic. & alia capita eodem tit.* Quis vero hanc moderationem aut seruare, aut excedere sit dicendus. *Lessius c. 9. dub. 8. exprimit.*

45. Omnino casu occidens dando operā rei illicitæ, irregularis nō est, nisi ea actio hic & nūc ita sit periculosa, ut grauius peccet contra ius naturæ præcise ratione periculi occidendi, cui hic & nūc, ita operando, se exponit. Quia ut habetur *c. 15. qui 18. de sent. excom. in 6.* irregularitas nunquam incurritur nisi in casibus iure expressis. Atqui nullo iure est expressum talem fieri irregularem extra casum à nobis expressum. Sā v. *Irregularitas, ex deformitate. Salon. ro. 1. de inst. q. 64. n. 8.*

46. Debet culpa esse mortalis præcise ratione periculi, cui occidēs volūtarie se exponit. Quia ob hanc præcise incurritur hæc irregularitas, quæ quando ob culpam fertur, requirit mortalem, cum sit gravis poena. Colligitur aperte ex *c. Quæst. 7. de penitentis.*

47. Irregularis non est, qui cū moderamine iustæ tutelæ occidit alterū in defensione innocentis præsertim sibi propinqui. Quia hæc occisio est omnino inculcata, & quodammodo necessaria, & consequenter inuoluntaria. *Lessius c. 9. dub. 13.*

48. Idem dicendum de occidente cum moderamine iustæ tutelæ conantem sibi pudicitiam, honorē, aut bona temporaria magni momenti eripere. Quia fit sine vlla culpa. Irregularitas vero cum poenalis sit, non incurritur nisi ob culpam. *Suar. d. 46. sect. 2. Lessius c. 9. dub. 11. & 12.*

Qui aliquem ad mortem conueniat, hac secuta, fit irregularis. *Alum ad mortem conueniat cap. 1. dist. 5. i. c. 2. de homic. in mortem conueniat. Vbi hæc irregularitas non tam statuitur, quam statuta super irregularis.* Eam vero non incurrit Princeps civilis, vel Ecclesiasticus, qui statuit Iudices: aut alicui in genere, aut etiam in facto particulari committit cognitionem, & iudicium criminis capitalis. Secus si committeret solam executionem sententiæ latæ. Quia tunc directe inheret occidi. Nec etiam qui in genere Iudices ad faciendam iustitiam hortatur, etiam si sciat, mortem reorum secuturam. Nec qui fert leges, quæ certis criminibus poena mortis statuitur. Nec Iudices Ecclesiastici, qui degradatum, aut alium hæreticum condemnatum brachio seculari tradunt. Debent autem pro eo intercedere, ne morte plectatur, nō tam ut morte impediatur, quod sæpe sciunt, licite fieri non posse, quam ut ostendant, se ex parte sua eam non querere. *Cap. Nouimus, de verbor. signific.*

Irregulares, morte secuta sunt, qui efficaciter in mortem rei directe influunt, siue concurrendo ad sententiæ capitalis executionem, vel lationem. Tales sunt accusatores, Testes, & iudices, notarii sententiæ dictantes, scribes, recitantes, aut eidem subscribentes. Secus est de famulis, qui eam excipiunt. Quia nullam autoritatē ipsi addunt, & consequenter neque in eam influunt. *Avila part. 7. d. 1. sect. 1. dub. 1.* Itē tortores, & lictores physice ad mortē concurrentes, extruētes focū quo viui comburi sunt, & similes. Non tamen ij, qui ligna, gladios, funes, & c. vendūt, quibus alius interficiēdos sciunt. Quia nimis remote concurrunt. Imo nec faber, qui foream erigit, nisi tanquam officialis iustitiæ ex officio id faciat. Nam communis faber nimis remote concurrat. Idem dixerim de vendente tortori gladium, aut arma militi ad bellū eunti: multoquē amplius de eo qui comburendo impetraret mortem leniorem & celeriore, ut dixi.

Irregularis non est, qui indirecte tantū est, causa mortis. Nempe qui accusat eum, à quo iniuriā est passus. Aut qui ius accusans quatenus hoc est hic & nūc necessarium, ne innocens graue malū incurrat. Quia hic est mera defensio innocentis cum moderamine iustæ tutelæ, ex qua irregularitas non incurritur. Quia cui conceditur aliquid, censetur etiam concedi ea omnia, quæ ad id sunt necessaria, ne concessio sit inutilis. Vnde colligo, reum se licite defendentem, cuiusque aduocatū, & testes non esse irregulares, etsi accusans defendens in probatione morte plectatur. Imo et si

ut contra eum excipiant, ei vera crimina obiciant, ob quæ morte puniatur, quando id ad iustam defensionem est omnino necessarium, & modo ipsi aperte ostendant, se nullo modo pejore alterius sanguinem. Secus esset, si alia ratione posset periculum euadere. Sua. d. 47. sect. 4. n. 8.

⁵² *Nec qui* *hortantur* *generatim* *in bello in-* *stod pugnā-* *dum, imo* *ad occiden-* *dum in ge-* *nera.* *Qui in bello iusto, & offensiuo alios genera-* *tim hortatur ad pugnandum, (quod etiam Cle-* *ricis licet ex c. 7. 8. 9. 23. q. 8.) imo et si hor-* *tentur in genere ad occidendum, modo non* *excitent ad occidendum aliquem in particula-* *ri. Item qui in eo pugnant, etsi Clerici sint, &* *dum, imo percutiant, non sunt irregulares, nisi aliquem* *occidant, aut mutilent. Quia tunc solummodo* *do irregularitatem ex lenitatis defectu contra-* *hant. Cap. Petiti. 24. de homicid. Dixi, in* *bello offensiuo, quia qui in bello mere defensi-* *uo occidit, non fit irregularis, quando id est ne-* *cessarium ad patriæ, aut Reipublicæ defensionem.* *Tunc enim etiam Clericis hæc licent, ut* *pater ex Cap. 2. de immunit. Ecclesiar. Quia* *hic est vera innocentis defensio. Sua. disp. 47.* *sect. 5. cum communi.*

⁵³ *Secus ad* *hortantes,* *vel pugnantes in bello iniusto.* *Ad hortantes vero ad bellum iniustum, aut* *in eo pugnant, imo pugnantium Sarcinas* *custodientes, irregularitatem contrahunt ho-* *miciidij, aut voluntarij, si aliqui ex parte hostiū* *occidantur: aut casualis, si tantum aliqui ex* *eorum parte necentur. Quia omnes sunt vna* *causa moralis, dum se mutuo excitant. Coninch* *d. 18. n. 98. & alij communiter.*

CAPVT XI.

De Irregularitate ex bigamia
proveniente.

⁵⁴ *Bigamus* *vnde irre-* *gularis.*

M *N* *I* *S* *bigamus irregularis est, non propter culpam* *quæ nulla existit, sed ob defectum significationis. Quia* *eius matrimonium non po-* *test significare matrimonium* *Christi Domini cum Eccle-* *sia, scilicet vnus cum vna. prim. Tim.* *tertio.*

⁵⁵ *De triplici* *bigamia* *vera, inter-* *pretatiua,* *& similitudinaria.* *Bigamia est triplex. Prima vera, quando quis* *valide contraxit cum duobus, & consummauit.* *Et de hac nulla est dubitatio. Secunda est In-* *terpretatiua, quæ varia est. Primo quando quis* *contraxit cum aliqua, quæ ab alio, quam ab ip-* *slo est cognita. Cap. Curandum dist. 34. Secun-* *do quando quis cognouit uxorem suam post* *commisum ab ea adulterium. Cap. Si laici* *& Cap. Si cuius uxorem, dist. 34. Videtur ta-* *men ibi requiri, ut adulterium, sit notorium,* *vel saltem in iudicio probabile. Scio tamen* *communiter Doctores asserere, etiam occul-* *tum sufficere. Tercio, quando constitutus in* *Sacris contrahit secundas nuptias, aut cum vi-* *dua quantumvis inualide. Cap. Nuper. & cap.* *vlt. de bigam. Tertia est Similitudinaria, quando* *quis post votum solenne castitatis contrahit*

matrimonium licet inualidum, & cum Virgine

c. Quotquot 27. q. 1.

Nemo per vllum matrimonium fit bigamus, nisi consummatum perfecta copula sit. Nec is, qui duxit alteri prius nuptiam, sed incognitam. c. Debitum, de bigam.

Hæc quidem irregularitas incurritur à baptizato per matrimonia ante baptismum contracta. c. Si quis viduum, dist. 24.

In petenda vero dispensatione sufficit dicere, aliquem contraxisse bis, etsi quartò contraxisset. Auila p. 7. d. 8. dub. 4.

CAPVT XII.

De Irregularitate ex Natalium
defectu.

M *N* *I* *S* *illegitimus est irregularis, nisi fiat Religiosus: tunc enim potest ad omnes Ordines, etiam ad promoueri, non tamen ad Pra-* *laturam c. 1. de filiis Presbyteror.* *Expendam itaque quinam ad hunc effectum* *illegitimi dicantur.*

Illegitimi sunt nati à parentibus, inter quos tunc non erat matrimonium. Ex ipso *natum à parentibus, qui publice contraxere,* *inualide quidem ob occultum impedimentum,* *si modo alteruter parens bona fide contraxe-* *rit, talis enim absolute legitimus reputatur. c.* *Cum inter Cap. Ex te ore, qui filij sint legitimi.* *Secus esset, si clam contraxissent, aut parens* *alterque cognouisset impedimentum. cap. Cum* *inhibito, Perag. Si quis de clandest. de ponsat.* *Clandestinum autem matrimonium ad hunc* *effectum dicitur, quod etiam coram Parocho &* *duobus testibus contrahitur, si sine dispensa-* *tione omittantur denunciationes ab Ecclesia* *adhiberi solite ad impedimenta dignoscenda.* *Quia Pontifex ibi sequenti vocat etiam clande-* *stinum cui Parochus interest. Omnes. Sic.*

Proles suscepta ex valido matrimonio quantumcumque illegitime contracto, etiam si *contra votum simplex castratis vtriusque pa-* *rentis aut post illegitimam, alterius parentis* *ordinationem, aut professionem sit suscepta,* *legitima quidem est. Quia nullo iure illegiti-* *ma esse probatur. Verbi gratia, si aliquis,* *contracto valide matrimonio, inuita uxore,* *Sacris initietur, aut post matrimonium con-* *summatum in Religione profiteatur, non ser-* *uatis iis, quæ Ius præscribit, quo casu professio* *nullo est, & in vtroque casu cogitur ad* *uxorem redire, & proles ex iis suscepta est le-* *gitima. Secus si suscipiatur post legitimam* *parentis ordinationem, aut professionem. Cap.* *Interas de filiis Presbyteror. Sua. d. 50. sect. 2.* *n. 5. & alij communiter.*

Proles nata illegitima, per subsequens ma- *trimonium inter parentes valide contractum fit per se* *absolute legitima, nisi etiam suscipiatur, in quædam* *absolue legitima, nisi etiam suscipiatur, in quædam* *ter partes impedimentum diuersimodum inueni-* *eretur. Cap. Tanta, qui filij sint legitimi. Si vero non sit* *impedi*

Secl. I. De Irregularitate Recept. Sent. 333

impedimentum superueniret post conceptione ante natiuitatem, eo sublato per subsequens matrimonium, proles legitimeretur. *Suar. d. 50. sect. 1. n. 3.*

63 *In dubio* Quando dubitatur, num aliquis sit legitimus, talis est reputandus. Quia defectus non imputatur, nisi probetur. Hinc expositiij possunt se reputare legitimos, cum etiam, ob inopia parentum sepe exponantur. *Henr. de irregul. c. 8. in Glos. lit. K. aliter, Gregorium XIV. in quadā bulla hoc statuisse.*

64 *Qui publice* Is, qui publice presumitur legitime natus, non tenetur credere matri dicenti esse illegitimum, nisi id alia circumstantia probent. Si tamen credat, non poterit Ordines suscipere. *Lessius cap. 10. numer. 51. Coninch. disput. 18. numer. 105.*

CAPVT XIII.

De Irregularitate ob corporis, vel animi defectum.

65 *Quinam* Vbi ob aliquem defectum corporis vel animi non potest aut absolute, aut non sine periculo, aut scandalo aliorum functiones alicuius ordinis exercere, sit respectu illius irregularis. *c. 2. de Cler. error. Hinc amens, aut omnino illiteratus ad omnes Ordines, & quisque ad eum, respectu cuius non habet sufficientem scientiam, est inhabilis. Trident. sess. 23. c. 4. 1. 3. & 14.*

Item mutus, cecus, carens manu, pollice, altero oculo, naribus, &c. leprosus, aut feodo aliquo morbo laborans, mancus ita, ut sine sulcrist altari adstare nequit, sunt irregulares. Præterea ad Sacerdotium inhabiles, qui pollicem, aut anteriores digitos ita habent debiles, ut sine periculo hostiam tenere, & frangere, calicem eleuare non valeant. Si tamen defectus ordinato superueniant, tantum prohibent eum Ordinis vsum, quem sine scandalo aut periculo exercere non possit. Hinc Sacerdos cecus poterit confessiones audire. Omnes.

66 *Arreptus* Qui semel fuit à demone arreptus, aut in furiam incidit ratione indispositionis organorum cerebri, nunquam potest ordinari. *c. 3. 4. 5. dist. 33.* Si tamen post ordinationem in furiam, vel epilepsiam incidat, poterit ministrare, postquam iudicio prudentum, ac præsertim Episcopi sufficienter censetur curatus, ut sine periculo ministrare valeat. Phrenesis autem ex subita vi morbi orta statim ac transiit, nullam irregularitatem inducit. Est omnium.

67 *Quid de* Defectus, vel carentia membri non inducens magnam deformitatem, aut impedimentum ad functiones Ordinum, irregularitatem non inducit. *Cap. 3. 5. 7. de corpore viatiis.*

68 *Seruus* Serui ordinari non possunt, nisi prius à domino ordinis manumittantur. Quod si domino sciente, nec contradicente, seruus ordinetur, hoc ipso fit liber, si autem eo in scio initietur Sa

Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.

cris, liber sit, sed Episcopus, si fraudis sit non scius, aut alius eum præsentans, tenetur domino duplum restituere. *cap. Nulli. Cap. Si seruus, sciente. Cap. Si seruus absente. dist. 1. n. 54.*

CAPVT XIV.

Quomodo Irregularitas tollatur?

69 *Quæ posita* Quæ posita est ob merum aliquem defectum conditionis requisitæ, verbi gratia, ob defectum ætatis, scientiæ, libertatis: his acquisitis tollitur. Quare non inepte nonnulli hic non esse proprie irregularitatem asseruere.

Nulla proprie tollitur per Baptismum. Quia ante eum nulla contrahitur. Quæ tamen fertur ob aliquod crimen, aut quaecumque homicidium, requirit, ut ea sint facta post Baptismum: secus de ea, que ob bigamiam incurritur. *cap. Si quis viduam d. 34. c. 50.*

Religionis professio approbata tollit irregularitatem ob naturalium defectum. *Cap. 1. de filiis Presbyteror. An alias etiam auferat section. 2. Religionis exponam.*

Summus Pontifex potest cum omni irregulari, etiam bigamo dispensare. Quia omnis irregularitas ut summum inducta est præcepto Apostolico sæpe tamen nullatenus expedit. Quia fieret cum graui scandalo, vel indecentia, ut in feode leprosis, aut illiteratis. Communitè autem aliqua causa requiritur, ut omnino licite fiat. *Coninch. disputat. 18. n. 110. & omnes.*

Episcopus per Tridentinum *sess. 24. c. 5. po. test* dispensare in omni irregularitate proueniente ex crimine occulto, etiam mutilatione voluntaria, ut declarauit Congregatio Cardinalium: excepto homicidio voluntario. Superius disputatum. *quadagesim. quart. section. 2. crimine occulto.*

Potest idem dispensare in homicidio casuali occulto, quale etiam reputatur commissum in sui defensionem excedendo iustæ tutelæ moderamen: aut etiam ex subita ira commissum. In his omnibus solum possunt dispensare, qui ex privilegio possunt dispensare in omni irregularitate non contracta ex homicidio voluntario, aut bigamia. Est omnium.

Potest præterea Episcopus dispensare cum illegitimo ad Ordines suscipiendum minores, & beneficium simplex. *cap. de filiis Presbyteror. excepto Canonatu Ecclesiæ Cathedralis, qui Ordinem Sacrum requirit. Tridentin. sess. 24. cap. 12.*

Qui multa delicta perpetravit, ob quæ irregularitatem incurrit, si sint eiusdem rationis, verbi gratia, si excommunicatus sæpius celebravit, in petenda dispensatione sufficit vnâ exprimere. Secus si diuersæ rationis essent, v. c. si violasset Censuram, & homicidium commisisset, aut multis Censuris irritus.

69 *Quæ posita* Quæ posita est ob merum aliquem defectum conditionis requisitæ, verbi gratia, ob defectum ætatis, scientiæ, libertatis: his acquisitis tollitur. Quare non inepte nonnulli hic non esse proprie irregularitatem asseruere.

70 *Nulla proprie* Nulla proprie tollitur per Baptismum. Quia ante eum nulla contrahitur. Quæ tamen fertur ob aliquod crimen, aut quaecumque homicidium, requirit, ut ea sint facta post Baptismum: secus de ea, que ob bigamiam incurritur. *cap. Si quis viduam d. 34. c. 50.*

71 *Religionis* Religionis professio approbata tollit irregularitatem ob naturalium defectum. *Cap. 1. de filiis Presbyteror. An alias etiam auferat section. 2. Religionis exponam.*

72 *Pontifex* Summus Pontifex potest cum omni irregulari, etiam bigamo dispensare. Quia omnis irregularitas ut summum inducta est præcepto Apostolico sæpe tamen nullatenus expedit. Quia fieret cum graui scandalo, vel indecentia, ut in feode leprosis, aut illiteratis. Communitè autem aliqua causa requiritur, ut omnino licite fiat. *Coninch. disputat. 18. n. 110. & omnes.*

73 *Episcopus* Episcopus per Tridentinum *sess. 24. c. 5. po. test* dispensare in omni irregularitate proueniente ex crimine occulto, etiam mutilatione voluntaria, ut declarauit Congregatio Cardinalium: excepto homicidio voluntario. Superius disputatum. *quadagesim. quart. section. 2. crimine occulto.*

74 *Et ex homicidio casua-* Potest idem dispensare in homicidio casuali occulto, quale etiam reputatur commissum in sui defensionem excedendo iustæ tutelæ moderamen: aut etiam ex subita ira commissum. In his omnibus solum possunt dispensare, qui ex privilegio possunt dispensare in omni irregularitate non contracta ex homicidio voluntario, aut bigamia. Est omnium.

75 *Et ex illegitimitate.* Potest præterea Episcopus dispensare cum illegitimo ad Ordines suscipiendum minores, & beneficium simplex. *cap. de filiis Presbyteror. excepto Canonatu Ecclesiæ Cathedralis, qui Ordinem Sacrum requirit. Tridentin. sess. 24. cap. 12.*

76 *Quomodo referenda* Qui multa delicta perpetravit, ob quæ irregularitatem incurrit, si sint eiusdem rationis, verbi gratia, si excommunicatus sæpius celebravit, in petenda dispensatione sufficit vnâ exprimere. Secus si diuersæ rationis essent, v. c. si violasset Censuram, & homicidium commisisset, aut multis Censuris irritus.

titus celebrasset: tunc enim totum narrandum esset. *Aquila p. 7. d. 10. dub. 8. Nauar. sum. in addit. ad c. 27. n. 32. Vbi allegat Curia stylum. Henric. lib. 14. cap. 7. numer. 5. Porro hi tantum in priori casu adferunt exemplum in eo, qui saepius celebravit excommunicatus, quod*

certum esse non dubito. In homicidio tamen cum crimine patrato potarim, hanc conclusionem exceptionem pati. Nam qui plures homines occidit, videtur plures irregularitates contrahere. *Suar. disputation. 44. section. 3. num. 28.*

SECTIO SECVNDA.

De Irregularitate, Dubia.

CAPVT XV.

Circa causas Irregularitatis.

DVBIVM I.

An solus Pontifex possit Irregularitatem indicare?

77
Non solus
Pontifex,
sed & alij
possunt.

NON solus Pontifex id potest, sed & alij adest potestas indicendi irregularitatem. Quia nulli videtur prohibitum Iudicibus Pontifici inferioribus irregularitatem alicui indicare ob delictum commissum. Si enim possunt depositionem, & degradationem inferre quae grauioribus sunt poenae, cur non poterunt irregularitatem? Sic Sotus in 4. dist. 25. quae. 1. Gabriel. lect. 9. in canon. litt. D.

78
Solut. Pōt.
fex potest.

Solut. Pontifex potest indicare irregularitatem. Quia irregularitas non incurritur nisi in casibus à iure expressis. *Cap. 15. qui, de sentent. excommunication. At nullus alius à Pontifice potestatem habet ius condendi: Ergo à nullo alio, quam à Pontifice irregularitas indici potest. Ita Suarius disputation. 40. section. quart. numer. septim. Bonacin. tom. prim. disputation. septim. quæstion. prim. panct. secund. numer. 1. & 2. Aquila part. 7. disp. 1. fine. & alij communiter.*

79
Hoc certū.

Hoc certum esse credo. Quia omnibus Iudicibus Pontifice inferioribus hæc potestas est derogata in *Cap. 15. qui. Ibi enim expresse dicitur irregularitatem contrahi non posse nisi in casibus à iure expressis. Si autem alij à Pontifice, possent irregularitatem indicare, iam extra casus à iure expressos irregularitas contraheretur.*

DVBIVM II.

Episcopus comprehenditurne sub generali lege Irregularitatem inducente?

QUOD causam materialem seu subiecti-
sententia feminam esse non possit, quia non potest Ordines recipere. Vnde subiectum irregularitatis necessario debet esse vir: & non vir quicumque sed baptizatus. Quia vir Sacra vnda non dilutus non tam iure Canonico, quam diuino ab Ordinibus est exclusus. Preterea est incapax summus Pontifex. Quia non subditur legibus quoad vim coercitiam. Dubitarim vero de Episcopo, num sub lege generali irregularitatem inducente aduersus quoscumque fideles comprehendatur? 80

Non comprehenditur. Quia propter Pontificiam dignitatem videtur generali lege non comprehendendum, nec huiusmodi poena debere affici, nisi specialis de eo mentio fiat. *Fauet. C. quia periculosum, de sent. excom. in 6. Vbi à censura suspensionis, & interdicti excipitur Episcopus. Ergo & ab aliis iuris poenis, nisi exprimat. Sic Maior. l. 4. de irregul. cap. 1. num. 7.* 81

Comprehenditur quidem. Quia eo ipso, quo in prædicto *Cap. quia periculosum* Episcopus à censura suspensionis & interdicti excipitur, colligitur sub aliis censuris ac poenis comprehendendi, exceptio enim firmat regulam in casibus non exceptis. Ita *Suar. d. 40. sect. 7. num. 6. Bonac. 20. t. d. 7. q. 1. pan. 2. n. 8. Hurtad. de irregul. diff. 7. n. 26.* 82

Dicendum est Episcopum omnino comprehendendi. Quia nullo textu excipitur. Vnde si Episcopus aliquem occideret, vel excommunicatione ligatus celebraret: irregularis foret futuri quilibet alius Clericus. 83

DVBIVM III.

Si culpa irregularitatis obnoxia, lateat libertine ab irregularitatis incursione? 84

Certum est, ad irregularitatem incurrendam necessario requiri actum externum esse, imo factum. 85

consummatum, & perfectum secundum proprietatem verborum Canonis irregularitatem indicentis. Quæserim vero, si culpa, ob quam irregularitas præscripta est in iure, lætetur, ita ut testibus probari nequeat, qui eam commisit ab iniectione irregularitatis liberetur?

85
Liberatur quidem. *Temporib. ordinat. dicitur, adulteros, perjuros, & falsos testes posse ad Sacros Ordines promoveri, eisque vii, dum eorum crimen est occultum. Sic, Castro de leg. pan. lib. 1. cap. ultim. conclusion. 3.*

86
Non liberatur. Quia delictum quantumcumque occultum sit, iudicio Ecclesiæ subiicitur, etque annecti potest aliqua pœna, seu impedimentum per legem, ut homicidio, aliique criminibus irregularitas ex iure Canonico est annexa. Ita Covarruias ad Clement. si furiosus part. 2. in princ. §. 3. num. 4. Navarr. summ. c. 27. num. 194. & 239. & 254. Suarius d. 40. sect. 3. num. 21. Henriquez lib. 14. cap. 3. num. 2. Sayrus lib. 6. thesaur. cap. 2. num. 19. Coninch. disputat. 18. numer. 16. Auila part. 7. disput. 2. dub. 2. conclusion. 2.

87
Existimo sufficere actum esse externum, quamvis omnino occultum, & quod testibus nequeat probari. Colligo ex Tridentin. sess. 24. c. 6. ubi Episcopis conceditur facultas dispensandi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus. Neque his obstat textus in cap. ultim. de temporib. ordinat. Quia ob crimina inibi expressa nempe adulterium, perjurium, &c. non incurritur irregularitas, sed ob infamiam ex illis provenientem, quæ infamia non adest, dum crimina sunt occulta. At cum irregularitas ob ipsum delictum contrahitur, publicatione non indiget.

DUBIUM IV.

Si ex circumstantia aliqua delictum à peccato lethali excusetur, eo ipso excusaturne ab Irregularitate?

88
Certum est, irregularitatem pronientem ex delicto, grave piaculum requirere.

89
Quæstio autem est, an si ex circumstantia aliqua excusetur delictum à peccato lethali, eo ipso delinquens ab irregularitate excusetur?

90
Non excusatur. Quia iam delictum culpabiliter commisit, cui irregularitas est annexa. Sic Caietan. 2. 2. quæstione sexagesima quarta, articulo octavo. Armill. verbo Irregularitas, numer. 14.

Excusatur profecto. Quia irregularitas est malum gravissimum, ut potest, quod prius Ordinis susceptione, illiusque usu in perpetuum, & absque spe dispensationis. Ergo necessario existit culpam, vel defectum gravem: alias pœna culpæ excederet gravitatem; quod iniquum esse quis dubitet? Ita Navarr. summ. c. 27. num. 252. Suarius disputat. 40. section. 3. numer. 17. Henriquez lib. 14. cap. 3. numer. 1. Coninch. disputat. 17. dub. 2. numer. 13. Valquez 1. 2.

disputat. 158. cap. 5. Sanchez libr. 9. de matrimon. disputat. 32. numer. 29. Bonacina tom. 1. disputat. 7. quæstion. 1. punct. 3. numer. 1.

Longe vertiorem hanc sententiam esse crediderim, ut pœnæ gravitati delicti gravitas correspondeat. Quæ ratio probat, non posse à Pontifice irregularitatem pœnalem alicui ob venialem culpam indici.

91
Hac sententia longe verior est mihi.

DUBIUM V.

An ob causam dubiam quis censendus sit irregularis tam in foro externo, quam in conscientia foro?

92
Cum quis est dubius, an imposita sit aliqua irregularitas, competentem diligentiam præstare debet, ut à dubio solvatur; at si adhibita diligentia adhuc dubio teneatur, quæserim, num censendus sit irregularis tam in foro externo, quam in foro conscientia?

93
Status quæstionis.

Censendus non est, siue sit iuris siue facti dubitatio, irregularis, donec iudicis sententia adueniat. Quia irregularitas non incurritur nisi in casibus à iure expressis, et si cui, de sententia excommunicationis, in 6. At in iure expressum non est, in foro conscientia in casu dubio, quemlibet se reputare debere irregularem. Nam textus, qui in contrarium adducuntur, solum in foro externo videntur loqui, ut constat ex c. Ad audientiam, de homicid. & c. Significasti, de homicid. Sic Henriquez libr. 14. cap. 3. numer. 3. & 4. Probabile reputat Covarruias Clement. si furiosus, in part. 2. Paragraph. b. 2. num. 5. ibi: In foro conscientia consulendum esse abstinere à divinis, & se irregularem existimare. Quasi indicans, esse de consilio, non de præcepto. Hostiens. tit. de homicid. Suarez inclinac. disputat. 40. section. 6. numer. 10. Salas 1. 2. quæstion. 21. d. vnic. section. 6. numer. 70. Rebel. de instit. libr. 1. quæstion. 3. section. 2. numer. 13. plures referens.

94
Censendus non est irregularis in foro conscientia, sed in foro externo.

In dubio iuris, vel facti qui censendus est irregularis in foro conscientia, non vero in foro externo, ut talis est condemnandus. Quia in foro conscientia semper quis videtur obligatus, in dubijs tutiorem partem sequi, cum in ea sequenda nullum adsit periculum. At in foro externo, dum delictum non probatur, reus est absolvendus, maxime cum iure constitutum sit: Vbi partium iura obscura sunt, reo favendum est potius quam actori. Reg. Cum sunt, de regulis iuris, in 6. Ita Navarr. summa capite vigesimo primo, numero 193. Philiarc. de Offic. Sacerd. tome primo, parte prima, libro quarto, capite sexto, notab. 2. & alij plures relati à Sanchez libro primo, Decalogi capite decimo, numero 39. & 40.

95
Censendus est irregularis in foro conscientia, non in foro externo.

Ego distinguo inter dubium iuris, & facti: & inter dubium in casu homicidij; & in alijs materijs. Si dubium iuris sit, id est, si quis dubitet, an tali facto irregularitas sit imposita, nullatenus se debet irregularem reputare. Quia nemo tenetur ad legis observationem.

96
Auctoritas resolutio.

seguationem, nisi ea lex fuerit i sufficiens promulgata: at sic dubitanti lex irregularitatis non est sufficienter promulgata, siquidem ei non constat in iure expressam non esse. Porro in dubio facti homicidij, an scilicet homicidium quis perpetraverit sua actione, consilio, vel favore, debet se irregularem indicare, & ut talis in foro externo habendus non absolute, sed quoad effectum abstinendi à celebratione, querendique dispensationem. Quia textus in *Cap. Ad audientiam. & Cap. Significasti. & Cap. penultim. de homicid.* expresse decidunt, in dubio facti homicidij obligationem esse à celebratione abstinere, & sic dubitantiem tanquam irregularem esse habendum. Quod supra dicti textus statuunt non tanquam ex consilio, ut prima sententia præcedit: sed tanquam ex obligatione, ut expendenti textus manifestum erit. Circa primam meam conclusionis partem de dubio iuris patronos habeo Sayrum *libr. 6. thesaur. capit. 2. num. 15.* Molinam *tractat. 3. disputation. 67. num. 5.* Sancium *libr. 1. Decalog. capit. 10. num. 42.* Suarium *disputation. 40. section. 5. numer. 4.* Coninchum *disputation. 18. numer. 11.* Circa secundam vero de dubio facti homicidij Navarrum *Cap. Si quis autem, de poenit. numer. 35.* Azorium *tom. 1. libr. 2. capit. 19. question. 10.* Salas *1. 2. question. 21. tractat. 8. d. unic. section. 19. numer. 170.* Couar. viam ad *Clement. Si furiosus part. 1. numer. 3. & alios.*

DUBIUM VI.

*Non solum in dubio facti homicidij, sed
& in omnibus materijs dubijs fa-
cti debetne se irregularem
reputare?*

96
Status qua-
sionis.

Dixi Dubio proximo, in dubio facti homicidij debere quem se irregularem iudicare, & ut talem in foro externo habendum quoad effectum abstinendi à celebratione, & dispensationem requirendi. Quæsierim vero, an idem censendum sit de dubio aliorum delictorum, ita ut debeat quis in omnibus si dubius sic se irregularem reputare?

97
Debet in
omnibus.

Debet in omnibus. Quia Pontifex in dubio facti homicidij quemlibet reputandum irregularem ait, illo in principio nitens: *In dubijs tutior pars est eligenda.* At hoc principium æque in omnibus alijs materijs procedit, ac in homicidio. Certe Pontifex non videtur novum ius condere, sed quod æquitati conforme est, declarare: declarat autem, in dubijs tutiorem partem esse eligendam: ergo in omnibus materijs eligenda est. Sic Panormit. ad *Cap. Ad audientiam, de homicid. num. 2.* Sylvest. verbo *Dubium, question. 4. numer. 7.* Angel. ibi, numer. 2. Tabien. *question. 2. numer. 3.* Valquez *1. 2. quest. 19. articulo. 6. disputation. 65. capit. 3. & disputat. 66. capit. 1.* Azorius *tom. 1. libr. 2. capit. 19. quest. 10.* Valentia *tom. 4. disputation. 7. question. 19. punct. 2. notab. 3.* Hurtado de irregul. *diffic. 4. sine. Rebelle. de iustit. part. 2. lib. 1. question. 3. section. 2. num. 13.*

Non debet in omnibus irregularis censeri, sed solum in dubio homicidij. Quia in *Cap. In Non ideo* cui, de *sententia excommunicationis*, deciditur, in omni non contrahi irregularitatem nisi in casibus à iure expressis: at in iure expressum non est, in dubio facti vltra casum homicidij irregularitatem incurri. Ergo asserenda non est. Profecto in calu dubio nemo tenetur se sua libertate privare, nisi lege aliqua ad hanc privationem sustinendam cogatur: nulla adest lex prius libertate suscipiendi Ordines nisi in calu homicidij: ergo extra illum casum poterit Ordines suscipere. Ita Navarr. ad *Cap. Si quis autem, numer. 41.* Suarius *disputation. 40. section. 6. num. 8. & 13.* Salas *1. 2. tractat. 8. d. unic. section. 18. dub. 2. numer. 22.* Auila *part. 7. disputation. 2. dubio 5. conclusion. 2.* Bonacin. *tom. 1. disputat. 7. punct. 5. numer. 2.*

Licet sententia prima admodum sit probabilis, existimo probabiliorem adhuc esse se. Hæc p. cundam. Quia esto Pontifex ad statuendam irregularem in dubio homicidij illi principio: *In dubijs tutior pars est eligenda*, nitatur, non nititur illi tanquam principio, quod necessario sit observandum: sed tanquam principio, quod observari maxime decet. Et licet hoc principium commune sit omnibus alijs materijs, in quibus concilium prudentissimum est, tutiorem partem sequi: quia tamen in irregularitate homicidij efficacius procedit propter indecentiam specialem, quam secum affert homicidium in Clericis: ea de causa disposuit Pontifex, ut in dubio homicidij quis censetur irregularis, quam dispositionem ad alias materias non extendit.

CAPVT XV.

*Circa Irregularitatis Ef-
fectus.*

DUBIUM VII.

*Irregulari prohibita est prima tonsura
receptio?*

Non est prohibita. Quia prima tonsura non est propriè, & in rigore Ordo, sed ad Ordines suscipiendos dispositio: at irregularitas Canonicum impedimentum est Ordinis suscipiendi, ut ex eius definitione constat. Sic nonnulli Doctores, quos prelo nomine, memorat Palao de *Censur. disp. 6. punct. 5. numer. 2.*

Prohibita quidem est. Quia irregularitas tendit ad constituendum irregularem extra Clericorum statum, & regulam, qui est effectus susceptioni primæ tonsuræ oppositus, quæ tonsuratum in statum Clericorum adaptat. Ita Navarr. *tom. 1. conf. 24. de tempor. ordin. num. 1. & 3.* Suarius *disputation. 40. section. 1. numer. 11.*

Sect. II. De Interdicto, Dubia. 337

mer. 1. Palao cit. tit. Sayrus lib. 6. thesaur. cap. 1. num. 19. Garcia de benefic. part. 7. cap. 12. num. 30. Bonacin tom. 1. disputat. 7. punct. 1. numer. 4. Auila parie septima, disputat. secunda, dubio sexto; Filiucius tractatu decimo octauo, numero 39.

102 Hanc sententiam adeo certam esse crediderim, ut contrariam minime sustinendam esse affirmem. Nam esto prima tonsura proprie Ordo non sit, satis est, quod sub Ordine late sumpto comprehendatur. Cap. Cum contingat, de atar. & qualitat. ut inde colligatur, irregularitatem, quæ totius Ordinis susceptione priuat, tonsuræ susceptione priuare. Porro ex priuatione Ordinis suscipiendi inferitur primæ tonsuræ priuatio. Etenim prima tonsura est ad Ordines dispositio: qui ergo incapax est suscipiendi Ordines, inique eorum dispositionem suscipit. Et hæc de primo irregularitatis effectu, qui est priuatio Ordinis suscipiendilicite; nam validam receptionem nullatenus Ecclesia potest impedire, si de facto materia, forma, & Minister adsint à Christo Domino requisita.

DUBIUM VIII.

Validane est Beneficij collatio irregulari absolute facta?

103 **S**ecundus effectus irregularitatis est priuare irregularem beneficiorum consecutione. Nam cum irregularitas, si absoluta sit deiciat irregularem ab statu, ac Ordine Clericali: consequenter deiciat ab iis, quæ Clericalem Ordinem requirunt, & quæ illius sunt propria. Cap. 2. de Clerico pugnante in duello, & Trident. sess. 14. cap. 7. Dixi, si irregularitas absoluta sit, nam si sit partialis ordinato, superueniens non ex delicto, sed ex defectu, sicuti est irregularitas, quæ refertur in Cap. 2. de Clerico agrotante: validè, ac licite potest prædicto irregulari beneficium conferri, quod non requirat vltim illi defectui repugnantem. Valentia tom. 4. disputat. 7. question. 19. punct. 2. Sayrus lib. 6. thesaur. cap. 2. num. 13. & alij. Quæsierim vero, an collatio beneficij facta irregulari absolute, vel tali irregulari, qui functiones beneficij exercere licite non potest valida sit?

104 **V**alida non est. Quia irregularis exclusus est ab Ordine, eiusque exercitio: ergo exclusus est à beneficio, quod Ordinem necessario requirit. Etenim inhabilis ad vnum inhabilis censeri debet ad omnia, quæ ex eo vno consequuntur. Argument. Cap. Translatio, de consuet. iuncta Gloss. ad c. Studeat. verbo Vtale beneficium 10. diffinit. Sic Nauarr. summ. c. 15. numer. 134. & c. 27. numer. 249. Covarrubias ad c. Alina. part. 1. §. 7. numer. 1. Henriquez libr. 14. c. 2. numer. 5. Bonacina tom. 1. disputat. 7. punct. 4. numer. 6. Auila part. 7. disputat. 2. dub. 6. conclusio. 3. Suarius disputat. 40. section. 2. numero 30. Sayrus libr. 6. thesaur. capit. 2. numero 12.

105 **V**alida est. Quia irregularitati non sunt tribuendi plures effectus, nec plures pœnæ assignandæ, quam sunt in iure expressæ. At in iure nullus est textus exprimens, collationem beneficij irregulari factam irritam esse, sed ad summum illicitam. Nam c. Cum bone, de atar. & qualitat. non loquitur de irregulari, sed suspensio per triennium in Censura perseverante. c. Postulatus 7. de Cleric. excommunicat. ministr. de ligato excommunicatione loquitur, non de irregulari. Cap. final. eodem titulo, loquitur de excommunicatione minori innodato. Ita Syluester verbo Excommunicatio 4. numer. 4. Inclinat Felin. ad cap. Inquisitionis, num. 6. & 8. Probabile reputat. Suarius ubi supra. Coninch. disputat. 18. dub. 1. numer. 4. Layman. libr. 1. tractat. 5. part. 3. cap. 1. num. 2. & 3. Hurtado de irregularitat. difficultate quinta, numero vigesimo.

106 Hanc eligo sententiam. Quia ratio, quæ prima nititur, solum probat, illicitam esse collationem, & irritandam venire: at irritam esse, & nullam inde non conuincitur. Quemadmodum ex eo, quod in Cap. vltim. de Cleric. excommunicat. ministr. dictum sit, minori excommunicatione innodatum eligi non posse: non efficitur, electionem fore irritam, si de facto fiat, sed solum esse illicitam: sic ex eo quod irregularis exclusus sit ab ordine suscipiendo, & illius exercitio: solum conuincitur, exclusum esse à susceptione beneficij licita, non tamen à susceptione beneficij valida: sicut non excluditur à valida Ordinum susceptione: maxime cum irregularis possit procurare dispensationem, & interim beneficio per alium delevire, eiusque muneribus satisfacere.

DUBIUM IX.

Irregularitas priuatne Beneficij rite acquisitis iure?

107 **P**riuatur quidem, Quia cum irregularis incapax sit plerumque exercendi officium, ratione cuius beneficium conceditur: videtur obligatus beneficium amittere, siquidem eius obligationi haud potest satisfacere. Et quia Tridentinum sess. 14. c. 7. loquens specialiter de irregularitate homicidii voluntarii, fatur: Qui sua voluntate homicidium perpetraverit, omni Ordine, Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat. Sed caret Ordine ipso iure, & absque sententia condemnatoria: ergo etiam carere debet Beneficio, & Officio. Sic nonnulli Doctores, quos tacito nomine citat Palao de Censur. disputat. sexta, puncto quinto, numero nono. & Maiol. libro quinto, de irregularitat. capite quadragesimo octauo, Paragrapho quarto, numero primo, asserit (ponderans Tridentini verba) post Concilium irregularitatem homicidii voluntarii beneficiis obtentis priuare?

108 **N**on priuat. Quia in c. Clerici, ne Clerici, vel Monachi, & c. Fraternitati, de Cleric. excomm. vel

Non priuat. vel deposita & Cap. Postulatus, §. Quasi sit, & c. Ex litteris de excessibus Prelatorum. requiritur officium Iudicis ad beneficiorum priuationem. Necesse vllus textus hanc poenam ipso iure indicens. Ita Nauarr. summ. c. 27. num. 249. Henriquez libr. 14. c. 2. num. 5. Valentia tom. 4. disp. 7. quest. 19. punct. 2. Sayr. lib. 6. thesaur. cap. 2. num. 21. Suarius disputat. 40. sectio. 2. numer. 15. Auila part. 7. disputat. 2. dub. 6. conclusio. 4. Coninch. disputat. 18. numer. 5. Layman. libr. 1. tractat. 5. part. 5. capit. 1. numer. 1. corollar. 3. Hurtado de irregularitat. difficultate 5. fine.

¹⁰⁹ Communem hanc sententiam amplector videns, nullum esse textum, qui hanc poenam ipso iure indicat. Nam esto in c. 1. de homicid. in 6. priuatur a Massinus beneficio ipso iure, & in c. Cum secundum leges, de haer. in 6. priuatur haereticus, & in c. Si quis Episcopus, 1. questio. 1. Simoniacus: at non provenit hæc priuatio ratione irregularitatis, sed ex delicto qualificato, & taliter perpetrato. In quibus casibus etsi priuatio beneficiorum sit ipso iure lata: non tamen tenetur quis se beneficiis spoliare, quovis accedat sententia saltem declaratoria criminis. Aduertit Conar. libr. 4. Decretal. part. 2. c. 6. §. 8. num. 7. & Suarius aliis relatis, disputatione quadragesima, sessione secunda, numero decimo septimo.

DVBIVM X.

Potestne irregularis, antequam per sententiam condemnatur conficius, beneficium esse ab alio impetratum, id in alterius fauorem renunciare?

¹¹⁰ Nonnulla
primito.

Iregularitate illigatus ex delicto, si nolit, vel non possit dispensationem impetrare: potest renunciare beneficium in fauorem tertij, ac si nullam irregularitatem contraxisset, etiam pendente lite, & accusatione facta de irregularitate. Quia vsque quo accedat sententia, & condemnatur, retinet ius in beneficium. Suarius disputat. 40. sessio. 2. numer. 1. Sayrus libr. 6. thesaur. capit. 2. numer. 14. Felinus ad Cap. Inquisitionis, col. 3. Dubito autem, an si, durante accusatione irregularitatis, impetret aliquis beneficium irregularis casu, quo per sententiam priuatur, possit irregularis conficius huius impetrationis, beneficium in fauorem alterius, vel absolute, antequam per sententiam condemnatur, renunciare?

¹¹¹ Non potest

Non potest. Quia hæc renunciatio cederet in præiudicium eius, cui est ius per gratiam quæsitum: & in fraudem illius, qui gratiam obtinuit. Ergo nulla ex c. Si te præbendam, de renunciat. in 6. Sic Dominic. conf. 105. Anton. de Butrio conf. 43.

¹¹² Potest plane

Potest plane. Quia in hoc nullam committit fraudem, siquidem vititur iure suo, & id gerit, ut sibi consulat, non ut noceat impetranti. Ita Couarruias plures referens ad Clement. Si furiosus, part. 2. Paragraph. 3. num. 7. Molina

tractatu tertio, de iustit. disputat. 78. numer. 2. Ludouic. Gomez Reg. de annali possess. questio. ne 42.

Existimo probabilius, posse præfatum irregularem, non obstante ea impetratione, suam præbendam renunciare. Impetrans namque non habet ius quæsitum absolute, sed conditionale, & incertum, hoc est, sub conditione si per sententiam irregularis ille priuatur: cuius bene potest derogari per renunciationem. Profecto secus contingit in Cap. Si te præbendam, ibi enim continetur fraus manifesta, ut legenti patebit.

CAPVT XVI.

Circa causas excusantes ab Irregularitate incurrenda, eiusque relaxationem.

DVBIVM XI.

Si quis ignoret, lege Ecclesiastica specialiter prohibitum esse delictum sub Irregularitatis pena: excusaturne ab illius incurfione?

Errum est, quemlibet excusari ab irregularitate delicto annexa, si à delicto mortali excusatur. Quia cum hæc sit grauissima poena, peccatum mortale ad sui requirit incurfionem. Quæstio autem est, si quis ignoret, lege Ecclesiastica specialiter prohibitum esse delictum, cui irregularitas annexa, ab illius incurfione excusetur?

Non excusatur. Quia irregularitas non tã in delicti poenam, quam ob indecentiam Ecclesiastici status indicitur, cui decentie obstat delictum, verbi gratiã, homicidij, etsi ignoretur, lege Ecclesiastica sub irregularitatis pena esse prohibitum. Sic Doctores admodum probabiliter.

Excusatur equidem. Quia Cap. 2. de constitutionib. in 6. deciditur non ligari constitutionibus Ordinarium illas ignorantes: hoc est, non ligari quoad poenam incurrendam: æquum enim non est æquali poena puniri transgresso, rem legis ex ignorantia, ac ex malitia: siquidẽ ignorantia à culpabili transgressione legis excusat. Quæ decisio à fortiori in legibus Pontificiis procedit. Ita Palao tractatu secundo, de peccatis, disputatione prima, puncto decimo septimo, plures referens Coninch. disputatione decima octaua, dubio quarto, conclusio prima.

Hanc sententiam non minus probabilem eligo.

Se& II. De Irregularitate, Dubia. 339

Hanc eligo eligo. Nam pœnalis irregularitas plerumque sententiam. ab Ecclesia indicitur in pœnam inobedientiae, & contumaciae aduersus Ecclesiam: siquidem superadditur violationi Censurarum, quæ inobedientiam, & contumaciam requirunt. At inobedientia, & contumacia in Ecclesiam stare nequit posita Ecclesiasticæ legis ignorantia: ergo. Esto autem ob decentiam Ecclesiastici status irregularitas inducatur: quia simul inducitur in pœnam obedientiae violatæ, locum habere non potest, cessante inobedientia, quæ proculdubio cessat, posita legis Ecclesiasticæ ignorantia.

DUBIUM XII.

Excusaturne quis ab irregularitate delicti annexa, si agnoscat delictum Ecclesiasticæ lege esse prohibitum, tamen si probabiliter ignoret sub pœna irregularitatis prohibitum esse?

¹¹⁸ *Non excu.* **N**on excusatur. Quia si ignorantia pœnæ ab illius incurfione excusaret in casu nostro, in aliis plurimi delinquentes à pœnis per legem statutis excusantur. Porro irregularitas non est pœna medicinalis, quæ illius cognitionem requirat, sicuti sunt Censuræ: & esto ad reprimendam inobedientiam, & contumaciam in Ecclesiam, fuerit apposta, non inde inferitur scientiam eius fore necessariam inobedientia, & contumacia non ex pœnæ impostæ cognitione, sed ex cognitione legis, illiusque transgressione contingit. Sic Covarruvias ad cap. Alma, p. 1. §. 10. m. 9. Suarius d. 40. sect. 5. n. 9. Corduba l. 1. q. 9. q. 25. Ludouic. Lopez p. 2. Infruct. de excomm. c. 13. ad 3. Anila p. 7. d. 2. dub. 7. conclusio. 2. Valq. de excomm. dub. 16. Hurtado de irregul. diff. 8. num. 29.

¹¹⁹ *Excusatur quidem.* **E**xcusatur equidem. Quia perpetrans aliud delictum solum subditur pœnis tali delicto proportionatis: non tamen aliis extraordinariis, & quæ delicti grauitatem secundum se videntur excedere, quæque imponuntur ab Ecclesia, vel Republica ad vitandum frequentem delicti usum, vel ob aliam causam. Quocirca etsi consensus delinquentis in pœnam non requiratur, ad illam sustinendam: requiritur autem illius consensus in culpam propter causam talis pœnæ, quando pœna est extraordinaria. At irregularitas, quæ delicto annexa censenda est pœna extraordinaria delicti, siquidem obligat delinquentem, ut eam in se exequatur. Ergo censi non debet incurri ab ignorante, legem sub tali pœna esse laram. Ita Sanchez l. 9. de matrim. d. 32. n. 21. Coninch. d. 18. dub. 4. n. 31. Suarius d. 40. sect. 9. n. 22. Bonacina tom. 1. d. 1. q. 2. punct. 1. n. 13. Hostiens. ad cap. A nobis el. 1. de sentent. excommunicat. Manuel tom. 1. sum. c. 195. nu. 3. & alij.

¹²⁰ *Et hic sen.* **S**ententiam primam communem esse, & *Et hic sen.* in praxi receptam profiteor: sed tamen *Et hic sen.* sententiam probabilem satis amplector. Nec enim reputo inconueniens, quod multi ab

hac pœna in foro conscientiae excusentur, si cuncti excusantur à Censuris; cum in eo foro aduersus legem Ecclesiasticam completè non delinquant, dum ignorant pœnam extraordinariam, sub qua lex lata est.

DUBIUM XIII.

Episcopus potestne irregularitatem relaxare?

Certum est, Pontificem relaxare omnem irregularitatem posse dispensatione sua, cum ab ipso ortum habuerit: non tamen facile solere in irregularitate bigamia propriæ dispensare, cum hæc pœna ab Apostolica traditione descendat. Neque etiam in ea, quæ ex homicidio voluntario oritur; cum grauem contineat indecentiam. Si tamen sine causa dispensationem impertiat, validam esse, esto illicitam. Quæsierim verò, an præter Summum Præfulem possit Episcopus irregularitatem relaxare iure ordinario, id est, sine Pontificis facultate?

Potest quidem, si Pontifex sibi expressè non reseruauerit. Quia cap. Nuper, de sent. excomm. locutus Pontifex de excommunicatione, fatetur: Cum Conditor Canonis absolutionem sibi specialiter non reseruat, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi. Sic nonnulli.

Minimè potest. Quia in Tridentin. sess. 24. cap. 6. datur Episcopis facultas dispensandi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, neque ad forum contentiosum deductis, excepta ea, quæ ex homicidio voluntario exoritur. Inferitur ergo manifestè, Episcopos ex se, & ex suo munere, hanc facultatem minimè habere. Ita Suarius dispensation. 41. session. 2. numer. 3. ex communi sententia.

Hoc vnicè verum. Ratio enim, quæ prima sententia nititur, nullius momenti est: quia absolutio ab excommunicatione est maximè necessaria salutis spiritali fidelium, siquidem impedit Sacramentorum receptionem, suffragia Ecclesie, fidelium inter se communicacionem, quæ sunt bona grauissima: adeoque Pontifex illius absolutionem concessisse videtur, quoties specialiter sibi non reseruauit. Ast in irregularitate hæc non procedunt, ut potè quæ solum impedit ordinum susceptionem, vel illius usum, quæ non sunt salutis necessaria. Porro si ex ratione c. Nuper facta liceret facultatem ibi concessam ad aliarum Censurarum, & impedimentorum absolutionem, præter excommunicationem, extendere: non solum Episcopus, sed & Parochus posset irregularitatem relaxare, & ab interdicto, & suspensione absolueret: siquidem ab excommunicationis non reseruatur sententia potest Parochus absolueret: iuxta communem sententiam; quod nemo audebit asserere.

DUBIUM

DUBIUM XIV.

Potestatem à Tridentino concessam Episcopis dispensandi in irregularitatibus ex delicto occulto abortis possuntne exercere Archiepiscopi in subditos suffraganei Episcopi, dum eius Diocesim visitant?

125
Nonnulla
suppono.

Praemitto, quatuor condiciones seruandas esse ab Episcopis, vt possint sui potestate sibi à Trid. sess. 24. c. 6. concessa ad dispensandum in irregularitate. Prima est, vt sit dispensatio cum subditis Secunda, in Diocesi sua. Tertia, in irregularitate proveniente ex delicto occulto, nec ad forum contentiosum deducta. Quarta, pro foro conscientiae. Circa primam, certum est, Episcopum non posse dispensationem exercere respectu eorum, qui ei non subduntur. Quia dispensatio est iurisdictionis vsus necessarius in subditos exercendus. Quapropter sub nomine Episcopi non venit intelligendus Archiepiscopus comparatione subditorum suffraganei. Quia non est eorum superior absolute, nisi in causis ad ipsum per appellationem deuolutis. c. 1. de officio legati, & c. Pastoralis, de officio ordinari. Iam procedit questio, an cum Archiepiscopus visitat Episcopi suffraganei Diocesim, possit cum suffraganei Episcopi subditis circa irregularitatem procedentem ex delicto occulto, sicuti Episcopus ipse dispensare?

126
Potest quidem.

Potest quidem. Quia pro visitationis tempore Archiepiscopus censetur illorum proprius Episcopus existere. Sic Henriquez l. 14. c. 18. n. 3. Auila p. 7. d. 10. dub. 6. notab. 2. circa 1. conclus. Anton. Gomez in explic. Bulla Crucis, c. 10. n. 59.

127
Non potest.

Minime potest. Quia Archiepiscopus non est iudex ordinarius subditorum suffraganei, nisi in casibus sibi specialiter concessis c. Pastoralis. At nulli inuenitur concessa haec potestas dispensandi in irregularitate tempore visitationis, etiam si potestas absoluendi à peccatis concedatur in cap. fin. de cens. lib. 6. Ita Suarius d. 41. sect. 2. num. 12. Sayrus in Clauis, l. 6. c. 11. num. 80. Sanchez l. 2. Decal. c. 11. n. 6. & l. 4. c. 38. n. 14.

128
Hoc defendo.

Probabilius censeo Archiepiscopum licet potestatem absoluendi à peccatis subditos suffraganei tempore visitationis habeat, ea carere ad dispensandum in irregularitate, eo quod iudex ordinarius illorum non sit. Nec ex eo, quod concedatur Archiepiscopo, dum visitat Diocesim suffraganei potestas absoluendi, arguendum est concedi ei ad reliqua omnia Episcopalia munia potestatem. Quia vti aduertit Sanchez l. 4. Decal. c. 38. num. 14. nequit Archiepiscopus concedere suffraganei subditis litteras dimissorias ad ordines, neque potest dispensare in denunciationibus matrimonio prauiis, neque in votis, neque in illegitimorum irregularitate.

DUBIUM XV.

Sub nomine Episcopi ad dispensandum in Irregularitate ex peccato occulto proveniente veniuntne Abbates, & alij Praelati habentes propriam Diocesim, & in ea iurisdictionem quasi Episcopalem exercentes?

Nomine Episcopi venit intelligendum Capitulum Sede vacante. Quia succedit in iis, quae Episcopo competunt iure speciali delegato. At haec potestas dispensandi in irregularitatibus, & absoluendi à quibuscumque casibus occultis competit Episcopis iure ordinario: siquidem non ratione personae, sed dignitatis conceditur: & ex alia parte non eliguntur tanquam Sedis Apostolicae delegati, sed tanquam proprii Episcopi, ac Pastores suorum subditorum. Est ergo haec potestas ordinaria, atque adeo transit in Capitulum. Quaesierim verò, an sub nomine Episcopi veniant Abbates, & alij Praelati habentes propriam Diocesim, & in ea iurisdictionem, quasi Episcopalem independentem ab Episcopo exercentes?

Veniunt quidem. Quia haec potestas absoluendi, & dispensandi contenta in Tridentino, late est interpretanda: est enim beneficium Principis in iure communi insertum: ergo ad hos Praelatos est extendenda. Qui quidem solum differunt ab Episcopis in consecratione sed Episcopi electi, & non consecrati haec gaudent facultate, vt testatur Suar. d. 41. sect. 2. num. 7. & alij. Ergo hi Praelati eadem potestate gaudere debent, siquidem in iurisdictione omnino aequales. Sic Sanchez l. 8. de matr. d. 2. n. 12. alios citans, & l. 1. Decal. c. 11. num. 5. Sayrus in Clauis, l. 6. c. 11. num. 83. Auila part. 7. disp. 10. dub. 6. Barbosa in remis. Concil.

Non veniunt sub Episcopi nomine intelligendi. Quia haec potestas dispensandi, & absoluendi videtur Episcopis concessa ratione suae preeminentis dignitatis. Ita Suarius d. 41. sect. 2. num. 7. Petr. de Ledesma tom. 2. summ. tract. 1. cap. 6. post. 20. conclus. Aragon. 2. 2. ques. 88. art. 2. colum. 7. conclus. 4. Toletus lib. 1. c. 85. num. 5. Bonacina tom. 1. d. 7. punct. 1. nu. 7. alios referens.

Hanc rationem infirmam esse reor, cum haec potestas competat Episcopis ante consecrationem. Vnde primam sententiam eligendam duxi. Sed quidquid sit de hac questione, monuerim cum Suario, subditos illorum Praelatorum absolui, & dispensari posse ab Episcopo, in cuius territorio, seu Diocesi existunt. Quia respectu casuum, qui in Tridentino continentur, subiecti sunt Episcopo, etiam si in aliis soli suo Praelato subdantur.

Sect. II. De Irregularitate Dubia. 341

DUBIUM XVI.

Potesne Episcopus dispensare in Irregularitate ob delictum contracta, in vna parte publicum, & notorium; in alia vero occultum, & quod non timet ut probabiliter sciendum esset?

¹³³ *Status qua-*
tionis. **V**idimus, tertiam conditionem à Tridentino requisitam pro dispensatione irregularitatis esse, ut ortu habeat ex delicto occulto, neque ad forum contentiosum deducto. Porro occultum dicitur, quod etsi probari rebus valeat, ignoratur tamē in maiori parte populi, seu communis, in qua ad minus decem resident, ubi delictū patratū est; ideoque occultum notorio opponitur. Quid verò si de irregularitate ob delictum contracta in vna parte publicum, & notorium, in alia vero occultum, & quæ probabiliter sciri nequit, dispensatio petatur? an poterit Episcopus ex Tridentini indulto dispensare?

¹³⁴ *Potesit pla-*
ni. Potest quidem. Quia esse occultum, vel nō occultum, debet intelligi in ordine ad locum, in quo petitur dispensatio. Sic Sanchez lib. 2. Decal. c. 11. n. 21. Avila p. 2. c. 7. d. 1. dub. 11. conclus. 3. & p. 7. d. 10. dub. 8. conclus. 2.

¹³⁵ *Non potest* Non potest. Quia hæc irregularitas dici non potest ex delicto occulto provenire: nā quod in vna parte publicum est, absolute publicum dici debet. Ita Palao de Cens. d. 6. p. m. 7. n. 10. & ex parte Suarius tom. 4. d. 30. sect. 2. n. 2.

¹³⁶ *Probabilior*
hæc mihi
sententia. Hanc probabiliorē plane sententiam eligo, iudicans, si prima esset eligenda, nullam evenire irregularitatem, in qua Episcopus dispensare non posset. Quia nulla est, quæ alicubi ignota non sit, ac proinde poterit irregularis mutando domiciliū, vel in ea Diocesi, ubi non scitur, maiori anni parte commorando, ab illius Episcopo dispensationem impetrare. At irregularitatem esse ad forum contentiosum alicubi deductam, sufficit, ut interim non possit ab Episcopo absolui, seu dispensari: tametsi dispensatio petatur in loco, ubi irregularitas ad forum contentiosum deducta non est, neque periculum adest, ut publicetur: ergo idem est dicendum de irregularitate in vno loco publica, non posse inquam in alio dispensari interim dum publica est.

DUBIUM XVII.

Si delictum in iudicio probatum integre fuerit, & reus condemnatus, & punitus: potesne Episcopus in irregularitate dispensare?

¹³⁷ *Potesit qui-*
dem. Potest equidem. Quia iam est satisfactum fini, ob quem Concilium dispensandi potestatem Episcopis denegavit, cum delictum ad forum contentiosum deductum est. Finis namque Concilij fuit, ne reus à delictis publicis eorumve pœnis absolueretur, aut dispensaretur, quin prius publico scandalo satisfaceret, neve auctoritas iudicium minueretur, si pendente eorum iudicio reus absolueretur. Quæ rationes cessant finito iā iudicio, ac punito delinquente. Sic Sanchez l. 8. de matr. d. 34. n. 57. & Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.

58. & l. 2. Decal. c. 11. n. 21. Anila p. 7. d. 10. dub. 6. Hurtad. de irregul. diff. 20. num. 68. Inclinat Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 9. n. 6.

Non potest. Quia esto non impediatur ex eo, quod ad forum contentiosum delictum sit deductum: impeditur tamen ex eo, quod posita illa deductione, & illius delicti integra probatione, ac condemnatione, delictum publicum est notorietate iuris Ita Gutierrez lib. 1. Canon. 99. cap. 3. Garcia de benef. part. 7. cap. ii. num. 50. Bonacina tom. 1. disp. 7. quæst. 5. p. 1. num. 6.

Hoc probabilius esse reor. Quia Tridentinum non concessit facultatem dispensandi in irregularitate, quæ ex publico, & notorio delicto oritur, sed solum in ea, quæ ex delicto occulto provenit, vel ad forum contentiosum non est deducta. Igitur in hac irregularitate Episcopus dispensare non potest.

DUBIUM XVIII.

Episcopus conscius irregularitatis, in qua dispensare potest, si admittat irregularem ad Ordines suscipiendos, vel ad beneficium: censeturne cum illo dispensare?

Non censetur. Quia dum in re tam gravi suam intentionem non exprimit, debet irregularis præsumere, id ab Episcopo ex obliuione geri: unde nequit licite ille ordines, aut beneficium suscipere. Sic Nauar. summ. c. 25. n. 74.

Censetur sanè cum irregulati huiusmodi dispensare. Quia non est præsumendus Episcopus voluisse peccare non dispensatum ad ordines admittendo, aut ei conferendo beneficium. Ita Bonacin. tom. 1. d. 7. q. 5. p. m. 1. Avila p. 7. d. 10. dub. 10. Suar. d. 41. sect. 3. n. 4. Maior. de irregul. l. 5. c. 51. n. 8. Sayrus l. 7. thes. c. 14. nu. 11. Henriquez l. 14. c. 17. n. 4. Syluester v. Dispensatio, q. 15. & v. Irregularitas, qu. 28.

Hanc sententiam longè probabiliorē esse non dubito, quoad forum conscientiarum. At quoad externum nullatenus hæc tacita dispensatio à Prælato inferiori Pontifici admittitur. Quia in iure communi inferior Pontifice dispensationem concedere nequit, non præmissa causæ cognitione, ut pluribus firmat Glossa ad c. 2. v. Dispensatum, & ibi, Abb. & Ioan. Andr. Rebuff. prax. de benef. part. 2. de dispens. n. 15. Sayr. l. 7. thes. c. 14. n. 13.

DUBIUM XIX.

Irregularis dispensatus ad ordines minores censeturne ad beneficium simplex dispensatus?

Dispensatus ad ordines etiam à Pontifice non ideo censetur dispensatus ad beneficia Curata, dignitates, & Prælaturas: bene tamen ad beneficia simplicia. Quia hæc ordinatis conferri solent. Sic Anton. ad c. Postulasti, de rescript. n. 10. ibi, Imola, n. 4. Felin. n. 10. Bur gati. de irregular. part. 2. titul. de interpretat. Gg S2

¹³⁸ *Non potest.*

¹³⁹ *Hoc probabilius.*

¹⁴⁰ *Non censetur dispensare.*

¹⁴¹ *Dispensare censetur.*

¹⁴² *Hoc longè verius.*

²⁴³ *Censetur dispensatus ab beneficiis simplicia.*

Sà v. Dispensatio, n. 14. Sayt. l. 6. p. 11. n. 22.
& l. 7. c. 14. n. 22. & alij relati à Sancto lib. 8. de
matr. d. 1. n. 27.

144
Non censetur.
Ex dispensatione ad ordines minores dispensatio ad beneficia non infertur. Quia non connectuntur necessarium beneficium simplex & ordinum minorum suscepio. Ita Sanchez ubi supra, plures citans Doctores.

145
Auctoritas
resolutio.
Profecto primam sententiam si de dispensatione ad ordines maiores loquamur, certum esse existimo: cum nullum debeat sacris initiari, qui beneficium non habeat ex Triâ sess. 1. c. 2. Nam esto aliquando ex titulo patrimonij, vel pensionis quis sacris initietur, quasi ex dispensatione sit ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesiae. At si sermo sit de dispensatione ad minores ordines, etsi prima sententia probabilis sit, longe veritatem existimo esse secundam, cum ordines minores, & beneficium haud necessarium connectantur.

DUBIUM XX.

Episcopus litteras dimissorias ad ordines concedens censetur concedere dispensandi in irregularitate orta ex delicto occulto potestatem?

146
Censetur
concedere dispensandi
facultatem.
Concedens dimissorias litteras ad ordines eo ipso concedit facultatem, ut ab ordinante ille in irregularitate dispensetur, in aliove impedimento, quod susceptionem ordinum impedit. Quia horum dispensatio necessarium praemittenda est ordinum susceptioni: unde concessa facultate ad suscipiendos ordines: censenda sunt concessa ea, sine quibus ordines suscipi nequeunt. c. Praeterea, de offic. delegati. Leg. 2. ff. de iurisd. omnium iudic. Sic Angel. v. Irregularitas, n. 34. Sylvest. ibid. q. 9. n. 11. Armil. n. 8. Henric. l. 14. c. 17. n. 4.

147
Non censetur
eam facultatem concedere.
Concedens litteras dimissorias ad ordines, non ideo concedit Episcopo ordinaturo ut subditum ad eum missum in irregularitate dispenset. Quia licet dispensatio irregularitatis, alteriusve impedimenti praemittenda ordinum susceptioni sit: non tamen est necessarium praemitti ab eo, qui Ordines ex delegatione est collaturus, cuique sola facultas ordinandi est concessa; sed à legitimo superiore. Ita Sanchez l. 8. de matr. d. 1. n. 25. Palao tr. 3. de legib. d. 5. de privil. & d. 6. de dispensat. & de Cens. d. 6. v. n. 7. n. 21.

148
Auctoritas
resolutio.
Existimo, primam sententiam solum esse admittendam, cum Episcopus concedens dimissorias, conscius esset irregularitatis, & impedimenti, quoad ordines suscipiendos quis tenebatur. Nam eo ipso censendus est, vel ipse dispensare, vel facultatem dispensandi Episcopo ordinaturo concedere. At si ipse ignarus impedimenti dimissorias litteras tradat verius censeo, inde non inferre facultatem concessam esse, ut in irregularitate, aliusve impedimenti dispensetur. Concedo, data facultate ad vnum datum censeri ad ea omnia, quae ex eo vno consequuntur: nego tamen, ex facultate alicui concessa suscipiendi ordines ab alieno Episcopo, inferri potestatem ei concessam esse dispensandi in irregularitate,

aliove impedimento. Quia haec facultates diversae sunt, neque una alteri connectitur: & plerumque contingit, ab alieno Episcopo ordines suscipi, quin vlla dispensatio praemittatur.

CAPVT XVII.

Circa Irregularitatem ex bigamia ortam.

DUBIUM XXI.

Contrahitne bigamia interpretativa irregularitatem, qui ignorans conjugis adulterium eam cognovit: vel à principio existimans virginem ducere, duxit corruptam?

149
Nemo
resol.
R Ecolo, dari bigamiam propriam, & interpretativam. Propria appellatur, quae ex binis nuptiis valide contractis, ac consumatis consurgit, quod fieri non potest, nisi mortua prima uxore Bigamia interpretativa est, quae contrahitur ab eo, de quo praesumitur, duas uxores habuisse, esto in re illas non habuerit. Quod tripliciter contingit. Primum si contrahat matrimonium cum vidua, quae prius matrimonium consummaverat: & idem est, si cum corrupta ab alio contrahas, c. Praecipimus, dist. 34. & c. Si quis viduam 50. & c. Debitum, de bigamis. Secundum contingit per accessum ad propriam uxorem postquam illa adulterium commiserit, tametsi à principio virgo accepta fuerit. c. Si laici, dist. 34. vel si à principio duxeris corruptam. Idem requiro, an hanc bigamiam interpretativam contrahat, qui ignorans conjugis adulterium, eam cognovit, aut putans esse virginem, duxit corruptam?

150
Nemo
resol.
Non contrahit. Quia actus, ob quem irregularitas contrahitur, debet esse actus ab homine, quatenus rationalis est, ac proinde ab illo quatenus ratione utitur. Cognoscens autem uxorem ignorans esse adulteram, aut corruptam putans duxisse virginem, haud libere suam carnem diuisit in plures: ergo fundamentum non praestitit hanc irregularitatem contrahendi. Sic Gloss. ad c. 2. de bigamis. Rebuffus de pacifi. poss. n. 94. Greg. Lopez leg. 3. tit. 1. p. 1. Anton. Cuchus l. 4. in mai. rat. tit. 12. n. 175. Palao in 4. dist. 27. d. 2. Bernat. Diaz in pract. c. 16. sine adiciens, vitum fore tunc irregularem cognoscendo adulteram, quando potest adulterium probare. Quis in c. Si cuius, dist. 34. expostulatur delictum uxoris euidenter probatum esse.

151
Nemo
resol.
Contrahit profecto. Quia haec irregularitas contrahitur non in pena alicuius delicti, neque ob infamiam quidem. Vlla persona sed ob defectum significationis indicta est: quae significatio esse non potest, si maritus corruptae fuerit: nam sicut mulier ipsa in plures suam carnem diuisit: sic vir illam cognoscens, in plures suam carnem diuisit.

Sec. II. De Irregularitate Dubia. 343

cenfetur. Ita Abbas *ad c. Si de adulter. & c. 2. de bigam. n. 8.* Navar. *sum. c. 27. nu. 195.* Suarius *d. 45. sect. 3. n. 15.* Garcia *de benef. p. 7. c. 6. n. 16.* Barbosa *alleg. 49. n. 9.* Sanchez *l. 7. de matrim. d. 84. n. 15.* Laym. *l. 1. tr. 5. p. 5. c. 6. n. 3.* Auila *p. 7. d. 8. dub. 1.*

¹⁵² *Hoc probabilius* Probabilius cum his cenfeo, te fore irregularem si vel adulteram ignorans cognouisti uxorem, vel ab alio duxisti corruptam putans esse virginem, etiam hæc, aut illa vi absque culpa cognita fuerint ab alio. Quia exculatio à culpa non impedit, uxoris carnem in plures fuisse diuisam, & consequenter id matrimonium à perfecta significatione deficere.

DVBIVM XXII.

An bigamiam interpretatiuam contrahat qui viuente propria uxore, scienter aliam ducit: vel qui mortua prima uxore, aliam ducit, quacum est impedimento dirimente illigatus?

¹⁵³ *Nonnulla suppono.* TERTIO contingit bigamia interpretatiua, si contracto matrimonio, & consummato post mortem coniugis quis sacris initietur, & sic initiatus, aliud tentet matrimonium contrahere, ac consummare. *c. Nuper, de bigamis*, ubi hæc irregularitas indicitur non ob defectum significationis, sed ob prauum affectum eo opere expressum. Quæserim verò, num huiusmodi bigamiam contrahat, qui viuente uxore scienter aliam duxerit: vel qui mortua prima uxore, aliam duxit, quacum ligatus erat impedimento dirimente?

⁴⁵¹ *Contrahit plane.* Contrahit plane. Quia in vno, & altero casu quantum fuit ex parte sua, contrahens licet inualide, affectum ad duo matrimonia contrahenda ostendit, & licet de iure ea non contraxit: contraxit tamen de facto, quæ fuit ratio decisionis *g. Nuper*. Contrahens tamen in his casibus debet habere intentionem contrahendi quantum est ex parte sua matrimonium secundum: alias si hæc intentio deficiat, non videtur irregularitati esse locus. Sic Henriquez *l. 12. c. 6. n. 9.* & *l. 14. c. 6. nu. 9.* Coninch. *d. 18. dub. 11. nu. 101.* Auila *p. 7. d. 8. dub. 1.* Sanchez *l. 7. de matr. d. 84. n. 3.* Bonacina *tom. 1. d. 7. q. 2. pun. 5. n. 3.*

¹⁵⁵ *Non contrahit.* Minimè contrahit. Quia irregularitas non incurritur nisi in casibus à iure expressis, *c. Is cui, de sent. excomm. in 6.* At ob supradictos calus in iure expressa non est irregularitas: ergo asserenda non est. Ita Coninch. *d. 18. dub. 11. num. 100.* Henriquez *l. 12. c. 6. num. 9.* & in comment. litter. T. & alij relati à Sayro *l. 6. thes. c. 4. n. 5.* Palao *de Cens. disp. 6. punct. 8. num. 8.*

¹⁵⁶ *Probabilius hoc mihi.* Hæc non quidem communem, (fateor enim primam communem esse), sed vt verior mihi eligendam statui. Quam aut confir. mo, aut explico ostendens nullum adesse textum, qui expresse eiusmodi irregularitatem statuât. Nam *cap. Nuper, & c. fin. de nuptiis, & c. Qui Clerici, vel vouentes, & c. Quisquis 27. q. 1.* irregularitatem secundò contrahenti inualide indicentes, loquuntur de eo, qui ob *Esob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.*

impedimentum Ordinis, vel Religionis inualide contraxit. Demum in *c. 1. de bigamis* asseritur, irregularem esse, qui repudiatam duxerit. Ergo nullus est textus, ubi expresse habeatur, irregulares esse laicos, qui matrimonio valido contracto, aliud tentant inualidū inire.

DVBIVM XXIII.

An interpretatiuam bigamiam contrahat qui post matrimonium valide contractum, aliud in ualidum init. & consummat, impedimenti dirimentis ignarus?

¹⁵⁷ *Contrahit* Contrahit quidem. Quia habuit affectum contrahendi duplex matrimonium, & de facto contraxit, ac consummauit: vnde ineptus est vnionem Christi Domini cum Ecclesia significare. Sic Ioan. Andr. *ad c. Nuper, n. 3.* Anton. *ibi, n. 8.* Cardinal. *ad finem.* Abbas *n. 4.* Ancharran. *n. 8.* Sylues. *v. Irregularitas. q. 7.* & alij apud Sanchez *l. 7. de matr. d. 84. num. 5.* Suarius *d. 49. sect. 2. n. 8.*

¹⁵⁸ *Non contrahit.* Non contrahit. Quia hæc irregularitas neque ob defectum Sacramenti, neque ob affectum contrahendi duplex matrimonium potest induci. Non ob defectum Sacramenti. Sacramentum enim irritum aptum non est, ad significandum vnionem Christi Domini cum Ecclesia, sicut neque concubinatus. Non item ob affectum; nam hic affectus non fuit culpabilis, seu peccaminosus, vnde dignus non est, vt tanta irregularitatis pœna puniatur. Quippe hæc irregularitas interpretatiua, sicut & similitudinaria delicti commissi in pœnam imponitur. Ita Hostiens. *ad c. Nuper, num. 5.* Sanchez *ubi supra, nu. 6.* Palao *de Cens. d. 6. pun. 8. n. 9.*

¹⁵⁹ *Hoc verius* Hoc verius esse iudico, colligoque ex ipso *c. Nuper*. Ibi enim Innocentius voluit criminosos audentes irrita matrimonia contrahere esse indico, hac pœna irregularitatis punire. Ergo quando contrahens est liber à culpa, hac irregularitatis pœna non afficitur.

DVBIVM XXIV.

Irregularisne est contrahens duplex matrimonium, si vtrumque sit inualidum?

¹⁶⁰ *Irregularis non est.* Non est irregularis. Quia huiusmodi irregularitas nullibi inuenitur expressa: cum *c. Nuper, & c. fin. de bigamis* supponant prius matrimonium validū fuisse. Et ex alio capite non deficit Sacramento vera significatio, cum nullū ex illis matrimoniis sit Sacramentum, nec legimus cōtractus Sic Henr. *l. 12. c. 6. n. 9. & l. 1.* X. Auila *p. 7. d. 8. du. i.* Coninch. *d. 18. du. 11. n. 101.*

¹⁶¹ *Irregularis* Irregularis est. Quia in illo licet inualido duplici coniugio exprimitur ad duplex matrimonium affectus effectu expressus, & in plures caro diuiditur. Ita Navar. *sum. c. 27. n. 195.* Suar. *d. 49. sect. 2. n. 11.* Sanch. *l. 7. de matr. d. 84. n. 3.* Sayr. *l. 6. thes. c. 4. n. 7.* Bonacina *tom. 2. d. 7. q. 2. punct. 5. n. 2.* Barbosa *de potest. Episc. alleg. 49. nu. 11.* & alij plures apud ipsos.

G g 2

Ego

¹⁶² Ego existimo, & si spectato iuris rigore, pri-
^{Authoris} mam sententiam fore amplectendam: quia
^{sententia.} tamen communi sententia Doctorum irre-
 gularitatem in hoc casu astricti opponitur,
 admittendam non esse, sed secundam adhaerendum.

DVBIUM XXV.

*Clerici in Sacris constituti contrahentes
 matrimonium suntne irregulares ob
 bigamiam similitudinariam?*

¹⁶³ *De bigamia*
similitudi-
naria. **R**ecolo, bigamiam similitudinariam esse,
 quae contrahitur ex matrimonio atten-
 tato consummato post votum castitatis emis-
 sum in Religione approbata. c. Quotquot 27.
 q. 1. Igitur Religiosi matrimonium contrahē-
 tes de facto irregulares sunt bigamia simili-
 tudinaria. Quia aliquo modo similes sunt du-
 plex matrimonium contrahentibus: siquidem
 voto solemniter castitatis contrahunt spirituale
 matrimonium cum Christo Domino, à quo
 matrimonio recedat carnale matrimo-
 nium contrahendo. Quæsierim verò, num hæc
 irregularitas extendenda sit ad Clericos in
 Sacris constitutos matrimonium contrahētes?

¹⁶⁴ *Irregulares*
sunt. Extendenda est, & irregulares sunt ob biga-
 miam similitudinariam. Quia c. Qui Clerici,
 vel conuocantes, de Diacono uxorem ducente di-
 citur, posse Episcopum cum illo dispensare, ut
 ad Sacerdotium ascendat peracta pœnitentia.
 Et c. 2. eod. tit. cōceditur Episcopo facultas dis-
 pensandi cum Subdiacono in ascensu ad Su-
 periores ordines ea conditione, ut ad Religio-
 nem transeat. Qui textus non loquuntur de
 contrahente cum vidua, nec de duplici ma-
 trimonio: sed de vno etiam cum virgine post
 Ordinem Sacrum contracto. Ergo id sufficit
 ad incurrendam irregularitatem. Sic Nauarr.
 sum. c. 27. n. 195. Suarius d. 49. sect. 4. n. 6. Auila
 p. 7. d. 8. dub. 1. Sayrus l. 6. thes. c. 4. n. 22. Sanchez.
 l. 7. de matrim. d. 85. nu. 5. Barbosa p. 1. de potest.
 Episc. alleg. 49. n. 15. Garcia de benef. c. 6. nu. 15.
 Bonac. tom. 1. d. 7. q. 2. pun. 5. n. 1. Certè si Reli-
 giosi hanc contrahunt irregularitatem ex biga-
 mia similitudinaria eo quod post votum
 solenne castitatis emissum matrimonium at-
 tentant, idem videtur de Clerico voto solem-
 ni castitatis post Ordinem Sacrum astricto
 coniugium attentante.

¹⁶⁵ *Non sunt*
irregulares. Non est extendenda ad Clericos, nec irre-
 gulares sunt ob matrimonium attentatum.
 Quia c. Nuper, de bigamis, deciditur, Sacerdo-
 tes matrimonium contrahentes non esse verè
 bigamos. Et c. Sanè, el. 1. de Cler. coning. videtur
 concludi, non esse irregulares, siquidem post
 longam pœnitentiam committitur dispensatio
 Episcopo, cum tamen irregularitas bigamiæ,
 etiam illa, in qua nullus adest Sacramenti de-
 factus, dispensari non potest c. Nuper, & c. fin.
 de bigamis. Ita Abbas ad c. Nuper, n. 3. Hurtad.
 de irregul. diff. 1. 3. n. 48. & probabile reputat
 Suarius d. 49. sect. 4. n. 6.

¹⁶⁶ *Mediam*
vero viam. Ego autem mediam viam terens, affirmo,
 irregulares quidem esse, ut probat prima sen-
 tentia tot Doctorum auctoritate firmata: at
 hanc irregularitatem non esse ex bigamia, sed
 ex delicto, & in illius pœnam. Quia c. Nuper,

& cap. fin. de bigamis negatur dispensatio pro
 bigamia, etiam in qua nullus est Sacramenti
 defectus. Et quia superflua esset decisio ho-
 rum textuum indicentium irregularitatem
 Clerico, qui matrimonio valido contracto, &
 morte coniugis dissoluto, Sacris initiatus no-
 num matrimonium tentauit contrahere, vel
 tentauit viduam ducere post Sacram Ordina-
 tionem: siquidem ex eo tantum quod Sacris
 initiatus duceret uxorem irregularitas biga-
 miæ indicta erat in c. Quotquot 27. q. 1.

DVBIUM XXVI.

*An in Irregularitate ex bigamia inter-
 pretatiua orta, Episcopus possit di-
 spensare?*

¹⁶⁷ **I**n irregularitate ex bigamia interpretatiua,
 maxime quæ ex delicto ortum habet, sine Dispensa-
 tione delictum fuerit proprium, ut cum quis con-
 trahit duplex matrimonium inuicem, vel
 vnum validum, & inuicem alterum, siue de-
 lictum fuerit alienum, ut cum contrahit cum
 corrupta: vel cognoscit adulteram uxorem: potest
 Episcopus ad Sacros Ordines cum quocumque
 bigamo dispensare, etiam si Religionem non
 ingrediat. Quia contrarium nullo iure ca-
 uetur. Sic Tutrec. ad c. Lector. 34. Palud. in 4.
 dist. 27. q. 4. a. 5. n. 55. Armil. v. irregularitas. 2.
 9. Tabiena q. ult.

Dispensare non potest in bigamia huius-
 modi, si modus dicendi à primæ sententiæ Dispen-
 satione Doctoribus expressus absolute sumatur. Quia non potest
 nullum in iure habet fundamentum. Ita Sayr.
 l. 6. thes. c. 7. n. 5. Sanchez. l. 7. de matr. d. 86. nu. 12.
 & plures alij à Sayro relati.

¹⁶⁹ Profectò si huiusmodi bigamia ex delicto
 proprio confurgat, satis probabile putari
 posse Episcopum dispensare (dummodo de placito
 licet sit occultum) virtute Tridentini c. 24.
 n. 6. vti Sanchez aduertit n. 13. Imò etiam hæc
 bigamia ex delicto alieno emanarit, ut cōtra-
 gis, cū quis corruptam ducit, vel uxorem adu-
 leram cognoscit. Quia Tridentinum non distin-
 guit, an ex delicto proprio, vel alieno oriatur.
 Henriq. l. 12. c. 6. sine. Barbo. p. 2. de potest. Episc.
 alleg. 49. n. 25. Sayrus l. 6. thes. c. 7. n. 9.

DVBIUM XXVII.

*Quoad ordines minores: & beneficium sim-
 plex potestne Episcopus cum bigamis
 propriis dispensare?*

¹⁷⁰ **P**otest quidem. Quia in c. Super eo, & aliis
 sub rubr. de bigamis, arcetur bigami ab or-
 dinibus, sermo est de Ordinibus Sacris. Et li-
 cet in c. vnic. de bigamis in 6. generaliter bi-
 gami ab ordinibus excludantur: & in Tri-
 dent. sess. 23. c. 17. specialiter ab vfu ordinum
 minorum: hoc intelligendum est, per se, &
 nulla intercedente causa rationabili dispen-
 sandi. Et in cap. Lector. dist. 34. datur facultas
 bigamo, ut in lectoratu permaneat, ex dispen-
 satione, inquam, ut ait Glossa, & Suar. d. 49.
 sectio 8.

Sect. II. De Irregularitate, Dubia. 345

sección quinta, numero tertio. Sic D. Thom. in 4. distinctione vigesima septima, questione tertia, articulo tertio, Pal udanus ibi, questione quarta, articulo quinto, conclusionem quarta, Durandus questione quarta, Azorius parte secunda, libro quinto, capite vigesimo, questione secunda, Sanchez libro septimo, de matrimonio, disputatione octuagesima sexta, numero undecimo. Comitol. l. 1. q. 106. nu. 5. & 6.

¹⁷¹ Non potest. Minime potest. Quia in c. unic. de bigamia in 6. & in Tridentin. sess. 23. c. 17. expresse prohibetur bigamis usus, & exercitium minorum ordinum. Quia in lege, vtpote à Concilio lata nequit Episcopus dispensare, cum nulli bi habeatur, hanc ei esse facultatem concessam Ita Almandariz in addit. ad recopilat. legum Navarra l. 2. tit. 19. de foro compet. nu. 16. Garcia de benef. p. 7. c. 6. n. 5. Praxis nova Episcopalis p. 1. c. 1. num. 6. Francisc. Leo in thes. fori Ecclesiast. p. 2. c. 8. n. 16. Barbosa p. 2. de potest. Episc. alleg. 49. n. 25. iuncto n. 22. Layman. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 6. sine Bonacina tom. 1. d. 7. q. 1. pun. 5. num. 15.

¹⁷² Hoc affert. Est propter Doctorum auctoritatem prima sententia vt probabilis sustinenda sit, probabilior arbitror esse secundam, præcipue cum multis ex citatis pro ea Doctoribus, id à Sacra Congregatione fuerit declaratum.

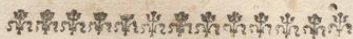
DUBIUM XXVIII.

An in Bigamia similitudinaria possit Episcopus ad Ordines Sacros suscipiendos, illisve utendum, dispensare?

¹⁷³ Non potest. Quia in cap. Ex litteris, el 2. Qui Clerici, vel voverunt inquit Pontifex Subdiaconum contrahentem nuptias non esse admitendum in Subdiaconatu ministrare, neque ad ultiores ordines ascendere, nisi Religionem fuerit ingressus: ergo tollitur Episcopo facultas dispensandi in bigamia similitudinaria irregularitate. Sic nonnulli Doctores, quos pressio nomine indicat Palao de Cens. d. 6. pun. 8. n. 19.

¹⁷⁴ Potest equidem, Quia cap. De Diacono 1. Qui Clerici, vel voverunt, & cap. Sanè el 2. de Cler. coning. dicitur: Officio suo relictui poterunt, & ex indulgentia sui Episcopi, eim executionem habere. Ita Toletus l. 1. c. 68. concl. 6. Suar. de Cens. d. 49. sect. 6. num. 18. Sanchez lib. 7. de matrimon. disputation. 86. numer. 20. Garcia de benef. part. 7. capit. 6. numer. 15. & alij plures apud ipsos.

¹⁷⁵ Hoc certum esse reor. Nam textus pro prima sententia allegatus loquitur de consilio, non de præcepto teste Glossa ibi. Abbas, & Alex. de Neuo in fine. Innocent. n. vii. & alij. Sanchez autem advertit n. 21. cum huiusmodi Clerico in Sacris constituto viduam ducente posse Episcopum ad beneficium simplex dispensare ex cap. Presbyterorum, distinction. 28.

CAPVT XVIII.

Circa Irregularitatem prone-nientem ex defectu natalium.

DUBIUM XXIX.

Si defectus Natalium occultus sit, excusaturne quis ab irregularitate?

¹⁷⁶ Irregulares sūt ij, quorum natiuitas à legitimo matrimonio, vel probabiliter existimato deficit: eaque de causa ex defectu natalium appellatur. c. 1. & fin. de filiis Presbyter. & c. Venerabilem. Qui filij sint legitimi. Quæserim itaque, an si hoc vitium occultum sit, excusetur quis ab irregularitate?

¹⁷⁷ Excusatur. Quia in c. Ex terrore, de tempore ordinato. criminofus notorius ab ordinibus suscipiendis repellitur, admittitur tamen peracta penitentia, si crimen sit occultum. Ergo ex crimine occulto non manat irregularitas. Certe si illegitimus reputatus legitimus irregularis censetur, cogetur suum vitium occultum saltem Episcopo, vel Pontifici, à quo impetranda est dispensatio, manifestare. At iniquum est, obligare quemlibet, vt seipsum infamet: ergo irregularis censendus non est. Sic Alphons. de Castro l. 2. de leg. pen. cap. ult. concl. 3. Vincent. relatus ab Angelo v. homicidium 5. q. 1.

¹⁷⁸ Non excusatur. Quia textus in c. 1. & c. fin. de filiis Presbyter. absolute illegitimum ab ordinibus excludunt nulla distinctione facta de publico, vel occulto. Ita Nanar. sum. c. 27. nu. 201. Couarr. ad Clement. si furiosus. p. 2. §. 3. n. 4. Vgolinus de irregular. c. 44. §. 1. Azorius p. 2. l. 6. c. 3. q. 13. Auila p. 7. d. 3. d. 6. conclus. 1. Co-ninch. d. 18. dub. 12. initio. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. n. 1. Bonacina tom. 1. d. 7. q. 2. pun. 3. n. 2. Hurtado de irregul. diff. 16. Sayrus lib. 6. thesaur. c. 10. num. 36.

¹⁷⁹ Profecto leuia sunt, quæ à Castro asseruntur fundamenta, vt à communi sententia tot Doctorum auctoritate obfirmata recedamus. Nam textus in c. Ex terrore excludit criminofum notorium ab ordinibus ob irregularitatem infamiae, quæ stante delicto occulto, nulla est, ac proinde nulla est irregularitas. Illud verò, quod adiciit Castro, vim tantum haberet casu, quo Ecclesia illegitimum reputatum legitimum obligaret ad ordines suscipiendos: At Ecclesia neminem obligat ad ordinum susceptionem, vnde si quis iudicat, se infamia afficiendum, dum se illegitimum proficitur ad dispensationem obtinendam, ab ordinum susceptione absteineat, ad quam cum non cogit Ecclesia.

DUBIUM XXX.

Cum dubium subest de alicuius illegitimitate estne reputandus irregularis. Vbi de filiis expositus.

180 **R**egularis reputandus est. Quia filios expositos esse illegitimos non est dubium, sed moraliter certum, cum raro legitimi exponantur. Sic nonnulli Doctores.

181 **M**inimè est reputandus irregularis, Quia semper in dubiis benigniora sunt preferenda: maximè cum in iure statutum sit, nullam irregularitatem contrahi nisi in casibus à iure expressis. *Is cui de sent. ex comm. in 6. At in iure expressum nō est ob illegitimitatem dubiam contrahi irregularitatem. Et quidem negari non potest, aliquando legitimos filios exponi ob parentum inopiam: fauore ergo eorum qui fortasse sunt legitimi, omnes legitimi reputantur. Ita Castro Palao tract. 13. de benef. disp. 4. p. m. 1. §. 1. fine, plures referens. Sayrus l. 6. thes. c. 10. n. 39. Coninch. d. 18. dub. 11. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. n. 2.*

182 **D**e huius sententiae veritate non dubito, dum in c. 1. de infant. & languid. lego, eos infantes etiam si serui fuerint, effici liberos, & liberos fieri ingenuos. Quia ius Canonicum, & Civile intendit his quoad fieri possit, fauere, utpote omni subsidio humano destitutis. Illud est certum, Episcopum cum his dispensare posse, non quia in defectu natalium potestatem dispensandi habeat, sed quia hic defectus aliquo modo est dubius, ideoque ex episcopia censetur Episcopi subiectus potestate. Suarius d. 50. sect. 4. n. 4. Bonac. tom. 1. d. 7. q. 2. p. m. 3. n. 10. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. fine.

DUBIUM XXXI.

Filius illegitimus dispensationem obtinens potestne aliud beneficium obtinere, primo relicto?

183 **R**ecolo, irregularitatem ex defectu natalium multipliciter auferrì posse. Primò, per subsequens matrimonium casu quo parentes tempore copulae habiles ad contrahendum extiterint. Nam matrimonium subsequens quasi retrahitur usque ad conceptionis tempus ex iuris Canonici benignitate, & prolem antea susceptam legitimam reddit. *c. Tanra, qui filii sint legitimi.* Deinde tolli potest per absolutam legitimationem Pontificis: alius enim non potest ad effectus iure Canonico inductos hos irregulares legitimare. Solum Commissarius Cruciatæ potestatem habens dispensandi in matrimonio irritato ob occultum impedimentum affinitatis ex illicita copula, quando in vno ex contrahentibus adsuit bona fides: potest etiam legitimare prolem in foro conscientiae quoad Ordines, & beneficia. Tertio aufertur dispensatione. Differt autem dispensatio à legitimatione, quia legitimatio est quoad omnes effectus,

estque quædam habilitas personæ, & ad primariam naturam illius restitucio: dispensatio verò respicit effectus, radicali personæ inhabilitate remanente: unde legitimatio est latè interpretanda, secus dispensatio. Dispensatus simpliciter ad ordines, intelligitur ad minores solum: & dispensatus ad beneficium, de vnicò & simplici intelligitur. Dubitatur verò, an ex vi huius dispensationis possit illegitimus obtinere aliud beneficium, primò, ad quod dispensatus est, relicto?

Non potest. Quia dispensatio est stricti iuris. Et quia in c. 1. §. ille verò, de filiis, Presbyter, Non potest dispensatus ad beneficium, potest vnicum tantum obtinere. Sic Couar. l. 4. Decret. d. c. 8. §. 8. n. 5. Sayr. l. 6. thes. c. 1. §. 1. fine, & alij relati à Sancio l. 8. de matr. d. 31. n. 6.

Potest equidem successiue plura beneficia obtinere. Quia vno relicto, ad quod dispensatus erat, alius acquirit: unde nunquam duplici beneficio fruatur, sed vnicò ad quod dispensatus est. Ita Sanch. citatus, n. 11. Et probabile reputat Castro Palao de Cen. d. 6. p. m. 10. n. 6.

Certè licet quilibet possit plura beneficia simplicia, quorum quodlibet congrue sustentationi non sufficit obtinere absque dispensatione: illegitimus hac potestate priuatur, unde licet dispensatus sit ad beneficium, non censetur dispensatus nisi ad vnicum tantum: sed successiue vno relicto, & alio acquisito, dicitur vnicò tantum beneficio frui, at quidem dispensatus est. Addiderim, dispensatum ad beneficia Curata, non censeri dispensatum ad Canonicatus, vel dignitates Cathedralis ecclesiae. Quia sunt omnino diuersa, & proprietate eorum qualificationem debent necessariò exprimi. Nec sub dispensatione ad dignitates comprehenditur dignitas maior Ecclesie Cathedralis: & principalis Ecclesie Collegiatæ.

DUBIUM XXXII.

Si beneficio simplici (ad quod obtinendum cum illegitimo dispensatur) annexum sit Beneficium Curatum: impediturne dispensatio?

Certum est Pontificè dispensare posse in irregularitate ex defectu natalium dimissa. Quia ab illo irregularitas emanauit. De Episcopis verò omnes tenentur concedere posse dispensare cum quocumque illegitimo ad ordines minores, & beneficium simplex. Quia sic habetur, cap. 1. de filiis Presbyterorum, in 6. Quæstio autem est, si huic simplici sit annexum Curatum, an dispensatio impediat?

Impeditur quidem. Quia Episcopo non est datum posse cum illegitimo ad beneficium Curatum dispensare: ergo si simpliciter Curatum beneficium annexum, dispensatio impedietur. Sic Sayrus l. 6. thes. c. 1. §. 1. n. m. 12. alios referens.

Non impeditur Quia accessorium sequitur. Nec impeditur naturam principalis, cui adheret. Ita Corra. d. 1. Reg. 8. Cancell. glossa 5. §. 7. n. m. 8. Barbosa p. 2. de potest. Episcop. alleg. 45. n. 24. Valquez de benef. c. 3. §. 1. dub. 3. n. 7.

Hoc

Secl. II. De Irregularitate Dubia. 347

189 *Probabilius* Hoc probabilius iudico, monens, hanc concessionem non extendi ad suum familiarem triennalem illegitimum quo cum nequit dispensare Navar. *Conf. 27. de tempor. ordinat.* *Auila p. 7. d. 3. concl. 2.*

DUBIUM XXXIII.

Potestne Episcopus cum illegitimo dispensare ad Canonicatum, & integras portiones Cathedralis Ecclesie?

190 *Nonnulla* *suppono.* *I*ure antiquo spectato, poterat dispensare. Quia sub beneficio simplici comprehendatur Canonicatus Ecclesie Cathedralis, cum nec sit dignitas, neque personatus, sed beneficium simplex residentiam requirens. At spectata dispositione Tridentini *ses. 24. c. 12.* annexis omnibus canonicatibus, & integris portionibus Ecclesie Cathedralis Ordinem Sacrum, dubito, an possit Episcopus cum illegitimo dispensare ad Canonicatum, & integras portiones Cathedralis Ecclesie?

191 *Non potest* *dispensare.* Non potest dispensare. Quia Episcopis interdicta est ad Sacros Ordines cum irregulari illegitimo dispensatio; ergo consequenter censetur ad beneficium cui Sacri Ordines anteauntur erit interdicta, si quidem absque illorum susceptione nequit beneficium retineri. Sic Henric. *l. 1. c. 8. n. 10.* Sayr. *l. 6. thes. c. 11. n. 13.* Garcia *de benef. p. 7. c. 2. num. 65. & 68.* Barbosa *de potest. Episc. p. 2. alleg. 45. n. 24. & 32.* Bonac. *to. 3. d. 7. q. 2. punct. 3. fine.* Lessli. *l. 2. c. 34. dub. 18. n. 86.* & alij apud ipsos.

192 *Dispensare* *potest.* Dispensare potest. Quia Canonicatus, & portio integra Cathedralis Ecclesie non requirit Sacrum Ordinem actualiter, hoc est, cum recipitur, sed solum ut intra annum accipiatur: ergo stare potest, quod Episcopus ad praefatum beneficium cum illegitimo dispense, quin dispensatione concedat ad Sacros Ordines accipiendos. Unde illegitimus poterit ex Episcopi dispensatione Canonicatum, & postmodum adire Pontificem, ut ad Ordinem Sacrum dispensationem concedat, alias Canonicatum, vel portionem renunciabit. Ita Azor. *p. 2. l. 6. c. 1. q. 15.*

193 *Prima sententia ad hanc.* Prima sententia omnino adhaereo. Satis enim est, Sacrum Ordinem ex obligatione suscipiendum annexi Canonicatui, aut portioni, ut non possit Episcopus cum illegitimo dispensare, quandoquidem ad Ordinem Sacrum nequit. Nam eo ipso quo Ordo Sacer Canonicatui annexitur, debet Canonicatum suscipiens habilis ad eum Ordinem suscipiendum existere, quod absque Praeulii summi dispensatione non potest. Attamen concessa Pontificia ad Sacros Ordines dispensatione, optime poterit illegitimus ex Episcopi dispensatione ad Canonicatum, seu portionem Ecclesie Cathedralis, & ad quodlibet aliud beneficium simplex Ordinem Sacrum requirens promoveri. Quia cessat obstaculum. Lessli. *citatus.* Ad dimidiam vero Ecclesie Cathedralis portionem, & ad Ecclesie Collegiatæ Canonicatum est Episcopis ad dispensandum potestas concessa *c. 1. de filiis Presbyterorum.* cum illegitimis. Quia non habent Ordinem Sacrum annexum.

DUBIUM XXXIV.

Cum illegitimo, cuius defectus occultus est, potestne Episcopus dispensare ad Sacros Ordines suscipiendos, &c.

*C*ertum est, Episcopum non posse ad Sacros Ordines, & ad beneficium Curatum, dignitatem, & personatum cum illegitimo dispensare. *Cap. fin. de filiis Presbyterorum.* Dubito autem num id possit Episcopus, si natalium defectus sit occultus?

Potest profecto. Quia ex *cap. Cum priorem, de renunciat.* & ex Tridentino *ses. 24. capit. 6.* potest Episcopus dispensare in omnibus irregularitatibus, quae ex delicto occulto proveniant, neque Concilium distinguit, an delictum debeat esse proprium, an alienum maxime cum hac facultate late sit interpretanda, ut potest beneficium Principis, & iuri communi in fertum. Adde Tridentinum ideo Episcopis concessisse potestatem dispensandi in irregularitatibus, ne animae illaqueatae essent, si obligarentur Sedi Apostolicae crimina, ad dispensationem obtinendam, detegere: quae ratio in praesenti locum habet. Sic *Auila p. 7. d. 3. dub. 7.* Inclinat Henr. *l. 14. c. 8. n. 10.* Probabile reputat Laym. *l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. n. 2.* Coninchque *d. 18. dub. ult. fine.*

Non potest. Quia haec irregularitas per se non provenit ex delicto parentum immediate: nam esto parentes matrimonio non coniuncti ex defectu libertatis a culpa excludantur generatione filij, filius aequè irregularis esset, ac quando genitus est a parentibus culpam perpetrantibus. Quia non ex parentum culpa, haec irregularitas nascitur, sed ex indecentia, quam contrahit filius, eo quod genitus sit a parentibus matrimonio non coniunctis. Ad irregularitates autem ex indecentia provenientes, est fundamentum habent in aliquo crimine, non datur in Tridentino facultas Episcopo dispensandi. Ita Navar. *summ. cap. 27. num. 194.* Vgolin. *tract. de irregul. cap. 14. §. 2. num. 4.* Suar. *disp. 5. o. sect. 5. numer. 5.* Bonacin. *tom. 1. disput. 7. questio. 2. punct. 3. fine.* Coninch, & Layman locis alleg. Hurtad. *de irregular. difficultat. 20. numer. 65.*

Veriorē hanc sententiā esse credo, idque in praxi observatum esse video. Probabilius autem sustineri posset, Episcopum dispensare posse cum illegitimo bona fide Sacris initiato, ut in susceptis Ordinibus ministret. Quia per ipsam ordinationem bona fide susceptam videtur ius aliquod ad usum accepisse. Henr. *lib. 1. cap. 20. num. 2. & lib. 14. capit. 8. num. 10.* *Auila part. 6. disputat. 3. dub. 6.* Laym. *lib. 1. tractat. 15. part. quint. cap. 5. numer. secund.* Favet *Cap. Lugdunensis. 9. questio. 2. & ibi Glossa.*

CAPVT XIX.

Circa Irregularitatem ex defectu animæ, & corporis prouenientem.

DVBIVM XXXV.

An Episcopus possit in Irregularitate orta ex amentia non perpetua, dispensare?

198
Nonnulla
recolo de
ignorantia
& amentia.

REcolo ignorantiam, quæ ministerium Ordinis exercere non permittit, constituere hominem irregularem. Hæc autem ignorantia non est illius scientiæ, quæ à Tridentino *sess. 23. c. 4.* pro singulis Ordinibus requiritur, sed quæ vsum Ordinis suscepti omnino impedit. Defectus vero scientiæ à Concilio requisitæ impedit sub graui piaculo, ne constante Ordo suscipiatur. Certè amentia (quæ est alter animæ defectus) constituit irregularem, non solum quando est perpetua; sed & quando fuit ad tempus, ita ut licet sanitatem quis recuperauerit, adhuc sine dispensatione promoueri non possit. *Cap. Maritum. 33.* Quod intellige de amentia, quæ est per modum habitus, scilicet fundata in naturali complexione, & propria organorum læsione: non de illa, quæ profluit ex aliqua febre, aut qualitate transeunte, qua cessante cessat amentia. Quæserim vero, num in huiusmodi amentia non perpetua irregularitate possit Episcopus dispensare?

199
Potest quidem.

Potest quidem non solum ad utendū Ordinibus susceptis, sed etiam ad illos suscipiendos. Quia recuperata iam sanitate aptus fit quisque ad Ordinum exercitium, & examen vero huiusce aptitudinis videtur ad Episcopum immediatum Pastorem, quam ad Pontificem pertinere, Sic Maior. *de irregul. l. 2. c. 14.* Indicat Sayr. *l. 6. thes. c. 13. n. 3.*

200
Non potest.

Minimè potest. Quia nullibi inuenitur Episcopo potestas huiusmodi concessa. Ita Suar. *d. 51. sect. 1. n. 5.* Bonac. *to. 1. d. 7. q. 2. pun. 2. n. 23.* citans alios.

201
Hoc probabilius.

Probabiliorem hanc reor esse sententiam. Nam cum non adsit textus hanc dispensandi potestatem impertiens Episcopo, cogimur asserere solius Pontificis autoritate posse ordinibus initiari, qui semel in amentiam per modum habitus incidit.

DVBIVM XXXVI.

Ignorantia, quæ ministerium Ordinis exercere non permittit, consistitne irregularem?

202
Non cõstituit irregularem.

Non cõstituit irregulare. Quia in *c. Illite. rator.* non dicitur, huiusmodi ignorantia irregularē efficere, sed præstare impedimentū Ordinis suscipiendi. Sic Henr. *l. 10. de Ordine. c. 16. n. 2.* Garcia *de benef. p. 7. c. 7. n. 19.*

Irregularem constituit. Quia indico *c. Illite. rator*: eodem modo accentur à suscipiendis Ordinibus illiterati, ac vitati corpore. Sed corpore vitati in omnium sententia irregulares sunt: ergo etiam hi illiterati irregulares erunt. Ita Nauar. *sum. c. 27. n. 205.* Sayr. *l. 6. thes. c. 6. n. 5.* Suar. *d. 51. sect. 1. n. 8.* Auila *p. 7. d. 4. dub. 1.* Bonac. *to. 1. d. 7. q. 2. pun. 1. num. 2.* & alij apud ipsos.

Si tanta sit ignorantia, ut ministerium Ordinis exercere non permittat, constituit. Hæc probabilius.

DVBIVM XXXVII.

An Hermaphroditus, in quo sexus virilis, & femininus aque inualefcit, sit iure diuino incapax Ordines suscipiendi?

INTER defectus corporis primo potest enumerari possessio vtriusque sexus virilis, ac femineæ: in quo si præualeat sexus femineus, incapax esse videtur characteris suscipiendi. Quia absolute femina, & non vir esse reputandus. Quæserim autem, an ille, in quo æque sexus virilis & muliebris inualefcit, sit iure diuino incapax Ordines suscipiendi?

Incapax non est: Quia nequit absolute femina reputari. Sic nonnulli, quorum sententiam non esse reiiciendam omnino, indicat Palao *de cens. d. 6. pun. 1. n. 1.*

Incapax iure diuino est. Quia nequit absolute vir reputari. Ita plures Doctores, quos citat Sayr. *l. 6. thes. c. 8. n. 24.* & Bonac. *to. 1. d. 7. q. 2. pun. 2. n. 15.*

Ego quidem existimo æque id incertū esse in vtraque sententia: cum neque absolute vir, neque absolute femina ille sit appellandus.

DVBIVM XXXVIII.

Hermaphroditus, in quo sexus virilis præualeat, si defectus notus sit: estne irregularis?

SI defectus non sit notus, irregularem non esse, plures censent. Toletus *l. 1. c. 63. n. 6.* Martin. Fornar. *de Ord. c. 3. n. 1.* Quæstio vero est, an sit irregularis, si defectus sit notus?

Irregularis non est, quia non est irregularis eunychus à natura, & qui in pede habet sex digitos: non enim videtur esse deformitas deformitatem causans. Haud aliter huiusmodi hermaphroditus. Sic Gaspar Hurtad. *de irregul. lar. difficul. 14. numer. 52.*

Est irregularis. Quia hæc monstruositas indecentiam scientibus non mediocrem exponit. Ita Bonac. *to. 1. d. 7. q. 2. pun. 2. n. 15.* Suar. *d. 51. sect. 1. n. 1.* Glof. & Archid. *ad c. 3. rellis. v. Hermaphroditus. 4. q. 3.* Nauar. *sum. c. 27. num. 203.* & conf. *8. de etate, & qual. ordinan. l. 1.* Sayr. *thes. c. 8. n. 24.*

Negare non potest, eam monstruositatem, si nota sit, magnam indecentiam continere. Vnde probabilior longè secundam sententiam.

Sec. II. De Irregularitate Dubia, 349

entiam esse existimo addens, in hoc defectu nullum alium à Pontifice posse dispensare. Auila p. 7. d. 3. dub. 5. alios referens.

D V B I V M XXXIX.

Patiens defectum impediens Altaris ministerium, potestne alios Ordines, à quorum usu ex vi talis defectus impeditus non est, suscipere?

Minimè priuat. Quia esto ab actuali ministerio in his testibus remoueat agrotus, seu defectum patiens, non tamen inibi beneficio priuatur. Ita Suar. d. 51. sect. 2. n. 18. & alij. Hoc quidquid repugnet, Glossa, puto esse asserendum. Nam si Pontifex vellet agrotum huiusmodi non solum ab Altaris ministerio, sed à beneficij possessione priuare, proculdubio exprimeret.

D V B I V M XLI.

Potestne Episcopus in Irregularitate ex defectu corporis dispensare cum Religioso, qui huiusmodi afficitur defectu?

Certum est hac irregularitate supposita solius Pontificis esse in illa dispensare. Nauar. sum. c. 27. n. 200. Suar. d. 51. sect. 2. n. 18. Auila p. 7. d. 3. dub. 3. Couar. Clement. Si furiosus, p. 1. num. 7. Querierim vero, an Episcopus possit cum Religioso huiusmodi defectu laborante dispensare?

Potest quidem. Quia ob illius status perfectionem, & decentiam videtur Pontifex conuiuere, vt dispensatio ab Episcopo impetrari possit, ne cogatur Religiosus extraordinariis curis implicari, vt à Pontifice dispensatio valeat obtineri. Sic Syluest. x. Irregularitas, q. ult. Tabie. & Rosella ibid. Auila p. 7. d. 3. dub. 1. Maior. de irregul. l. 1. c. 14. n. 15. & alij, quos citat Sayr. l. 6. thes. c. 2. sine.

Minimè potest. Quia nullibi Episcopis talis facultas dispensandi inuenitur. Ita Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 7. n. 3. Palao de cens. d. 6. pun. 11. n. 6.

Profecto non videtur, quoniam fundamento primæ sententiæ odores nitantur. Imo crediderim Pontificis contrariam voluntatē exprimi, dum omnibus ferè Religionibus priuilegium impertitus est, vt Prælati Regulares cum suis subditis dispensare in hoc defectu possint, maxime cum Ordinationem subsequitur. Si autem Episcopis hæc esset potestas, hand ita necessarium esset præfatum Religionum indultum.

CAPVT XX.

Circa Irregularitatem profluentem ex proprij corporis mutilatione.

D V B I V M XLII.

Vt quis irregularis sit ob proprij corporis mutilationem, necessariumne est vt tam culpa, quam ipsa parvis abscissio nota sit?

Vi partem sui corporis etiam vsum corporis non impediens, sibi per indignationem

219
Non priuatur

210
Hoc dicendum.

221
Status questionis.

222
Potest quidem.

223
Non potest.

224
Hoc mihi certum.

213
Certa suppono.

214
Potesť suscipere.

215
Suscipere non potest.

216
Huc eligo.

217
Nonnulla suppono.

218
Priuat equidem.

gnationem, aut indifferetio zelo abscindit, vel abscindi permittit, irregularis est. *c. Qui partem, dist. 55.* Quia in ea irregularitate indicenda non consideratur tam effectus ex abscissione relictus, quam voluntas quæ sibi causa est ferum iniicere. Quæserim autem, an necessario debeat nota esse tam culpa, quam partis abscissio.

226
Debet esse nota. Necessario debet esse nota. Quia ex notorietate oritur indecentia contracta ad Ordines suscipiendos. Cum alia sint graviora admodum crimina, quæ secreta dum sint Ordinum susceptione non impediunt. Sic Valent. 20. d. 7. q. 19. p. 2. Auila p. 7. d. 3. de irregul. dub. 1. Couar. Clement. si furiosus, nu. 6. Henric. 1. 14. c. 8. n. 4. Navar. sum. c. 17. n. 198. & alij plures à Sayro relati l. 6. thes. c. 7. n. 13.

227
Necessario non debet esse nota. Necessario esse nota non debet. Quia hæc irregularitas non tam nititur notorietati culpæ, quæ excessus, & sævitia, quam quis secum exercuit. Ita Sayr. ubi sup. nu. 12. Garcia de benef. p. 7. c. 12. n. 5. Molina tr. 3. d. 7. o. n. 16. & d. 67. num. 8.

228
Hoc probabilius esse reor. Hanc sententiam spectata Ecclesiæ intentione probabilior esse defendo. Nam in ipso c. Qui partem aperte irregularitatis huius ratio annexitur: nempe sævitia, quæ Ministrum tam pacifici Mysterij maxime dedecet.

DUBIUM XLIII.

Ex eo quod quis culpabilem causam dederit, ut sibi virilia, vel aliquod aliud membrum amputetur à Iudice, vel à marito ob commissum adulterium: exiitne irregularis?

229
Irregularis exiit. Irregularis exiit. Quia irregularis est qui sibi virilia abscindi facit sed idem est dare causam culpabilem abscissioni: est irregularis. Sic Vgolin. de irregul. c. 18. n. 4. Suar. d. 5. l. 1. c. 2. n. 8. Bonac. d. 7. q. 2. p. 2. n. 3. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 7. sine, Bonac. 10. d. 7. q. 1. p. 2. n. 33. Molina tr. 3. d. 7. o. n. 18. Auila p. 7. de irreg. d. 3. dub. 1.

230
Non exiit irregularis. Non exiit irregularis. Quia id nullo textu probatur: & irregularitas non incurritur, nisi in casibus à iure expressis. Ita Tolet. l. 1. c. 82. Garcia de benef. p. 7. c. 12. à n. 7. Coninch. d. 18. dub. 13. n. 108. Hortad. de irregul. difficul. 14. n. 52. Et alij apud Garciam.

231
Hanc sententiam probabilior mihi eligo. Valde probabilem primam sententiam tot Doctoribus roboratam esse reor, sed eligo ut probabilior secundam. Nam omnes textus hanc irregularitatem indicentes expresse loquuntur de eo, qui sibi ex indignatione, vel zelo indifferetio castitatis membrum amputaverit per se, vel per alium: nullus autem textus loquitur de eo, qui amputationi causam dedit. Ergo non est huiusmodi irregularitas indicenda.

DUBIUM XLIV.

Irregularisne est qui testiculos sibi abscindi facit causa vocis retinenda?

232
Irregularis est. Est irregularis. Quia si textus irregulares esse indicunt, qui sibi virilia abscindi fe-

cerit: aperte indicant, idem iudicium agendum esse de eo, qui causa retinenda vocis facit sibi abscindi testiculos. Sic multi Doctores. Palao de cens. d. 6. p. 12. n. 4. indicat hanc sententiam probabilior communitur esse, dū ait improbabilem non esse contrariam.

Irregularis non est. Quia id non facit ex indignatione, vel ex iusto, aut iniusto castitatis amittendæ timore, prout requiritur in c. Ma. ritum. c. Qui partem. c. Si quis absciderit. & aliis, quæ referri possunt. Ita Palao cit. atq.

Hunc sequor, cum videam, nullum textum hanc irregularitatem præcipientem loqui de eo, qui sibi testiculos attriuit & elisit, aut comprii fecit: sed de eo, qui sibi virilia abscindi fecerit, quod diuersum proculdubio est. Illud est certum, imbecillitatem virilis membri, aut eius carentiam absque propria culpa contingentem, ut si na- us faisti absque pudenda, aut per vim à parentibus castratus, aut consilio Medici vel Chirurgi ad valerudinem, aut ab inimicis in odium fidei: irregularem minime esse. Porro circa dispensationem huius irregularitatis ex mutilatione voluntaria, si facta sit abscissio integri membri, & occulta, poterit Episcopus dispensare. Trident. sess. 4. c. 6. Et idem existimo, si abscissio calu contineret ex propria culpa, dummodo culpa occulta sit, tamen si abscissio sit notoria. Auila mecum p. 7. d. 3. dub. 3. concl. 2.

CAPVT XXI.

Circa Irregularitatem procedentem ex libertatis defectu.

DUBIUM XLV.

Obligatio reddendi pro seruo alieno ordinato duplicatum prout, adesse ante Iudicis sententiam?

Certum est carentiam libertatis, dum adest, irregularem constituere. Ac seruum sciens, & non contradicente domino, ordinatum liberum esse. Porro si domino ignorante, Ordinibus initiatur, gravem culpam committit, & manet servus si solum minoribus initiatus sit. At si maioribus, domino ignorante, & a fortiori sciente, & contradicente, Episcopus ordinans consensu malitiæ, aut illo ignaro qui testimoniam perhibent, aut supplicauerint ordinari, obligantur domino satisfacere induplum hoc est, duplicem seruum loco serui ordinati reddendo, vel duplicatum pretium illius, quod æstimatur. Quæserim autem, an hæc obligatio adsit ante Iudicis sententiam?

Adest quidem. Quia hæc est lex dispositiva, ut obligetur dominus seruum sic Ordinatum dimittere. Sic Suarios d. putat. si. se. dem. Etion. 3.

Non adest obligatio ante sententiam. Quia opus non erat duplicatum satisfactionem Non adest Episcopo

Secl. II. De Irregularitate Dubia, 351

Episcopo ordinanti, aut ordinationis mediatoribus indicere, ut dominus seruum ordinatum dimitteret. Satis enim erat, si integram satisfactionem iure naturæ debitam præstare obligarentur. Ergo illa duplicatio in poenam delicti commissi statuitur, ac proinde Iudicis sententiam saltem declaratoriam delicti exigit. Ita Bonacin. tom. 1. d. 7. q. 2. punct. 4. num. 3.

²³⁸ *Hoc rectius excogitatum esse iudico. At si hanc duplicem satisfactionem illi non exhibuerit, non liberatur seruus neque dominus tenetur illum dimittere. Cap. Si seruum absente domino. dist. 54. & ibi Glof. Abbas ad cap. 2. de seruis ordinandis. Porro si Episcopus ordinans & alij omnes ignari fuerint seruitutis, tenetur ipse seruus hanc duplicem recompensationem facere, vel saltem reddere vicarium pro se æqualem. Cap. Ex antiquis. dist. 54. Quam satisfactionem si præstare non possit, & ordinatus sit subdiaconatu tantum, redigitur in seruitutem, ut domino obsequatur in omnibus ministeriis, quæ Ordinem illum non deceant. Argum. Cap. Ex antiquis. Verum si in Presbyterum ordinatus, domino ignorante, vel contradicente fuerit non reducitur in seruitutem, etiam si domino integra satisfactio fieri non possit: sed peculium amittit, & domino reddit. Cap. Ex antiquis. Si autem peculio careat, obligatur satisfacere in ministeriis sui Officij. Cap. Frequent.*

DUBIUM XLVI.

Si quis administrationem, quam habet, deponat tamen si rationem illius non reddiderit: potestne ad Ordines ascendere?

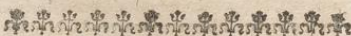
²³⁹ *Nulla suspensio.* **A**lter defectus libertatis irregularem constituit est obligatio reddendi rationem alicuius administrationis à Republica acceptæ, qualem habent thesaurarij, depostarij, procuratores, actores, executores, aduocati, magistratui, Iudices rerum temporalium; dum enim illa omnia exercent ab Ordinibus repelluntur tum in honorem Clericalis status, quem dedecet harum rerum administratio tum ne Ecclesia dolo fauere præsumatur quod committere præsumuntur, qui durante hac administratione Ordines suscipiunt: quippe credantur, non diuini obsequij affectu, sed fugiendi ratiocinia causa Ordinibus initiari. Cap. uni. de obligatis ad ratiocinia. Et cap. 2. & 3. dist. 51. Porro hæc irregularitas extenditur ad eos, qui alicuius personæ priuatae non miserabilis administrationi obligati sunt, ut tutores, procuratores pupillorum, &c. Iam requiro, num si hi administrationem deponant, tamen si rationem illius non reddiderint, (quam omnes debent ex vi officij huiusmodi dare) ad Ordines possint ascendere?

²⁴⁰ *Ascendere possunt. Quia Cap. 1. Ne Clerici, vel Monachi, & cap. 1. § 2. & 21. q. 1. Supradicti arcentur ab Ordinibus officio finito: nec circa rationem prius reddendam aliquid adducitur. Sic Glof. & Panormit ad Cap.*

uni. de obligatis ad ratiocinia. Tolet. libr. 1. cap. 60.

Non possunt ascendere. Quia in præfato ²⁴¹ *Cap. uni.* utrumque est requisitum, & quod ab administratione abstineant, & quod illius rationem reddiderint. Ita Suar. d. 51. sect. 3. n. 11. Sayr. l. 6. c. 14. n. 8. Bonac. to. 1. d. 7. q. 2. punct. 4. numer. 4. Hurtad. de irregular. difficultat. 18. Layman. lib. 1. tractat. 5. part. quint. cap. 8. num. 3.

Longè probabilior hanc sententiam esse crediderim. Nam præcipue ob obligationem reddendi administrationis rationem ab Ordinibus repelluntur. Hoc autem est certum, (in quo etiam primæ sententiæ Auctores conveniunt) si finita administratione, tibi lis excitetur de dolo, haud posse finitam litem ad Ordines promoueri. Argum. 1. Cap. Tantis, si. dist. & ibi Glof. v. Obrepit, & Archidiaconus. De bet vero taxari tempus tanquod quæstio decidatur, & interim si te Episcopus promouerit, ipse tenetur in tui defectu satisfacere. At elapso tempore designato, & actore nihil probante, ordinibus poteris initiari. Sayr. l. 6. thesaur. cap. 14. numer. 8. ex communi.

CAPVT XXII.

Circa irregularitatem ortam ex homicidio, vel mutilatione publica autoritate facta.

DUBIUM XLVII.

Vi accusantes in causa propria, adhibita protestatione se poenam sanguinis non intendere, excusentur ab Irregularitate: debentne necessario, eiusmodi protestationem ex animo facere?

²⁴³ *Nonnulla recole.* **C**ertum est, accusatorem, seu denunciato-rem, si ex vi sue accusationis, vel denunciationis quis moriatur, irregularem esse. c. Sententiam. & cap. Clerici, Ne Clerici, vel Monachi. Debet autem mors seu mutilatio ex accusatione, seu denunciatione consequi: nam si aliunde obueniat, accusanti, vel denuncianti imputanda non est. Verum quia sæpe contingit, tam Clericos, quam laicos iniuriam pati, qui si accusationem instituere irregularitatis timore non possent iniuriatores audaciores fieri: ius prouidit, quoniam modo abque irregularitatis periculo possent contra sic delinquentes insurgere, & illos accusare, etiam in casu, quo sibi constet, esse capite damnandos. Quod fit Cap. 2. de homicidio, in 6. Vbi accusantes, vel denunciantes in causa propria excusantur ab irregularitate, si ex-
prese

expressè protestetur, se poenam sanguinis non intendere sed satisfactionem. Iam requiro, num necessarium sit, huiusmodi protestationem ex animo facere?

244
*Non debet
necessario.*
Non debet necessario hac protestatione ex voluntate, & animo ne accusatus, occidatur gerere. Quia in textu non cauetur protestatione debere ex animo fieri: & in exteriori foro eiusdem rationis est protestatio vera. Sic Couar. ad Clement. si furiosus, p. 2. §. 5. n. 2. Laym. l. 1. sect. 5. ar. 3. p. 3. c. 7. sine. Bonac. ro. 1. d. 7. q. 4. p. 1. n. 1. Auila p. 7. d. 5. sect. 2. dub. 9. conclus. 3. Suar. d. 47. sect. 1. n. 3. Henric. J. 1. q. 11. circa finem.

245
*Necessario
debent.*
Necessario debent. Quia alias legi illudere viderentur, quae quidem internum intendit affectum à vindicta, quae Sacrum dedecet Ministrum prorsus recedentem. Ita Sylvest. v. Homicidium 2. q. 8. Nauar. sum. c. 27. nu. 216. Tolet. l. 1. r. 8. n. 5.

246
*Primam
sententiam
defendo.*
Pia quidem hac sententia consulenda, & executioni mandanda. At prima verior admodum, & communiter recepta. Itaque opus non est, ut hac protestatio ex voluntate, & animo procedat, ne accusati sanguinis profundatur: nam etiam si illius occisionem intendas, modo exterius intentionem non manifestes, sed potius oppositum protestetur, ab irregularitate liberaris incurrenda. Nec legè illudis, cum ipsa internum hunc minimè praescribat affectum Nec opus praeterea est hanc protestationem fieri simul ac formatur accusatio: satis enim est, si ante prolationem sententiae in ipso iudicio fiat. Quia ex hoc sufficienter deducitur accusatorem mortem accusati non querere. Suar. citatus, n. 1.

DVBIUM XLVIII.

Si quis actionem civilem intenter, ad reparationem damni illati, si accusatus paratus sit damnum compensare independentem à precepto Iudicis: enitatur Irregularitatem protestatione facta, se poenam sanguinis non intendere, sed satisfactionem

247
Nō enitat.
Non enitat. Quia eo in casu conuincitur, non satisfactionem, sed punitionem querere, siquidem satisfactionem ei datam admittere renuit. Sic nonnulli Doctores.

248
*Enitat qui
dam.*
Enitat planè. Quia liberum est ei, reparationem damni velle ex manu Iudicis, & publica autoritate obtinere: quippe sic obtemperat, est honorabilior. Ita Bonac. ro. 1. d. 7. q. 4. punct. 2. n. 2. & alij.

249
*Vtior distin-
ctione.*
Ego autem distinguendum existimo. Si nulla alia via, quam punitione illi est damnum reparandum, & illius reparationem procurat, conuincitur manifestè punitionem querere, atque adeo protestatio in contrarium facta, friuola est, & per accusationem eliditur. Verum si reparatio damni alia via quam punitione, ne praestari potest, crediderim illi posse absque timore irregularitatis accusationem, seu denunciationem, facta protestatione instituere.

DVBIUM XLIX.

Detinet quis laronem, qui eius bona diripuit & ab aliis superuenientibus occiditur. Detentor manetne irregularis, si damnum fuit prauiusum?

Quod supra dixi de accusatore, seu denunciatore dictum habere de clamante, detinente, & comprehendente damnicatorem. Quia haec actiones sunt media ad praecavendum damnum, vel iam factum recompenandum. Ergo qua ratione licet accusare, has licitum est praestare actiones. Molina tractat. 3. d. 74. n. 11. Auila p. 7. d. 5. dub. 9. conclus. 1. Nauar. sum. c. 27. num. 120. Quid vero si detentus, ab aliis confluentibus occidatur an detinens irregularis manebit?

Manet irregularis, si damnum hoc prauiusum fuit à detentore. Quia tunc ex homicidio casuali hanc poenam incurrit. Sic Abbas, & Innocent. ad cap. Significasti el. 2. de homicidio. Sylvest. v. Homicidium 3. q. 7. Nauar. sum. c. 27. n. 216. Suar. d. 47. sect. 2. n. 21.

Irregularis non manet. Quia irregularitas esse non potest ex defectu perfectae lenitatis, cum illud homicidium non fuerit factum publica autoritate. Nec irregularitate proveniente ex homicidio iniusto, cum ipse illi causam culpabilem non dedit, nec homicidium potuit impedire. Ita Couar. Clement. si furiosus p. 1. §. 5. n. 2. Auila p. 7. d. 5. sect. 2. dub. 15. Laym. lib. 3. section. 5. tractat. 3. part. 3. cap. 7. post medium Bonac. ro. 1. d. 7. q. 4. punct. 1. num. 18.

Cum his probabilibus opinor. Nam primae sententiae ratio ad summum vera esse potest, cum detentor exculare posset homicidium absque propriorum bonorum iactura: alius ei homicidium imputandum non est, cum non sequatur ex eius actione, nec detinendi reum actio fuerit illicita.

DVBIUM L.

An Irregularitate afficiatur, aduocatus partes accusatoris iniuste suscipiens, qui de calumnia conuictus occisus est?

Afficitur quidem. Quia cessante Aduocati patrocinio, non audeat accusator, moraliter loquendo, causam prosequi, atque adeo non constitueretur in illo vitae discrimine. Ergo censetur accusatoris morti cooperari. Sic Suar. d. 47. sect. 4. n. 6.

Non afficitur. Quia si aduocatus bona fide processit, credens accusationem esse legitimam, sicuti à delicto excusatur, sic ab irregularitate delicto annexa excusari debet. Si vero mala fide processit, etsi iniustus sit aduersus accusatum, nullam tamen aduersus accusatorem iniustitiam committit, ideoque non potest ei mors tanquam cooperatori iniusto imputari. Ita Auila p. 7. d. 5. sect. 2. dub. 8. conclus. 2. Bonac. disputat. 7. quaestio. 4. punct. 3. numer. 5.

Secl. II. De Irregularitate Dubia. 353

²⁶⁶ *Hoc probabilius esse reor.* Nam licet accusator accusacionem non institueret, nisi Advocati patrocini-um haberet, inde non sequitur, Advocatum irregularem esse; ex illo enim patrocini-um non evenit accusatori mors autoritate publica, sed calumnia aliunde probata. Alias quoties cooperatus esses furto, ob cuius cau- sam fur suspenditur, irregularis esses: quod non est dicendum; quia non es causa mortis, sed delicti, ratione cuius mors infligitur.

DVBIVM LI.

*Laicus ad Clericatum aspirans, potestne co-
gi, ut testimonium in sanguinis
causa ferat?*

²⁵⁷ *Aliquis
proponit.* **S**uppono, Clericum haud posse contra reū in causa sanguinis testem gerere. *cap. 1. d. quibus 23. q. 8.* ubi Clericis Iudicium sangui- nis prohibetur, cui iudicio multum testis co- operatur: ideoque a nullo Iudice cogi potest ad testificandum in sanguinis causa; quia ne- quit cogi ad illicitum, & sibi graviter dam- nosum. Vti omnes Doctores cum D. Th. 2. 2. q. 7. a. 1. ad 3. profitentur. Quæserim verò, nū- scularis ad Clericatum aspirans cogi possit, ut testimonium in sanguinis causa ferat?

²⁵⁸ *Cogi potest.* **C**ogi potest. Quia in praxi forensi receptū non est, ut quis hoc ex titulo à ferendo testi- monio in causa sanguinis sæpe quidem ad- modum, necessario, excusetur. Bern. Diaz in *pract. c. 99.*

²⁵⁹ *Non potest
cogi.* **N**on potest cogi. Quia cū huiusmodi testi- ficatio irregularitatem inducat, iniuria fit ei, qui intendit statum Clericalem inire, per- fectiorem admodum coniugio, ac coelibatu, dum cogitur irregularitate contracta impe- diri. Ita Avila p. 7. d. 5. *sect. 2. dub. 13.* Henr. l. 14. c. 12. n. 9.

²⁶⁰ *Hoc verius.* **H**oc verius esse iudico: illud autem certum, si Clericus, aut qui aspirat ad Clericatum pro reo testimonium ferat, inde irregularitatem non incurtere, licet ex accidenti detegatur accusatoris calumnia, & ob id pœna talionis afficiatur. Quia illud testimonium ad probā- dum rei innocētia dirigitur, cui punitio acto- ris per accidens contingit, neque testis est im- putanda. Requiritur tamen in Clerico, licen- tia Prælati ad testificationem licite pro reo præstandam: quam Prælati non temere sed maturo iudicio, ac causæ cognitione debet concedere. Avila p. 7. d. 5. *sect. 2. dub. 13.*

DVBIVM LII.

*Si laicus in causa criminali, vel civili præcepto
Iudicis compellitur testimonium ferat, ex quo
reo mors, vel mutilatio sequatur incurritne
irregularitatem?*

²⁶¹ *Incurrit
quidem.* **I**ncurrit quidem. Quia absolute ex eius testimonio mors, vel mutilatio secuta est: neque illi prodest protestatio, quod cōpul- *Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.*

sus agat: nam protestationis beneficium pro- priam causam defendenti conceditur, c. *Pre-
latis de homic.* Sic Doctores communiter ex lenitatis defectu.

Minimè incurret. Quia nequit dici in ea testificatione, & mortis cooperatione le- ²⁶² *Non incur-
rit.* nitatis defectum habuisse: cum non volun-
tarie, sed præcepto compulsus testimonium tulerit. Ita Castro Palao de *conf. d. 6. p. 14. s. 3. n. 3.* Maior, l. 2. de *irregul. c. 8.* Coninch d. 18. dub. 10. n. 96. Bonac. to. 1. d. 7. q. 4. p. 1. n. 8.

Existimo satis probabiliter sic hanc senten- ²⁶³ *Hoc elige-*
tiam amplecti. Nec enim credam, Ecclesiam voluisse irregularitatem imponere testi ob testificationem iure naturæ debitam: alias testes retraherentur à veritate propalanda.

DVBIVM LIII.

*Si quis etiam Sacerdos ad occidendum ex-
hortatur in bello iusto, aut propria
manu pugnat, non tamen ipse per se
occidit, aut deformat: incurritne irre-
gularitatem?*

²⁶⁴ *Incurrit sa-
ne.* **I**ncurrit profecto. Quia Clericis in bello offensivo pugna propria manu est interd-
cta in c. *Clerici*, 23. q. 8. & c. 1. *Ne Clerici, vel
Monachi, & c. Ex multa de voto.* Et quia in c. *Quod in dubiis, de pœnis, de Sacerdotibus gu-
bernantibus* navim ad pugnam, seu exercentibus conflictum vel alios ad pugnandum excitati-
bus, affirmatur, græve peccatum committere, esseque deponendos. Sic nonnulli bonæ notæ Doctores.

²⁶⁵ *Non incur-
rit.* **N**on incurrit. Quia in c. *Petitio tua, de ho-
miciis, Sacerdoti* pugnantem adversus inimicos Christianæ Religionis, ubi multi occisi fuere mandatur, à celebratione abstinere, si de in-
terfectione alicuius in illo conflictu dubium habeat. Ergo à contrario sensu, si ei constet nullum interfecisse, non obligabitur, à cele-
bratione abstinere. Ita Navar. *sum. c. 27. n. 25.* Henr. l. 14. c. 12. n. 4. Molina *tr. 2. d. 110. concl. 2.* Avila p. 7. d. 6. *sect. 3. dub. 2.* Bonac. to. 1. d. 7. q. 4. p. 1. n. 7. Hurtad. de *irreg. difficul. 12.* Laym. l. 3. *sect. 5. tr. 3. p. 3. c. 8.*

²⁶⁶ *Hanc præ-
fero senten-
tiam.* **H**anc præpono sententiam, quam etiam colligo ex c. *Si quis, dist. 5. 1.* Et existimo, ratio- nem huius privilegij esse, ne tot irregularita-
te innodentur, ne ve à præliando in bello ius- to se retrahant, irregularitatis timore. Cui quidem resolutioni crediderim non obstare *textus in c. Clerici in c. Ne Clerici, & in c. Ex
multa.* Quia inde non fit irregularitatem cō-
trahi: hæc enim non contrahitur nisi in casu- bus à iure expressis: at in iure solum expressa est irregularitas ob deformationem, vel occi-
sionem in bello iusto contingentem: non au- tem ob consilium, auxilium, vel favorem illi- citè præstitum; Neque item obest *textus in c. Quod in dubiis.* Nam loquitur de bello iniu-
sto. Præterquam quod ibi non fertur irregu- laritas, sed suspensio, vel depositio non ipso iure, sed ferenda.

DVBIVM LIV.

Clericus propria manu occidit, vel mutilat in bello iusto: ocius irregularitas estne ex homicidio illicito, & iniusto?

267
Questionis
status.

SI miles propria manu occiderit, vel mutilaverit in bello iusto, irregularis est in omnium sententia Argum. Petio, de homicidio. Quod à fortiori in Clerico militat: solū autē dubito, de Clerico sic occidente, vel mutilante, an eius irregularitas ex homicidio illicito, & iniusto dicenda sit, an ex defectu perfectæ lenitatis?

268
Est irregularitas ex homicidio iniusto.

Est quidē ex homicidio illicito, & iniusto. Quia occidit & non ex auctoritate publica, cū non concedatur ei facultas occidendi, imo hæc illi sit denegata. Ergo hæc irregularitas oritur ex delicto. Sic nonnulli, quorum sententiam Palao de conf. d. 6. pun. 1. 4. §. 5. n. 4. ait esse probabilem.

269
Non est ex iniusto homicidio, sed ex defectu lenitatis.

Non est ex homicidio illicito. Quia si bellum iustum est, nulla sit hosti bus iniustitia eos vita priuando, si ad victoriam est necessarium. Item Princeps omnibus bellantibus hæc facultatem concedit. Quod ergo Clericus contra sibi factam prohibitionē pugnet, non inferitur, iniuste, sed religiose dimicare. Igitur irregularitas hæc non est dicenda ex delicto, sed ex perfectæ lenitatis defectu. Ita Palao ubi supra.

270
Hoc probabilius esse iudico.

Hanc tanto Doctore amicitissimo quidem hærescens, sententiam probabiliorem esse iudico. Nam si Clericus v.g. votum fecisset non pugnandi extra casum necessitatis, & pugnaret: peccaret quidem aduersus votum, sed non aduersus iustitiam, ac proinde non esset irregularis ex delicto. Igitur alio ex capite, nempe ex perfectæ lenitatis defectu hanc irregularitatem emanare concluditur. Porro irregularitas ex lenitatis defectu ab alio quā à Pontifice dispensari non potest: non enim in iure aliqua circa hoc Episcopo concessio facta inuenitur. Nam in Tridentino solum datur facultas pro irregularitatibus ex delicto occulto prouenientibus: sub qua facultate hæc, quæ non nascitur ex delicto, comprehendi non potest.

CAPVT XXIII.

Circa Irregularitatem ex homicidio, vel mutilatione iniusta ortam.

DVBIVM LV.

Ut irregularitas ex voluntaria mutilatione incurratur, sufficitne ea, ex qua corpus humanum non integrum, sed imperfectum manet?

271
Plura requiruntur.

Etum est, ex homicidio voluntario contrahi irregularitatem distinctam ab ea,

quæ ortum habet ex homicidio, vel mutilatione casuali. Porro ad voluntarium homicidium requiritur intentio expressa occidendi, seu apponendi causam de se illatuiam horum effectuum, & ut cognitam, ut si præberes alicui venenum mortiferum, aut deneres fugientē, ut ab alio interimeretur. Hæc irregularitati vicina est altera, quæ ortū habet ex mutilatione. cap. In Ar. hi episcopi de raptorib. & Clement. vii. de homicidio. Quæ & voluntarie, & casu contingere potest. Voluntarie contingit, cum expressam voluntatē habuisti mutilandi, seu apponendi causam, ex qua prævidisti, mutilationem fore euenturam. Secus si solum intendisti vulnerare, & casu mutilasti, sed quæ mutilatio sufficit ad hanc irregularitatem inducendam, non conueniunt Doctores. Quæserim ergo, num sufficiat ea, ex quo corpus humanum non integrum, sed imperfectum manet?

Sufficit plane, vnde abscisso digitorum, & cartilaginibus auris, & nasi, & testiculorum sufficiens reputatur. Quia si imperfectum manet corpus humanum, perfecta proculdubio mutilatio est. Sic Caiet. 2. 2. q. 65. a. 1. Sotus lib. 5. de iust. q. 2. art. 1. Suarez d. 44. section. 2. numer. 7. Layman lib. 3. section. 5. tract. 3. part. 3. cap. 11. num. 2.

Non sufficit, sed ea mutilatio requiritur, quæ aliquod corporis membrum abscindat. Quia dum membrum aliquod abscissum non est, corpus humanum non est mutilatum, & truncum: sed absolute integrum, ac perfectum; alias si mutilatio cuiuslibet partis corporis, quæ cū alio membro operatur, sufficiens irregularitatis esset, non solum mutilatio digiti, sed & partis illius abscisso irregularitatem induceret. Ita Couar. Clement. si furiosus, §. 3. n. 8. Nauar. sum. c. 27. n. 206. Graf. l. 2. c. 62. num. 4. Valent. 2. 4. d. 7. q. 19. pun. 3. §. 4. Henric. l. 1. c. 8. mon. Sayr. l. 6. thes. c. 16. n. 1. Molina tr. 3. d. 69. num. 2. Hurtad. de irreg. diff. 5. n. 18. & alij.

Existimo, eam mutilationem irregularitatem constituere, quæ est membri, sumpto membro pro ea parte corporis, quæ actionem aliam quam habet ab alia distinctam, v.g. auris, nasus, pes, oculus, manus, & similia, ut colligitur ex l. Idem filius ff. de adilit. edito, ubi ex vnus digiti defectu, non dicitur membrum deficere.

DVBIVM LVI.

An irregularis erit qui ita membrum debilitaret, ut omnino aufereret, ac moveretur?

Erit irregularis. Quia huiusmodi debilitatio formaliter mutilatio dici posset, si quidem illud membrum vita priuaretur, & se paratur ab animæ informatione: alias posset quis à duobus mutilari, nullo eorum irregulari manente; nam abscindēs membrum sic, ac mortuum, non videtur irregularitati subiacere, illa mutilatio est eiusdem rationis ac mutilatio cadaveris: & ex alia parte membrum sicum reddens irregularitatem inducit.

Sect. II. De Irregularitate, Dubia. 355

irregularitatem non contrahit. Sic Suar. d. 47. sect. 2. num. 10. Coninch *disputation*. 18. dub. 8. concl. 2.

276 Non erit irregularis. Quia id colligitur ex *Cap. Sicut orgeri*. 1. *quest.* 1. ubi: si cuius hominis manus esset arida, verum quidem esset membrum illius, quamvis sine sanguine, & inefficax, & mortuum. Ita Abbas ad c. 1. *Qui Clerici*, ad c. *Accusationibus*. Nauar. *sum. c.* 27. n. 217. Conar. *Clement. Si furiosus*. p. 3. nu. vlt. Molina *tr.* 3. d. 68. Bonac. *to.* 1. d. 7. q. 4. *pun.* 8. nu. 11. Hurtad. *de irreg. diffi.* 5. nu. 18. Auila p. 7. d. 5. sect. 1. dub. 2. Henric. l. 14. c. 8. n. 1.

277 Profecto sententiam hanc longe probabiliorem esse non dubito. Quia textus hanc irregularitatem statuentes, nō de debilitatione, per quem membrum omnino ad humanas actiones reddatur inutile, sed de mutilatione loquuntur. Vnde affirmo cum Auila, & Henriquez, mutilantem membrum aridum, irregularem fieri. Quia proprie est hominis mutilator, ac deformatior. Quod intellige, quando iniuste mutilatur, non quādo ex medicina, vel chirurgiæ officio.

DUBIUM LVII.

Eritne irregularis Clericus, qui non potest dimouere conjugatam à consilio dato aborsus?

278 *Plura reco.* R Ecolo, occidentem vel mutilantem, modo baptizatus sit, irregularem esse. Et mandantem homicidium, vel mutilationem. Et consulentem. At ad vitandam hanc irregularitatem post datum consilium tenetur quis illud reuocare, opposita persuasione facta. Quod si voluntatem consulti à malo dimouere non valeat: obligatur monere innocentem de damno sibi parato, alias non vitabit irregularitatem homicidio subsecuto, quantumcumque poeniteat. Quod si consultus dicat: Non ex tuo consilio, sed ob alias causas velle homicidium perpetrare: non teneris monere innocentem, vt irregularitatem euites. Quia eo casu non ex tuo consilio, sed ex occidentis malitia homicidium contingit. Suppone autē quod Clericus foeminae nuptae, vel solutae consilium aborsus impertiat. Eritne irregularis si post monitionem eam non potest ab aborsus consilio dimouere?

279 Non erit irregularis. Quia non solum illa monet pertinaciter consilio dato haerentem, sed & innocentem infantē monet in matre sua. Sic Henric. l. 14. c. 16. n. 5.

280 Irregularis erit. Quia monitio infantis nullus est momenti, vt potē qui se liberare non potest. Ita Auila *part.* 7. *disputation.* 6. *section.* 2. dub. 3.

281 Irregularitatem esse crediderim. Nam cum consilium dedit aborsus, debuit hanc impossibilitatem praecauere, dato quod foemina monita incorrigibilis persisteret. Non enim poterat innocentem monere. Attamen non audeo primae sententiae probabilitatem impugnare, cum Clericus ille post datum consilium gessit, quod in se erat matrem curans. *Escob. & Mend. Theol. Moral.* Tom. VI.

ab homicidio reuocare. Secus est in aliis, qui se possunt ab imminente periculo liberare. Vnde si occidendam moneas, & consultum à malo proposito dimouere coneris, sufficienter censendus es consilium retractasse, & mortem praecauisse.

DUBIUM LVIII.

Incurritne irregularitatem ex homicidio casuali, qui consulit, vel mandat Antonio vt Ioannem occidat, si non Ioannes sed ipse Antonius occisus est?

282 S Vppono, non incurrit irregularitatem ex homicidio voluntario. Quia nō habuit expressam voluntatem, vt Antonius in ea occasione constitutus occideretur. Suar. *disp.* 44. sect. 3. n. 17. Coninch d. 18. dub. 8. n. 66. Quæstio autem, num irregularitatem ex homicidio casuali incurrat? Ec quæstio procedit casu, quo probabiliter consulens aut mandans suspicaretur, Antonium graui periculo suæ occisionis exponi.

283 Non incurrit. Quia illius consilium, vel mandatum non directum fuit ad Antonij occisionem, sed ad necem Ioannis: nec ille mandauit Antonio, vt se ipsum occideret, aut à Ioanne occideretur. Ergo irregularitas statuta à iure aduersus consulentem, vel mandantem homicidium, illum illicare non potest. Sic Vasq. i. 2. d. 100. n. 45. Henric. l. 14. cap. 16. Hurtad. *de irregular. disputation.* 2. *difficult.* 6. num. 22.

284 Incurrit quidem. Quia ille causa voluntaria fuit suo mandato, vel consilio, vt Antonius in eo periculo constitueretur, & occideretur à Ioanne. Ita Nauar. *sum. c.* 27. nu. 233. Suar. d. 44. sect. 3. n. 18. Coninch d. 18. dub. 8. n. 47. Auila *part.* 7. *disput.* 6. *section.* 2. dub. 5. *conclusion.* 4. & alij.

285 Hoc verius esse iudico. Quia negari non potest, illum suo consilio, aut mandato voluntarie Antonium graui mortis periculo exposuisse. Ergo irregularis erit, non quatenus formaliter consuluit, aut mandauit homicidium: sed quatenus homicidij causa suo consilio, vel mandato extitit.

DUBIUM LIX.

Ex sola ratihabitione homicidij tuo nomine facti, erisne irregularis?

286 C Ertum est, consentientem in homicidio, si ex eo consensu homicidium sequatur, irregularem esse. *Cap. Sicut dignum*, §. *illi*, de *status. homic.* Quæstio autem est, an quis ex sola ratihabitione homicidij in eius gratiam facti, erit irregularis?

287 Irregularis erit. Quia ea ratihabitione æquiualeat mandato. Sic Molina *tr.* 3. d. 33. *membr.* 3. *gularis.* Nauar. *sum. c.* 27. n. 233.

288 Non erit irregularis. Quia in iure ob ratihabitionem non erit. *H h 2*

habitationem irregularitas non imposita. Ergo rati habitio non sufficit, ut quis irregularis habeatur. Ita Couar. *Clement. si furiosus*, p. 2. §. 1. n. 4. Bonac. 10. 1. d. 7. q. 3. 4. p. 7. 8. nu. 42. Sayr. lib. 7. thes. c. 4. nu. 17. Coninch d. 18. dub. 8. fine. Henr. 14. 16. nu. 2. Auila p. 7. d. 6. §. 2. dub. 6. Suar. d. 44. §. 2. n. 24.

289 *Hoc verius esse credo.* Hoc verius esse credo. Non enim obstat, rati habitationem mandato æquiparari. Nam æquiualeat plerumque quoad culpam, si quidem potest quis ita grauiter peccare compellendo in homicidio facto, ac si illud præcepisset. Non tamen æquiualeat quoad penas iuris, nisi ubi expressum fuerit. Quemadmodum in *Cap. Cum quis*, de sent. excom. in 6. cauetur excommunicatione Canonis incurrere, qui ratam habuerit Clerici percussorem suo nomine factam.

DVBIUM LX.

Ad dispensandum in irregularitate proveniente ex voluntaria mutilatione occulta habetne Episcopus potestatem?

290 *Questionis status.* Certum est, solum Pontificem dispensare posse in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario: raro tamen, & non nisi ex causa admodum graui eam dispensationem impertire. At circa voluntariam mutilationem occultam, quaerimus, num Episcopus habeat dispensandi in irregularitate potestatem?

291 *Non habet potestatem.* Non habet. Quia hæc irregularitas non est tantum ex delicto, sed ex significatione. At Tridentinum *ses. 24. c. 6.* solum concedit Episcopo facultatem dispensandi in irregularitate ex delicto occulto proveniente, non autem in irregularitate ob significationem impositis. Sic Medina *sum. l. 1. c. 11. §. 12.* Henr. lib. 14. cap. 9. n. 3. Sanch. lib. 1. *Decal. capit. 10. num. 49.*

292 *Habet quidem.* Habet quidem. Quia Concilium impertit Episcopis potestatem dispensandi in omnibus irregularitatibus occultis, excepta homicidij voluntarij: At irregularitas ex voluntaria mutilatione proveniens, non est irregularitas ex homicidio, sed ab eo distincta, ut de se constat: ergo hæc irregularitas sub ea potestate comprehenditur. Certe hæc facultas late est interpretanda, ut potest beneficium Principis, & in iure communi insertum, & non personis, sed dignitati Episcopali concessa. Ita Suar. d. 44. §. 4. n. 35. Laym. l. 3. §. 5. tr. 1. p. 3. c. 12. n. 2. Bonac. 10. 1. d. 7. q. 4. p. 7. ult. circa finem. Auila p. 7. d. 6. §. 5. dub. 4. Molina tr. 3. d. 70. n. 19. Manuel. tom. 1. q. 99. Regul. q. 24. d. 10. Sà v. *Irregularitas*, nu. 9. Toiet. l. 1. cap. 48. num. 6.

293 *Hanc eligo sententiam.* Hanc sententiam, communem quidem eligo. Nam irregularitas ex mutilatione verè procedit ex delicto, tametsi in significationem sit inducta.

DVBIUM LXI.

Sufficitne culpa levis ad irregularitatem ex homicidio casuali, vel mutilatione incurrendam?

294 *Cum hæc irregularitas homicidij, ac mutilationis imposita sit in poenam delicti commisi, necessario debet homicidium, aut mutilatio à culpa causari. Requirerim autem, an sufficiat culpa levis, an necessarius grauis prærequiratur?*

Sufficit culpa levis, ad hanc irregularitatem incurrendam. Quia hæc non solum in poenam delicti, sed etiam ob defectum significationis imposita indicitur: ideo videtur quælibet culpa sufficere, ut poenæ rationem habeat. Sic Glor. ad *Cap. Significasti*, el. 1. de homic. & Abbas, Caiet. v. *Irregularitas*. Armil. eodem n. 14. Couar. *Clement. si furiosus*, p. 2. §. 4. n. 9.

295 *Non sufficiat culpa levis, sed lethalis requiritur. Quia in cap. Quæsumus, de penis, & re. Non sufficit missio. pater suffocans filium secum dormientem irregularis iudicatur, si suffocatio ei voluntaria fuerit, vel ex studiosa acciderit negligentia. Et c. Lator, de homicidio, excusatur ab irregularitate Clericus cum alio ludens, etiam si casu cultello quo erat præcinctus, alius occubisset. Quia non præsumitur Pontifex fuisse ibi latam, & grauem culpam. Ita Nauar. sum. c. 27. n. 25. 1. Nauarra l. 2. de res. c. 1. dub. 6. n. 69. Valent. 10. 1. d. 7. q. 19. p. 1. §. 5. Henr. l. 1. q. 1. n. 7. Auila p. 7. d. 6. §. 5. dub. 11. concl. 3. Sayr. l. 7. thes. c. 5. n. 5. Bonac. 10. 1. d. 7. q. 4. p. 7. fine. Suar. d. 45. §. 5. n. 8.*

296 *Longe haud probabilior hæc mihi est sententia. Quia irregularitas in poenam delicti cum grauissima poena sit, ut potest quæ maximis præuat bonis, & difficile tollitur, culpam grauem necessario debet præsupponere, ut sic culpæ poena proportionetur.*

DVBIUM LXII.

Si quis culpam leuem perpetravit in præcedendo homicidio, quod ex opere illicito subsistentem est: contrahitne irregularitatem?

297 *Contrahit planè. Quia in cap. Dilectus, Cap. Ex inter. s. Cap. Consecratus, & c. Lator, de homicidio, ab irregularitate excusatur planè qui inibi interficientes memorantur, quod dabant operam rei licitæ, & in culpa non fuerunt præcauendi homicidium: Ergo à contrario, si darent rei illicitæ operam cessaret ratio eos excusans. Sic Ioan. Andre & Innocent. ad c. Tua nos de homicidio. Gabri. in 4. dist. 15. q. 1. a. 3. dub. 2. D. Th. 2. 2. q. 64. a. 8. & ibi Caiet. Viuald. de irreg. nu. 148. Laym. lib. 3. §. 5. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 4.*

298 *Non contrahit. Quia illud homicidium non fuit directè voluntarium, ut supponimus: ne. Non enim que indirectè, siquidem causa non est traxit de se homicidij inductina: neque etiam est voluntarium ratione alicuius grauis neglij*

Seçt. II. De Irregularitate Dubia. 357

negligentiæ in eo præcauendo committit: ergo talis actio nullam habet homicidij malitiam & consequenter irregularitas homicidij ei annexi non potest. Ita Couar. Clement. si furiosus p. 2. §. 4. nu. 10. Sotus l. 5. de iust. g. 1. a. 9. Henr. l. 14. c. 15. nu. 3. Nauarra l. 2. de ref. c. 1. dub. 6. n. 69. Nauar. sum. c. 27. n. 221. Valent. 10. 2. d. 6. q. 3. pun. 3. Sayr. l. 7. c. 5. n. 12. Auila p. 7. d. 6. sect. 1. dub. 1.

300 Ego autem ex horum Doctorum Doctrina hac vtor distinctione. Aut actio peccaminosa, ex qua homicidium sequitur, de se est periculosa, & homicidij causatiua, vel non. Si est de se periculosa, dans operam præfatæ actioni, contrahit irregularitatem: vti contrahit Clericus exercens torneamenta, & alia pugne simulacra venationem vrsorum, aprorum. Nam hæ actiones ob periculum homicidij sunt Clericis interdictæ. Secus erit si actio de se periculosa non sit. Quia exercens opus de se periculosum voluntarie, periculum amplectitur, ac proinde effectus inde secutus ei debet adscribi. Quando vero opus de se periculum non habet, & diligentia adhibita est, ad homicidium præcauendum, ei non adscribitur: nam eo casu homicidium non est in se voluntarium, vt constat; neque etiam in causa, cum ex se non sit homicidij illatiua: hæc autem irregularitas ex culpa homicidij contrahitur.

DVBIVM LXIII.

Adulter, ob cuius causam vxor à marito occiditur, estne irregularis, etsi mortis periculum, cui se vel vxorem exponit, præuidet?

301 Irregularitas non est. Quia illa non est causa sufficiens, vt maritus propria auctoritate vellet vxorem, vel adulterum occidere. Sic Auila p. 7. d. 5. sect. 3. dub. 3. concl. 1. & 2. Henr. l. 14. c. 10. sine Mercado de contr. cap. 4. pag. 11. Nauarra l. 2. de ref. c. 3. n. 363.

302 Est irregularis. Quia adulter præuidens vxoris interficiendæ periculum, illius necis indirecta est causa, eam tali periculo exponens. Sicuti censendus quis esset indirecta causa mortis, si aliquem suaderet, vt ea via incederet, qua probabile adesset periculum, esse à latronibus interimendum. Vel si ei iniuriolosam aliquam actionem ab alio factam referres, ex qua suspiceris, excitandum esse ad patrandum homicidium. Ita Couar. Clement. si furiosus, p. 2. §. 4. nu. 10. Nauar. sum. c. 27. num. 238. Gutier. l. 2. Canonie. q. 6. n. 41. Sayr. l. 7. c. 6. n. 26. Suar. d. 45. sect. 5. n. 7. Laym. l. 3. sect. 5. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 2.

303 Hanc communem sententiam amplector, quam à Pio V. decisam fuisse testatur Nauarrus, cum in Sacra Pœnitentiaria hic casus controuerteretur. Hinc deduco, te irregularè fore, si maritum aggredientem interficias in tui, vel adulteræ defensionem, si huius interfectionis periculum præuidens diligentia ad id vitandum non adhibuisti. Quia inique ei interfectionis te exposuisti periculo: vnde illa nex esto indefensionem fuerit facta, in causa Escol. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.

tamen fuit voluntaria, & iniqua: atque adeo sufficiens ad irregularitatem inducendam.

DVBIVM LXIV.

Ascendens quis sit irregularis, si Antonium haud lethaliter percussit, sed ipse postmodum diligentiam necessariam circa vulnus non adhibens, ex sua intemperantia, vel ex Medici negligentia obiit?

304 Irregularis est censendus, Quia medio illo vulnere iniuste illato, occasione n præbuit Antonio, vt moreretur neque enim ei mors eueniret, nisi illud vulnus accepisset: ergo vulnus fuit causa saltem partialis luæ mortis. Sic Laym. l. 3. sect. 5. tr. 3. c. 3. nu. 10. Auila p. 7. d. 6. sect. 1. dub. 5. concl. 2. D. Antonin. p. 3. tit. 28. c. 2. principio. Nauar. sum. c. 27. n. 223. Henr. l. 14. cap. 14. numer. 4. Gutier. libr. 2. Canonie. q. 9. cap. 6. numer. 93. Molinatraclat. 3. disputation. 32. à num. 1.

Non censendus irregularis. Quia cap. Sine de ar. dist. 50. Presbytero percutiente Diaconum equitatem, & Diacono ex equo excidente, & ceruicibus fractis intereunte; mandatur periculum fieri, an Diaconus fuerit percussus ad mortem, & ex illa percussione mortuus fuerit: nam eo casu deciditur irregularè fore Presbyterum. At si constet, Diaconum non fuisse ad mortem percussum, iniungitur Presbytero pœnitentia ad tempus. Ex qua ratione ex vulnere non lethali, occasionem tamen mortis exhibente irregularitas non contrahitur. Ita Syluest. v. Homicidium 2. q. 22. Caiet. 2. 2. quest. 64. artic. 8. & ibi Aragon. Sotus lib. 5. de iust. question. 1. art. 9. Lessius lib. 2. cap. 9. numer. 102. Suarius disput. 45. section. 6. num. 19. Cennich d. 18. num. 70. & 86. Hurtad. de irregul. diff. 8.

305 Probabilem admodum primam reor esse sententiam, sed secundam adhuc probabiliorē. Probabilis Quia ad incurrendam irregularitatem non sufficit vtrumque occasionem mortis exhibere, sed oportet, eam occasionem proximam esse, ex qua mors sequatur. At cum vulneratus Antonius non ex vulnere, sed intemperantia, alioue medicamine nocuo interit, nõ est mors vulneranti adscribenda. Secus esset, si eo vulnere febris excitaretur, quæ vulneratum perimeret: vel si simul cum illo vulnere aliud vulnus superuenit ex cuius coniunctione primum vulnus ad mortem concurrir, saltem vt breuiori tempore eneniret: vel si deficiente Medico, aut Chirurgo ex illo vulnere alias non lethali lethale factum est. Quia in his omnibus casibus conuincitur, vulnus primum causam mortis proximam extitisse. Discernere autem, an vulnus lethale sit, vel non, & an ad mortem proximè concurrerit, ad Medicos pertinet.

Hh 3

DVBIVM

DVIVM LXV.

Cum plures associati concurrunt ad o. ciso. nem. si certo confet. quisnam vulnus lethale infixit, reliqui vulnus lethale non inferentes, eximuntur ab Irregularitate incurrenda?

307
Eximuntur
quidem.

Eximuntur quidem. Quia infligens vulnus lethale tenetur de homicidio, & nō alius: reliqui verō tenentur de percussione, Leg. Cum Mela, §. Sed & si servum, ff. ad leg. Aquilianam. Et Leg. Si rixas, ff. de sicariis. Ergo cum liberi sint ab homicidio, liberi ab irregularitate erunt. Sic Couar. Clement. si furiosus, p. 2. §. 2. n. 3. alios citans.

308
Non exi.
muntur.

Non eximuntur. Quia sua praesentia auxilium & fauorem occisori tribuere, & impedire occisum, ne se defenderet; unde omnes iudicandi sunt secundum Canones rei homicidij, & irregularitati subiecti Cap. Si quatuor homines, 23. quæst. 8. Ita Glof. ibi. Nauar. summ. c. 27. n. 224. Maiol. l. 5. de irregul. c. 48. §. 4. n. 7. Henric. l. 14. c. 14. n. 2. & 1. Suar. d. 45. sect. 3. n. 9. Auila p. 7. d. 6. sect. 3. dub. 3. concl. 4. Coninch d. 18. dub. 8. n. 70.

309
Hoc proba.
bilis esse
indico.

Fateor, iure Civili hosce cooperatores non puniri, rei homicidas: bene tamen secundum Canonum statuta quoad irregularitatis poenam, vt in Cap. Si quatuor homines habetur. Vnde licet prima sententia satis sit probabilis, probabiliorem assero esse secundam.

DVIVM LXVI.

Parochus vulnus lethale cuidam infixit, ex quo tamen vulneratus mortuus non est, sed ex vulneribus à parochiano acceptis: manetne irregularis?

310
Irregularis
manet.

Parochus quidem irregularis manet. Quia in Cap. Significasti solum excusatur Parochus ab irregularitate, quia certo constitit, vulnus lethale non infixisse. Sic Couar. Clement. si furiosus, p. 2. §. 2. n. 4. asserens communem opinionem esse.

311
Non manet
irregularis.

Non manet irregularis etiam si vulnus lethale infixisset, si ex aliorum vulneribus obierit. Quia ad irregularitatem homicidij iniusti contrahendam, opus est illius esse causam proximam, & efficacem: qualis non est in praesenti, vt supponimus. Ita Henric. l. 14. c. 14. n. 3. Auila p. 7. d. 6. sect. 3. dub. 4. Molina tr. 1. c. 3. d. 33. memb. 6. n. 4. Layman. l. 3. sect. 5. tr. 3. p. 3. c. 10. fine.

312
Resolutio
Authoris.

Ego autem existimo, nihil definitum esse in Cap. Significasti, de Parocho, qui etsi lethaliter percussit, constat percussum non ex illius vulnere, sed ex aliis acceptis interiisse. Vnde dicendum puto, percutientem lethaliter, quando diuissim, ac per se concurrat, si vulneratus non ex ipso vulnere, sed ex alio-

rum vulneribus obierit, neque irregulare esse, neque teneri de homicidio, sed solum de vulnere. Ex Medicorum autem iudicio, & ex circumstantiis constare debet primum vulnus non causasse mortem, etiam quoad accelerationem. Sicuti contingeret, si ex secundo vulnere caput esset confectum, vel pectus transforatum, aut cor transfuerbatum, ex cuius vulnere statim percussus obierit.

DVIVM LXVII.

Quis homicidium, dum potuit, non impediit, sed nullum tamen positiuum influxum ad illud parandum adhibuit: manetne irregularis?

Irregularis non manet. Quia requiritur necessario aliquis positiuus influxus in homicidium, vt irregularitatem sit locus. Ex solo enim concursu morali nemini alteri à mandante, & consensiente irregularitas in iure indicta est. Sic D. Antonin. p. 3. tit. 28. c. 2. prout pio. Atmil. v. Irregularitas, 2. Tabie, eodem l. §. 2. Hurtadus de irregular. disp. 2. diff. 9. num. 34.

Manet irregularis. Quia dum impedit, cui potest causa moralis est homicidij. Cap. Non inferenda, & cap. Qui potest 23. quæst. 8. ubi: regularis. Qui potest obuiare, & perturbare peruersos, & non facit, nihil aliud, quam funera impietatis eorum neque caret scrupulo societatis oculte, qui manifeste facinori desinit obuiare. Ita Nauar. summ. c. 27. n. 231. & 234. Henric. l. 14. c. 14. n. 10. Manuel. v. Irregularitas c. 178. con. 1. 4. & 5. Suarius disputat. 47. section. 4. numer. 1. & 5. Auila p. 7. d. 6. sect. 2. dub. 7. concl. 1. & 2. Tolet. l. 1. c. 83. n. 4. Bonac. tom. 1. d. 7. q. 4. p. 278. num. 37.

Duplex potest esse obligatio impediendi homicidium, ex iustitia, vel ex charitate. Si ex charitate solum quis teneatur, communi sententia assensiente irregulare non esse, adhaereo. Si vero teneatur ex iustitia, etiam fert communis sententia, fieri irregularem. Vnde etsi prima sententia probabilis videatur, communis secunda debet sustineri. Aliter igitur efficientiam moralem sufficientem esse, ad irregularitatem inducendam. Vnum tamen adnotandum adicio, hanc omissionem debere esse directam voluntariam, mortis periculo prauior: alias non impediens homicidium irregularitatem non incurrit. Id colligo ex Cap. Quasi sum, de iur. & rem. Vbi parentes, ex quorum culpa filij in cunis mortui sunt, irregulares iudicantur, si de facto suffocationem procurauerint, vel studiosè neglexerint eam impedire: non tamen si ex eorum incuria filij mortui fuere.

DVIVM

Secl. II. De Irregularitate, Dubia. 359

DUBIUM LIXVIII.

Excusaturne quis ab irregularitate, si occidat in sui defensionem, tametsi occasionem aggressori per iniustitiam dederit?

DUBIUM LIXIX.

Estne irregularis, qui inuasorem occidit, & potest eius invasionem fugiendo declinare?

316
Questionis
factus.

Quamuis iure antiquo spectato, cōtrouersa fuerit, an defensio ab irregularitate excusetur, tamen est post Clemen. si furiosus, de homicid. defensionem personæ propriæ ab illa excusare. Quia ad irregularitatem contrahendam ex homicidio priuata autoritate facto, requiritur culpa: at qui hostem interimit seipsum defendendo, nullam cōtrahit culpam. Quæserim autem, nūm ab irregularitate excusetur qui occidit aliquem in sui defensionem, si tamen aggressori occasionem per iniustitiam dederit?

317
Excusatur
satis.

Excusatur quidem, tametsi ei dederit iniustam occasionem irruendi alapa verbi gratiā, percutiendo eum, vel adulteriū cum eius vxore perpetrando, vel contumeliis afficiendo. Quia iniuriatus volens etiam in continenti se propria autoritate vindicare, iniustitiam committit; ac proinde alteri licet, eam iniustitiam propulare; quod si alia via nequeat, nisi illum occidendo, licebit ei illum occidere. Ergo huiusmodi occisio non est peccato obnoxia. Ergo non potest irregularitatem ex homicidio iniusto inducere. Sic Syluester verb. Homicidium 8. qu. 4. Armil. verb. Irregularitas, num. 42. Tabiena num. 24. Sotus l. 5. de iust. q. 1. a. 9. Henriquez l. 14. c. 10. n. 3. Nauarra l. 2. de rest. c. 3. p. 3. dub. 14. Auila p. 7. d. 5. sect. 3. dub. 1. fine. Hurtado de irregularitate, d. 2. difficult. 10. num. 36.

318
Non excusatur
satis.

Non excusatur si præuidit, (vt debuit præuidere dum iniuriam aggressori intulit) homicidij patrandi periculum, nec præcauit. Quia licet illud homicidium in se, & immediatè licitum sit, est tamen in causa illicitum, & iniustum. Concurrere vero ad homicidium iniustum, causam iniustam apponendo, est reum esse homicidij, ac consequenter irregularem fieri. Sic Couarruias Clement. si furiosus, §. 4. num. 10. Nauarra summ. c. 17. n. 238. Gutierrez. l. 2. Canonio. qq. c. 6. n. 4. Sayrus l. 7. thes. l. 6. n. 26. Suarius d. 45. sect. 5. n. 7. Laym. lib. 3. sect. 5. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 2.

319
Non excusatur
satis.

Probabiliorē hanc defendo sententiam, mouens, te non contrahere irregularitatem, quando occisio illa ad tui defensionem est necessaria. Nam si te ab aggressore defendere posses illum mutilans, vel tantum debilitans, & tamen occideres, irregularis esses. Quia ea occisio necessaria non est, ac proinde esset illicita, & iniusta, merito irregularitatis poena vindicta. Mecum Henriquez libro 14. capite 10. numero 2. Suarius disputatione 46. sectione 1. numero 8. Et colligo ex Tridentin. sess. 14. cap. 7.

320
Irregularis
est.

Irregularis est. Quia in Clement. si furiosus, solummodo ab irregularitate incurrenda excipitur, qui suum inuasorem occidit, non valens aliter invasionem declinare. Hæc sententia procedit casu quo fuga ei periculosa non sit: nam si probabili sese periculo vitæ fugiendo exponat, iam fuga non est medium ad declinandam aggressionem, siquidem fugiendo in simile periculum incidit. Sic Gloss. Clement. si furiosus, v. Non valens. Imola ibi. Abbas ad c. Olim, et l. de restitut. spoliator. n. 18. Nauarra l. 5. Consil. tit. de homicidio, cons. 7. n. 4. edit. 2. & summ. c. 17. num. 111. Matol. de irregul. l. 5. c. 48. num. 6. Henriquez l. 14. c. 10. n. 3. Auila p. 7. d. 5. sect. 3. dub. 2. Layman. l. 3. sect. 5. tr. 3. p. 3. c. 9. asse. t. 3.

321
Non est irregularis.

Non est irregularis occidendo inuasorem, etiam si se indemnem posset seruare fugiendo, si tamen fuga ei sit ignominiosa. Quia non peccat occidendo: siquidem non tenetur fugere cum tanto honoris detrimento. Ita Couarruias Clement. si furiosus, p. 3. §. vni. n. 1. & 4. Nauarra de rest. l. 2. c. 3. n. 418. Suarius d. 46. sect. 1. n. 6. Coninch d. 18. dub. 9. fine. Hurtado de irregul. d. 2. diffc. 10. n. 37. & alij.

322
In secundā
sententiam
inclinō.

Primam sententiam probabilissimam esse ac communi Doctorum consensu receptam ingenue profiteor. Attamen in secundam inclinor, quam valde probabilem esse reor. Itaque irregularitatem non incurrer occidendo ille, cui fuga sit ignominiosa, vt asolet esse militi, vel nobili seculari publicè provocato. Nam si Clericus esset, vel Religiosus, queis nullomodo in tecora est fuga: procul dubio irregularis esset occidens, aggressorem, si eius mortem posset fugiendo euitare. Ceterum esto in Clement. illa non excipitur occidens inuasorem, qui non potest abque ignominia mortem vitare; excipitur tamen in communi regula, quæ solum homicidio illicito, & iniusto hanc irregularitatem imponit.

DUBIUM LXX.

Defensio directa bonorum temporalium excusaturne irregularitate?

323
Non excusatur.

Defensio directa bonorum temporalium, quorum iacturam quis alia via vitare nequit, nisi aggressorem occidendo, ab irregularitate homicidij eum non excusat. Quia in Clement. si furiosus solum excipitur ab irregularitate incurrenda occidens alium in propriæ vitæ defensionem: non verò in defensionem rerum temporalium interimens. Et in c. Successimus, de homicid. imponitur irregularitas ei, qui latrones ad furtum aggredientes occidit, & subditur ratio: Quoniam expediebat, post vicinam relinquere pallium, & rerum sustinere iacturam.

Hh 4 iacturam

incurram, quam pro conferendis rebus vilibus, & transitoriis, in alios tam acriter exardescere. Sic D. Antonin. par. 3. tit. 4. cap. 3. §. 2. Syluest. v. Homicidium 2. Nauart. sum. c. 15. num. 4. & c. 27. nu. 211. Henriquez l. 14. c. 11. n. 3. Gutier. Canon. qq. l. 2. c. 6. n. 61. Molina tr. 3. d. 72. nu. 3. Salon. 2. 2. q. 64. a. 8. concl. 2. Auila p. 7. d. 5. sect. 3. dub. 4. Layman. l. 3. sect. 5. tract. 3. par. 3. c. 9. assert. 3.

324
Excusat
plane.

Proprium bonorum directa defensio ab irregularitate hac homicidij, ac mutilationis excusat. Quia cap. Quia te 50. quidam Episcopus à Sarracenis captus aliquos ex illis, ut libertatem defenderet interfecit, de quo casu Urbanus II inquit: sed quoniam non sua sponte id fecisse cognosceris, inde canonicè nullomodo indicaris. Infertur ergo manifestè, non solum pro vita tutanda, sed & pro defendenda libertate licitam esse interfecionem absque Canonici impedimenti periculo. Ita Castro l. 2. de leg. pœn. c. 14. Navarra l. 3. de rest. c. 4. num. 418. Sayrus l. 6. i. h. c. 17. num. 22. Suarius d. 46. sect. 2. n. 4. Lessius l. 2. c. 9. dub. 11. n. 73. Coninch. d. 18. dub. 5. n. 80 & 88. Filiuc. tract. 10. num. 146 & 149. Bonac. de irreg. d. 7. q. 4. punct. 6. num. 10. Hurtado de irregular. d. 2. diff. c. 10.

325
Cum his
opinor fu-
sus expen-
dens enten-
tiam.

Variorem & in praxi tutam admodum hanc sententiam esse crediderim. Quia irregularitas ob defectum significationis tantum posita est occidentibus, & mutilantibus auctoritate publica: non autem illis, qui priuata auctoritate occidunt, vel mutilant. His enim irregularitas indicitur non præcisè in significationis defectum, sed & in pœnam delicti commissi. At qui proprium honorem, bonaque fortunæ alia via nequit defendere, nisi occidendo inuaforem, nullam in ea occasione perperat culpam. Ergo non contrahit irregularitatem, ob culpam, indictam. Fateor autem in Clement. si furiosus, solum excipi defendentem propriam vitam, quia id certum & indubitatum est: sed non inde infertur, defendentem propria bona excusari non posse. Aliàs non excusaretur defendens se à mutilatione, vel à vulnere non lethali: siquidem hæc defensio in Clement. illa non excipitur: cum tamen communis sententia hanc defensionem ut legitimam excusationem admittat. Porro in illo casu ex cap. Suscepimus desumpto, Clericus manet irregularis, quia ob vatum timorem mortis latrones occidit (quos iam ligatos habebat), & in furti iam recuperati vindictam. Vnde merito Pontifex præcepit, ab altaris ministerio abstinere, quia tam grauiter ob furtum factum rerum temporalium, quæ iam erant recuperatæ in latrones exarsit: cum potius expedit, post tunicam relinquere pallium, & rerum suarum sustinere iacturam, quam ita diriter exardescere.

CAPVT XXIV.

Circa Irregularitatem contra-
ctam ex Baptismi itera-
tione.

DVBIVM LXXI.

Rebaptizatio occulta inducitne Irregula-
ritatem Ministro rebaptizantis, &
rebaptizanti ipsi?

ERTVM est, ministrantem ex officio ei, qui rebaptizatur, fieri irregularem. c. Ex litterarum 2. de Apofat. Quæ irregularitas non est absoluta, & totalis, cum non priuet usu, & exercitio Ordinis ascensu, ut ex c. Ex litterarum constat. Hanc irregularitatem communiter Doctores extendunt ad rebaptizantem, eo quod rebaptizantis ministerio irregularitas indicitur. Quia rebaptizationi cooperatur. Tacite ergo supponitur præstanti rebaptizationem irregularem indicam esse Henric. l. 2. c. 11. n. 1. & l. 14. c. 4. n. 4. Auila p. 7. d. 7. dub. 1. Suar. tom. 3. in 1. par. d. 31. sect. 6. Coninch. d. 18. dub. 5. n. 34. & alij. Quæstio verò est, an hæc rebaptizatio solemnis, & publica esse debeat, ut minister rebaptizantis, & ipse rebaptizans irregularitatem incurrant? an si occulta sit, non incurrant?

Rebaptizatio occulta sufficit, ad inducendam irregularitatem maximè in rebaptizante. Quia c. Qui in qualibet 1. q. 7. & c. Qui bis, & c. Eos quos, de consecr. dist. 4. nullatenus publicitatem criminis requirunt. Et licet in c. Ex litterarum, de Apofat. dixerit Alexander III. de ministro illo rebaptizationis, quod ad Ordines superiores, si publicum est, quod proponitur, promoueri non valeat, nisi ad Religionem transferat: si verò occultum fuerit, permittitur promoueri id intelligendum est de Episcopi dispensatione. Sic Hostiens. ad c. Ex litterarum. Scotus in 4. dist. 6. q. 8. Auila p. 7. d. 7. dub. 1. Henric. l. 14. c. 4. n. 5. Sayr. l. 7. h. c. c. 8. n. 6. Coninch. d. 18. dub. 5. n. 36. Supponit Bonac. tom. 1. d. 7. q. 3. punct. 1. n. 9.

Non sufficit rebaptizatio occulta, sed debet esse publica, ut huic irregularitati sit locus. Quia c. Ex litterarum absolute deciditur, si crimen occultum sit, ordinari Acolytum illum posse, neque dispensationis mentionem fecit. Ergo absque fundamento dispensatio exigitur. Alij verò textus non de rebaptizante, sed de rebaptizatis loquuntur. Ita Abb. ad c. Ex litterarum, n. 1. Syluest. v. Irregularitas, q. 4. Palud. in 4. dist. 6. q. 4. a. 1. conl. 2. Tolet. l. 1. c. 70. §. 4. Laym. l. 1. tr. 1. p. c. 2. n. 1. Hurtado de irregul. d. 2. diff. 11. Coninch. d. 18. dub. 5. n. 1. Inclinat Suarius tom. 3. in 3. p. d. 31. sect. 6. num. 16. Et

Seçt. II. De Irregularitate Dubia. 361

319 *Hic sequor.* Et si sententia prima in praxi consulenda sit, secundam tamen probabilem satis esse non dubito, & mihi eligendam duxi ob tot Doctorum auctoritatem. Monco autem, non esse huic irregularitati locum, si rebaptizet quis eum, quem credebat baptizatum non esse. Quia eius comparatione rebaptizatio non est, si quidem probabiliter existimauit, non esse Sacra Unia dilutum. Neque enim dici potest iteratum, quod factum esse nescitur. *Cap. So. lemmates, de consecr. distinction. cap. vnic. de Clerico per saltum promotio.* Quapropter ab hac irregularitate quolibet ignorantia, modo non sit crassa ac lupina exultat; quia dolus, seculata culpa requiritur.

DUBIUM LXXII.

Estne irregularis, qui rebaptizatur sub conditione, nulla tamen diligentia premissa, ut cognoscatur an prior Baptismus processerit?

330 *Irregularis.* Irregularis est, qui temere, & absque vlla premissa diligentia rebaptizatur, tamen sub hac conditione: si non est baptizatus. Quia conditio appositae habetur pro non adiecta. Quod Pius V. docuit in *Catechis. Rom. tr. de baptis. c. de effect. baptis. fine.* Sic Sotus in 4. dist. 3. q. vni. a. 9. Corduba sum. q. 17. Vgol. de irreg. c. 3. §. 3. Sayr. l. 7. thes. c. 8. n. 23.

331 *Non est irregularis.* Non est irregularis. Quia ex vi illius conditionis appositae actus suspenditur: ac proinde exterior illa ablutio non est rebaptizatio, & consequenter nec irregularitati subiecta. Ita Nauar. sum. cap. 2. 7. num. 146 Hurtado de irreg. d. 2. dist. 1. Coninch d. 18. an. 5. num. 38. Laymanus de irregul. c. 2. num. 1. Bonacina tom. 1. d. 7. q. 3. punct. 3. num. 4. Auila par. 7. d. 7. an. 3. Suarius d. 3. 1. sect. 6. an. 5. Henric. l. 14. c. 4. n. 4.

332 *Hic verius.* Veriorem hanc partem existimo. Et idem esse reor, si absque intentione rebaptizandi aliquem quis exteriori rebaptizet. Quia ea actio non est absoluta, & perfectè rebaptizatio. Vt Coninch. Layman. Hurtado, ac Bonacina ubi supra annotarunt.

DUBIUM LXXIII.

Qui ignorans se baptizatum esse, rebaptizatur contrahitne irregularitatem?

333 *Questionis.* Certum est, eum, qui culpabiliter se rebaptizari permittit, irregularem absolute, & simpliciter esse: idemque non solum impediri ab Ordinum susceptione, sed etiam a fuffceptorum usu. *cap. Conformandum, dist. 50. & c. Si quis de consecr. dist. 4.* Quæstio autem est, an qui ignorans se baptizatum esse, rebaptizatur, irregularitatem hanc contrahat?

334 *Contrahit quidem.* Contrahit quidem. Quia hæc irregularitas non in pœnam delicti à rebaptizatis commissi, sed in rebaptizationis detestationem videtur

imposita. Argum. c. *Qui in qualibet* 1. q. 7. vbi inquit Pontifex, eos, qui in qualibet ætate alibi, quam in Ecclesia Catholica, aut baptizati, aut rebaptizati sunt, ad Ecclesiasticam militiam prorsus non permittuntur accedere. Et c. *Qui bis, de consecr. dist. 4. ibi: Qui bis ignoranter baptizati sunt, non indigent pro eo pœnitere, nisi quod secundum Canones ordinari non possunt, nisi magna aliqua necessitas cogat.* Sic D. Antonin. par. 3. tit. 14. c. 1. §. 2. Palud in 4. dist. 6. q. 4. a. 1. concl. 2. Syluest. v. Baptismus, §. 9. 3. Vinald. tr. de irregul. n. 40. Maiol. de irregul. l. 3. c. 14.

Non contrahit. Quia cum ex nullo iure manifestè constet hanc irregularitatem indictam esse ex defectu alicuius significationis, asserendum est, in pœnam delicti commissi esse appositam. Nam id nature irregularitatis magis congruit. At stante ignorantia nullum delictum committitur: ergo nullus est huic irregularitati locus. Ita Sotus in 4. dist. 3. q. vni. a. 9. fine. Covar. Clement. si furiosus p. 1. n. 8. Nauar. sum. c. 2. 7. n. 246. Laym. l. 2. tr. 5. p. 5. c. 2. n. 3. Auila p. 7. d. 7. dub. 2. S. v. Irregularitas ex iteratione baptis. n. 1. Sayr. l. 7. thes. c. 8. n. 8. Valent. to. 4. d. 7. q. 19. punct. 4. §. 5. Suarius tom. 3. in 3. p. d. 3. 1. sect. 6. ante fin. Henriquez lib. 4. c. 4. num. 3. & 4.

Veriorem hanc sententiam reor esse. Cuius veritatem appetit colligo ex c. *Placuit*, & ex c. *Qui apud 1. quasi*. Neque vrgent textus pro prima sententia relati. Nam c. *Qui in qualibet* intelligitur de iis, qui in qualibet ætate adultæ, & dolo capaci rebaptizantur. Caput vero *Qui bis* non est alicuius Pontificis, aut Concilij generalis: sed cuiusdam Theodori Archiepiscopi Cantuariensis, ideo vim legis habere non potest, ut aduertit Covar. Suar. Sayr. Laym. & alij ubi supra.

DUBIUM LXXIV.

Propter iterationem aliorum Sacramentorum characterem imprimentium incurritne Irregularitas?

Pro iteratione Confirmationis, & Ordinis Irregularitas incurritur. Quia in cap. *Dist. de consecr. dist. 5.* eodem modo prohibetur Confirmationis iteratio, ac iteratio Baptismi, & sub eadem pœna religiosi obsequij sub habitu Regulari, vel Clericali. Sic Richardus in 4. dist. 7. a. 6. q. 1. Maior. ibi Hostiens. sum. l. 1. tit. de Sacram. non iterand. §. ult. num. 12. Nauar. sum. c. 2. 7. n. 247. Maiol. de irregul. l. 3. cap. 1. §. Graff. l. 4. c. 2. 7. n. 15. Philarch. l. 4. c. 14. Vinald. de irregul. n. 44.

Non incurritur irregularitas. Quia nullo iure hæc irregularitas est expressa. Ergo gratis apponitur. Ita Sotus in 4. dist. 5. q. 5. Palud. dist. 7. q. 2. a. 1. concl. 2. Sotus dist. 7. q. vni. art. 5. Syluest. v. Irregularitas, §. 4. Valent. tom. 4. d. 7. q. 19. punct. 3. §. 5. Sayr. l. 7. thes. c. 8. n. 28. Suarius de Sacram. d. 3. sect. 1. c. 2. Auila p. 7. d. 7. du. 5. Filliuc. tr. 19. c. 7. q. 1. Reginal. l. 30. n. 178. Bon. tom. 1. d. 7. q. 3. n. 3. Laym. lib. 1. tr. 5. p. 5. c. 2. fine. Hurtado de irreg. d. 2. dist. 1. n. 3. & alij.

Cum

335
Non contrahit.

336
Hoc verius esse puto.

337
Incurritur quidem.

338
Non incurritur.

339
Cum his
opinor.

Cum his opinor. Nam licet in *cap. Dictum* caveatur, non posse iterari Confirmationem, sicut nec Baptismum: poena tamen, quae ibi apposta est, potius probat, sic iterantes ab irregularitate esse immunes; siquidem Clerici famulatus, cui iterantes addicuntur, exercitio Ordinis consistit, & maxime in Eucharistiae consecratione, ut Scotus, & Sayrus annotant. Hinc a fortiori constat, pro aliorum Sacramentorum iteratione nullam irregularitatem esse praescriptam.

CAPVT XXV.

Circa Irregularitatem ob illicitam Ordinum susceptionem, & administrationem contractam.

DVBIUM LXXV.

Ob receptionem Sacri Ordinis absque Confirmationis receptione praemissa, contrahitur Irregularitas?

340
Contrahitur.

Contrahitur quidem. Quia in *Trid. sess. 23. c. 4.* decernitur, ne Ordines recipiantur, non praemissa Confirmationis receptione. Sic Maior. de irregularitate, l. 4. c. 1. n. 9.

341
Non contrahitur.

Non contrahitur. Quia nullibi invenitur haec expressa poena. Ita Vgol. de irreg. c. 38. §. 1. Henric. l. 1. c. 6. n. 4. Sayr. l. 7. thes. cap. 9. n. 42. Suar. tom. 3. in 3. p. d. 38. §. 1. Fill. sr. 10. n. 205. Bonacina tom. 1. d. 7. q. 3. pun. 4. n. 8.

342
Longe hoc
probabilium.

Longe probabilior hanc sententiam esse reor. Imò satis probabile, non peccare lethali-ter susipientem, neque exercentem Ordinem Sacramento Confirmationis non suscepto. Quia nec in Tridentino citato, nec alibi praecceptum illius recipiendi ante Ordines continetur. Nauar. summ. c. 22. n. 9. & Henriquez l. 4. c. 6. n. 3. mecum opinantur.

DVBIUM LXXVI.

Absolutio Sacramentalis praestita ab eo, qui Ordinatus non est, inducit Irregularitatem?

343
Certa sup-
pono.

Certum est, ministrantem in Ordine non habito, serid solemniter, & ex officio, irregulariter esse. c. 1. de Clerico non ordin. ministrante, & exhibentem Baptismum solemniter. *cap. Eodem* Quia Baptismus solemniter ministratus Ordinis Sacerdotalis usus, & exercitium est. Et eum, qui attendit Eucharistiam coe-secrare, illamve ministrare, Ordinem, Confirmationem, aut Extremam Unionem cum Sacerdos

non sit. Quia Officium Ordinis, quod non habet, exerceret. Secus esset, si Matrimonio affligeretur tanquam Parochus, cum tamen Parochus non esset. Quia Matrimonij assistentia non est actus Ordinis, sed iurisdictionis, & ob usum iurisdictionis non habet non est irregularitas imposita. Suar. d. 42. §. 4. n. 19. Coninch. d. 18. dub. 6. n. 48. Hurtad. de irreg. d. 2. diff. 1. n. 5. Requiri autem, num absolutio Sacramentalis praestita ab eo, qui ordinatus non est, irregularitatem inducat?

Non inducit. Quia absque ulla solemnitate exercetur, ac proinde inter Officia Ordinis computanda non est. Sic Sylvest. v. Confessor, 1. initio. Ledes. p. 2. sum. l. 4. q. 7. art. 3. dub. 1. Et valde probabile reputat Auila p. 7. d. 9. d. 1. §.

Inducit quidem. Quia absolutio Sacramentalis quantumcumque secreta sit, actus est, & exercitium Sacerdotalis Ordinis, sicuti est celebratio. Ac proinde sicut celebrationis usurpatio à non Sacerdote irregulare efficit, sic absolutionis usurpatio facere debet. Ita Nauar. summ. c. 27. n. 242. Laym. de irreg. c. 3. num. 2. Coninch. d. 18. n. 48. Bonacina tom. 1. d. 7. q. 3. pun. 6. n. 4. Suar. d. 42. §. 4. n. 19. Sayr. l. 7. thes. cap. 9. n. 5. Henriquez l. 4. c. 6. n. 1.

Hanc sententiam communem quidem defendo. Falsum enim omnino est, sub Officio Ordinis Sacramentalem absolutionem non contineri. Et colligitur ex c. 1. de Cler. non ordin. ministrante.

DVBIUM LXXVII.

Exercet quis Officium Ordinis, qui non habueritne irregularis, si illud praestit absque intentione usum Ordinis usurpandi?

Exercens Officium Ordinis, v. gr. Diaconi, vel Subdiaconi canendo solemniter Eucharistiam, aut Epistolam, vel ministrando aliud Sacramentum, absque intentione usurpandi Ordinis usum; irregularis non erit. Quia in c. 1. de Cler. non ordinato ministr. statuitur haec irregularitas, eo quod non ordinatus, solemniter baptizaverit, vel aliud Officium Ordinis annexum exercuerit. Sed qui sine intentione baptizat, verè non baptizat: & qui sine intentione celebrat, vel absoluit, reuera non absoluit, nec celebrat, &c. Ergo non exercet Officium Ordinis Sacro annexum, illud enim Officium, seu Officij simulatio non annexatur Ordini, sed ab Ordine excluditur. Sic Nauar. summ. c. 27. n. 242. Tabiena v. Irregularitas, 4. §. 3. Auila p. 7. d. 9. §. 1. dub. 13. Bonacina tom. 1. d. 7. q. 3. pun. 6. n. 2. Vgolinus c. 37. n. 10. Hurtado de irreg. d. 2. diff. 2. n. 5.

Erre irregularis. Quia si haec poena non afficit exercentem exterius Ordinis Officium cum illo ritu, ac solemnitate, qua communiter exercetur, neminem comprehendet, qui haereticus non sit, vel crassissima ignorantia non laboret; alius enim non potest habere voluntatem exercendi Officium Ordinis quasi ex Officio. Cum enim Ordinem non habeat, impossibile est, velle ministrare tanquam ordinatum.

Se&.II.De Irregularitate,Dubia. 363

matum,nisi ex eo,quod velit exterius officium exercere,sicuti exercet ordinatus.Quod apertius con&at in Sacramentis, qu& non nisi à legitimo ministro confici possunt,in quorum conf&atione sciens se non esse legitimum ministrum, nullomodo potest habere voluntat& ea Sacramenta conficiendi.Relinquitur ergo ut solum habeat voluntatem,& intentionem exercendi in exteriori foro ea,qu& ordinatus potest exercere. Ergo e& h& irregularitas imposita sit, ad comprimendam audaciam eorum, qui digna Officia Ordinum non ordinati usurpant:efficitur comprehendere quoscumque exercentes ser& ea officia, etiam si ver& illa non exer&ant.Ita Suarius d.42.se&. 4.a n.18.Coninch.d.18.dub.6.n.43.Layman. de irreg.l.1.r.5.p.5.c.3.n.1.Palao de Cens.d.6.pun.18.n.8.

349
Probabilius
hoc esse in-
dico.
Hanc sententiam probabilior& esse indi-
co. Ille enim minister, qui cum ordinatus non
sit, Officium Ordinis in exteriori foro sole-
niter exercet, sine dubio facit, quantum ex
parte sua facere potest ad Officium Sacrum
exercendum; quia habere aliam intentionem,
est ei ser& impossibile.

DUBIUM LXXVIII.

*Prefata irregularitas indic&ane est solum-
modo aduersus Clericos Officium Ordinis
nisi quem non habent, usurpantes?*

350
Non est se-
lam contra
Clericos in-
dico.
Non indicta est solummodo contra Cle-
ricos, sed a&que afficit laicos Officiu Or-
dinis usurpantes. Quia c.1.de Cler.non ordina-
minis. generaliter statuitur, ne ordinetur, qui
cum ordinatus non sit, baptizauerit, officium-
ve Sacrum exercuerit: qui textus cum sit an-
tiquior Rubrica, nequit ex Rubrica restringi.
Sic Syluest. v. Irregularitas, q.13. Navar. summ.
c.27.n.242. Sotus in 4. dist.18.q.4.a.1. Valent.
tom.4.d.4.q.2.punct.1.Suarius tom.3.in 3.pars.
d.31.se&.4.fine. & de Cens.d.42.se&.4. num.2.
Avila p.7.d.9.se&.2. dub.113. Filiucius rr.20.
n.208. Hurtado de irregul.d.2. diff.2. num.4.
& alij.

351
Citra Cle-
ricos solum
indicta est.
Indicta est solummodo contra Clericos,
laicos non afficit. Quia licet in c.1.de Cleric.
non ordin. minist. generaliter textus loqui vi-
deatur, & tam laicos, quam Clericos compre-
hender&at cum sub titulo, & Rubrica De
Clerico non ordinato ministrante constitutus sit
indicatur manifest&, pro Clericis solummodo
latum esse. Ita Angel. v. Irregularitas 1.n.38.
Armil.n.65. Rosel.n.2. Tabiena 4.nu.2. Laym.
l.1.r.5.p.5.c.3.n.3. Bonacina tom.1.d.7.q.3.
pun.6.n.1. Sayr. l.7. thes. c.10. n.6. Henriq. l.2.
c.19.n.5. & l.14.c.6.n.2.

352
Verum hoc
est iudico.
Verius hoc esse iudico. Quia textus hanc
irregularitatem indicentes, apert& significant,
solis Clericis indici. Nam c.2. expresse loqui-
tur de ordinato, qui ultra prohibitionem, ne
ad superiores Ordines ascendat, suspensio per
biennium, vel triennium ab Ordine præcipuo
qu& habet, indicitur. In c. ver& 1. si sequamur
probabilem intellectum Panormitani ibi.
Syluestri, & Sayri ubi supra asserentium, illis

verbis: *Abiciatur ab Ecclesia, suspensionem,*
seu depositionem ferendam indici: manifest&
constat, de solis Clericis tantum esse sermo-
nem. Nam laici nec suspendi, nec deponi
possunt. Et licet gravior peccet laicus, qu&am
Clericus Officium Ordinis usurpans: quia ta-
men Clerici frequentius, qu&am laici illud
usurpare solent, ea de caus& aduersus Clericos
usurpantes dictum officium statuta est irre-
gularitas, & non aduersus laicos.

CAPVT XXVI.

*Circa Irregularitatem ex cri-
mine hæresis proue-
niente.*

DUBIUM LXXIX.

*Crimini occulto hæresis annectiturne
Irregularitas?*

Irregularitas annectitur crimini 353
hæresis etiam occulto. Quia cap. Annectitur
Si qui Presbyteri, & cap. Saluberrimum, etiam cri-
minum, & cap. Conuenientibus, 1. minioculta
question.7. & cap. Nos consuetudi- hæresis.

ne, distinction.12. Clerici apostatantes à fide
prohibentur ad ulteriorem gradum ascende-
re, licet in susceptis Ordinibus postquam
conuersi sunt, ministrare permittantur. Sicuti
habetur in cap. Saluberrimum, ibi enim re-
deuntibus ad fidem admittitur spes promotio-
nis, & pro magno beneficio conceditur, in
susceptis Ordinibus perseverare: nisi iterata
Vn&ione, hoc Baptismi Sacramenti iteratio-
ne fuerint maculati. Quod si in cap. Qui vo-
luerint, 1. question. 7. dicatur de Nouatianis
redeuntibus ad Ecclesiam posse ordinari, in-
telligi debet de dispensatione iuxta cap. Ma-
ximum, & cap. Donatum. Vel salt& intelligen-
dum est de laicis, quibus non est ita certum
hanc irregularitatem esse impositam: con-
omnes textus, qui hanc irregularitatem indi-
cere videntur, de Clericis loquantur. At cum
omnes textus irregularitatem hæretico indi-
cant non distinguentes, an debeat hæresis ef-
fe publica, an occulta; indic&at tam occultum,
quam publicum hæreticum irregularem esse.
Sic Pegna direct. Inquisit. p.3. comment. 162. q.
113. Navar. summ. c.27.n.105. Tolet. l.1. cap.64.
Suarius d.43.se&.1. n.2. Sanchez l.2. Decal. c.
25.n.2. Farinac. de hæresi, q.189.nu.43. Fillinc.
rr.20.n.117. Bonac. d.7. de irregul. q.3. punct.7.
principio. Coninch. d.18. dub.7.n.50.

354
Crimini
hæresis oc-
culto non
ann&itur
Crimini hæresis occulto irregularitas non
ann&itur. Quia textus hanc irregularitatem
indicentes notorietatem criminis exigunt, si-
quidem sermonem dirigunt non ad ipsos hæ-
reticos, sed ad Pastores Ecclesi&, quibus præ-
cipitur, ne hæreticos ad Ordines admittant.

Ita

Ita Perez l. 8. o. d. i. r. 4. fil. 98. Henr. l. 14. c. 4. 4.
 6. Philare. l. 4. c. 5. Sayr. l. 7. i. h. e. c. 11. nu. 16.
 Sà v. Irregularitas ex defectu animæ, n. 2. Auila
 p. 7. d. 1. dub. 2. Laym. de irreg. c. 4. n. 11. Hurtad.
 de irreg. d. 1. diff. 4. n. 14. & alij relati à Barbosa
 in remiss. Conci. sess. 24. c. 6. v. Hæresis.

355 Hanc eligo
 sententiam. Primam sententiam fateor esse commu-
 nem, sed secunda probabilis admodum magis
 arridet. Nam c. Saluberrimum, quod existimo
 esse præcipuum ad hanc irregularitatem pro-
 bandam, loquitur de peccato: siquidem man-
 datur fieri abiuratio solemnis, quæ fit in scri-
 ptis. Præterea in c. 2. de heret. in 6. §. Hæretici,
 aperte supponitur communis notitia: ibi enim
 prohibetur, ne hæretici, & eorum fautores ad
 beneficium, vel officium publicum admittan-
 tur, quod nisi delictum sit publicum, præ-
 stari nequit.

DVBIVM LXXX.

Extenditurne hæc Irregularitas ad eos, qui
 exterius fidem abnegant, etsi interius
 illam retineant?

356 Extenditur
 quidem. Extenditur quidem. Quia c. Presbyteros,
 diff. 5. o. de Presbytero, qui ex timore fidem
 abnegavit, subditur, Sacerdotale officium non
 posse ministrare, neque offerre, neque sermonem
 ad populum habere. Diaconis vero, & aliis Cle-
 ricis inferioribus impeditur ascensus ad supe-
 riore gradum, & in suscepto nequeunt ministra-
 re nisi de consensu Episcopi, cui in hac parte
 committitur potestas, quæ vrgenti tantum causa
 debet exercere. Sponte vero fidem negantibus,
 etsi sustentatio tribuatur, non tamè cõceditur ad
 altiores Ordines ascensus. Sic Farin. de hæresi,
 q. 192. m. 5. Bonac. tom. 1. d. 7. q. 3. punct. 7. n. 1.
 Maiol. de irreg. l. 5. c. 34. n. 2. Viuald. Candelab.
 tit. de irreg. n. 88. Suar. d. 43. sess. 2. n. 2. Sanch.
 l. 2. Decal. c. 25. n. 6.

357 Non exten-
 ditur. Minimè extenditur. Quia in c. Presbyteros,
 nullum est verbum, ex quo colligatur Presbyterum
 illud fidei apostata esse: poterat enim timore du-
 ci, & nihilominus fidem ex animo abnegare.
 Textus autè alij citatur pro prima sententia
 scilicet in c. Non potest, 2. q. 7. & c. Contra Chri-
 stianos, de heret. in 6. in quibus apostata à fide
 hæresis pœnis subiicitur. At intelligendi sunt
 de verò apostata, qui fidem ex animo negavit:
 secus qui solù verbis, vel factis negatione si-
 gnificavit Ita Azor. tom. 1. l. 8. c. 11. qu. ult. & c.
 21. q. 8. Navar. Conf. l. 5. tit. de hæresi, conf. 3.
 alias 9. Palao de Cens. d. 6. pun. 19. §. 1. num. 4.

358 Hanc eligo
 sententiam. Primam sententiam communiorē esse
 non dubito, sector tamen secundam, quam
 non minus probabilem esse reor. Nam casu,
 quo textus in c. Presbyteros loqueretur de fide
 fide abnegante, solum comprehendit publi-
 cè delinquentes. In conclusione enim dicitur
 eos, quorum crimina manifesta sunt ante, vel
 post ordinationem à Sacris Ordinibus deili-
 ciendos esse. Quorum tamen peccata secreta
 sūt, secreta satisfactione secundum Sacerdotis
 edictum in propriis Ordinibus remanere
 posse.

DVBIVM LXXXI.

Hæreticorum fautores excusantur ne ab
 irregularitate?

359 Non ex-
 cusantur
 ab irregulari-
 tate. Autores hæreticorum, (quatenus hæretici
 sunt,) receptatores, ac defensores eadem
 irregularitate afficiuntur, quia efficiuntur hæ-
 retici. Quia cap. 2. de heret. §. Hæretici, hæreti-
 corum fautores, & eorum filij vique ad secun-
 dam generationem prohibentur, ne ad Ecce-
 siasticum beneficium, aut officium publicum
 admittantur. Nomine autem officij videtur
 intelligendum Officium Ordinis: ergo ab
 Ordine excluduntur. Igitur sunt irregulares.
 Sic Sanchez lib. 2. Decal. cap. 25. num. 6. Suar.
 disp. 4. §. 1. ion. 2. numer. 2. Coninch. disp. 18.
 dub. 7. num. 50. Bonacina tom. 1. disp. 7. quæst. 3.
 punct. 7.

Non afficiuntur irregularitate. Quia neque
 ex cap. 2. de heret. in 6. neque ex alio id col-
 ligitur. Nam esto, in Cap. præfato fautores hæ-
 reticorum ab officio publico excludantur,
 nomine Officij publici non Officium Ordinis,
 sed Officium iurisdictionis vti est Magi-
 stratus, Prætoriatu, Notariatus, & c. intelli-
 gendum est. Glossa sic intelligente ad cap. Fe-
 licis §. Quod si quis, de panis in 6. Illud enim
 officium publicum vocatur, quod ad publi-
 cam utilitatem, & populi regimen ordinatur.
 Ita Henriquez l. 14. c. 4. n. 6. Sà v. Irregularitas
 ex defectu animæ, n. 2. Palao de Cens. d. 6. punct.
 19. §. 1. m. 5.

Hæc sententia mihi est probabilior. Nam
 si nomine Officij publici Officium Ordinis
 etiam intelligeretur prius Pontifex debebat,
 hos fautores hæreticorum ab officio publico,
 quam à beneficio excludere. Quia Ordinis
 collatio beneficii collationi præsupponitur,
 vti aduertit noster Galp. Hurt. de irreg. d. 1. diff.
 3. n. 7. Cæterum concessio, irregularitatem ab
 hisce fautoribus contrahi, debet fautoria pu-
 blica esse. Quia de ea vti publica textus loqui-
 tur: siquidem prohibentur Ordinarij fautores
 hæreticorum ad officia publica admittere,
 quod fieri nequit, nisi iplis Ordinariis fauto-
 ria perfecte sit nota.

DVBIVM LXXXII.

Filij eorum, qui ob crimen hæresis repetitum
 comburantur, quique contritionis signa
 dedere, suntne irregulares?

360 Non
 excusantur
 ab irregulari-
 tate. Certum est, filios, ac nepotes hæreticorum
 irregulares esse: ut vi hanc irregularita-
 tem contrahant, debere nasci post parentum
 delictum, & delictum esse notorium, & in eo
 decessisse. cap. Statutum, de heret. Quæstionem
 verò, num filij eorum, qui ob crimen hæresis
 repetitum comburantur, quique ab hæresi
 ante mortem ob exhibita penitentia signa
 sunt ab eluti, sub hac irregularitate compre-
 hendantur?

Sect. II. De Irregularitate Dubia. 365

361 Non comprehenduntur. Quia textus in 2. Statutum hanc irregularitatem filiis hæreticorum indicens, exigit, ut in hæresi decedant parentes à delicto non emendati, nec Ecclesiæ reincorporati, quod de iis parentibus non videtur verificari posse, cum de facto ab hæresi absoluantur, decedantque parati penitentiam implere, & Ecclesiæ præceptis obedire. Sic Simancas de Cathol. institut. 29. n. 17. Hurtado de irreg. d. 2. diff. 3. n. 8. Coninch. d. 18. dub. 7. n. 1. Henriquez l. 1. c. 5. num. 4. & alij, quos refert Pegna citandus.

364 Comprehenduntur. Quia sic cõuersi præsumuntur in hæresi decedere, ac fidei converti timore potius, ne viui cõburantur, quam fidei amore. Ita Suar. d. 43. section. 3. n. 4. Rojas tr. de hæret. p. 2. n. 337. Pegna Direct. Inquisit. p. 3. comment. 164. Sanch. l. 2. Decal. c. 27. n. 22. plures citans. Molina tr. 3. d. 658. n. 16. Azor. tom. 1. l. 8. c. 1. post qu. 8.

365 Dicitur. Communior hanc sententiam in praxi observatam defendendam esse crediderim. Quia enim præsumuntur ex timore præfatio signa contritionis dedisse, & non ex interno affectu, nec iuridicè ad penitentiam admittuntur, nec absoluntur solemniter: quæ solemnitas, & iuridica absolutio requisita videtur, ut ab Ecclesiâ indicentur reconciliati, & reincorporati iudicentur.

DUBIUM LXXXIII.

Esne Neophytus irregularisque qui infantia baptizatus, etiamsi ex patre Iudæo, vel Sarraceno descendat?

366 R Ecolo, Neophytum dici, qui novus est in baptismo in ætate adulta suscepto. Cap. Sicut Neophytus. Hunc autem interim dum Neophytus est, irregularem esse, seu arceri ab Ordinibus suscipiendis constat ex cap. 1. & 2. distinction. 48. Determinare autem tempus, pro quo quis censendus Neophytus sit, arbitrio Episcopi relinquitur, qui iuxta personæ qualitatem, & debitam illius instructionem coarctare, vel prolongare tempus poterit, dummodo decennium non excedat; nam transacto decennio post baptismum, Neophytus non censetur. Quæstio verò, an sit Neophytus irregularisque, qui in infantia est baptizatus, etiamsi ex patre Iudæo, vel Sarraceno descendat?

367 Est Neophytus, & ideo irregularis. Quia Paulus IV. constituit, ut descendentes à Iudæis, vel hæreticis usque ad quartam generationem Sacris Ordinibus prohiberentur initiari. Quam constitutionem Gregorius XIII. extendit ad descendentes ex Sarracenis. Et quia in cap. Constituit 17. question. 4. Iudæi, aut ij, qui ex Iudæis sunt, ab officiis publicis excluduntur: ergo quomodocumque descendant censendi sunt inhabiles. Sic nonnulli, quos pressio nomine memorat Fernandez de Castro Palao de Censuris disputatione sexta, puncto decimo nono, Paragrapho tertio, numero sexto.

368 Non est Neophytus, nec irregularis. Quia Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.

nullibi contrarium cavetur, ut mox ostendam. Et nihil in hac parte fuit à Trident. immutatum sess. 23. c. 7. ubi præcipitur Episcopis inquirere ordinandorum genus. Quia in hac inquisitione tantum voluit Concilium, ut ea, quæ sunt à iure statuta, exactè observentur. Ita Sanchez lib. 2. Decalog. caput. 28. numer. 11. Nauarra summ. c. 27. n. 205. Suar. d. 43. sect. 3. n. 8. Sayrus l. 6. thes. c. 13. n. 10. & alij apud ipsos. Palao ubi supra.

Hoc probabilius admodum, imò certum ferè esse crediderim. Quia constitutiones Pauli IV. & Gregorii XIII. vñ receptæ non sunt, ut asserit Hurtado de irregul. d. 2. diff. 3. n. 9. & Avila p. 7. d. 4. dub. 3. Ad illud autem ex cap. Constituit allatum, respondeo cum Spario n. 9. & Sanchez nu. 15. intelligi de iis, qui sunt ex Iudæis noviter ad fidem conversi, non de illis, qui ab infantia fidem susceperunt. Hæc autem doctrina secundum ius commune procedit: nam si particularia statuta à Pontifice confirmata spectemus, certum est, descendentes à Iudæis, Mauris, vel Sarracenis excludi etiam usque ad millesimam generationem ab aliquibus beneficiis, & Capellanis, ut in Ecclesiâ Toletana, & Legionensi: & ab alijs quibus publicis officiis, ut in S. Inquisitionis Tribunali.

DUBIUM LXXXIV.

Ut hæretici ad fidem redeuntes in Ordinibus habitis ministrarent, indigente dispensatione?

I N irregularitate ex heresi proveniente cum hæreticis ad fidem redeuntibus solus Pontifex dispensat, ut Ordinibus iniciantur, vel ad superiores ascendant. Quæstio autem est, an ut in Ordinibus habitis ministrarent dispensatione indigeant?

Non indigent. Quia in c. Saluberrimum 1. question. 7. & c. Nos consuetudine, distinct. 12. id videtur esse permittum. Sic Gaspard. Hurtado de irregul. d. 2. diff. 3. fine. & alij, quos pressio nomine refert Coninch. d. 18. dub. 7. num. 52.

Indigent quidem Episcopi dispensatione. Quia ex cap. Presbyteros, distinct. 50. manifestè colligitur. Dicitur enim, eos habere debere pro beneficio, ut in susceptis Ordinibus ministrare possint. Si igitur loco beneficii, seu gratiæ ea ministratio habenda est: non est illis iure debita. Ita Snarius disp. 43. sect. 1. num. 6. Sanchez lib. 2. Decalog. cap. 25. n. 14. Coninch. ubi supra.

Magis hæc mihi sententia placet credenti neque Episcopum dispensare posse quoad Sacerdotij usum. Satis enim id indicatur cap. Presbyteros, distinct. 50. Et fortè ob hanc causam Pius V. anno 1567. prohibuit generali Hispaniæ Inquisitioni, ne habiles redderet Presbyteros hæreticos, ut in altari deferrent. Refert Pegna direct. inquisit. p. 3. q. 126. comment. 157.

DVBIVM LXXXV.

*In hac Irregularitate occulta potestne
Episcopus virtute Tridentini dispen-
sare?*

374
Non potest
dispensare.

Dispensare non potest virtute Tridentini. *sess. 24. c. 6.* in hac irregularitate occulta, neque ad forum contentiosum deducta. Quia communior sententia affirmat esse reuocatum Episcopo facultatem absolendi ab haeresi in eo decreto concessam: ergo est etiam illi reuocata potestas dispensandi in irregularitate inde proveniente. Tum quia haec irregularitas est haeresi accessoria. Tum quia praecipue quia in *c. cum illorum, de sent. excom.* dicitur, Episcopus non habere potestatem dispensandi in casibus, in quibus eorum absolutio est illis interdicta: cum maiora intelligantur illis esse prohibita, quibus verita sunt minora. At absolutio minus est, quam dispensatio *Gloss. libi. Abbas n. 2. notab. 3. Felin. n. vni.* Ergo denegata Episcopis potestas absolendi ab haeresi, consequenter censetur denegata potestas dispensandi in irregularitate ex illa proveniente. Sic Suarius *d. 43. sect. 3. n. 15.* Toletus *l. 1. c. 46. Fillucius rr. 20. n. 231.* Bonacina *tom. 1 d. 7. q. 3. pun. 7. n. 12.*

375
Dispensare
potest.

Potest dispensare. Quia haec dispensatio dici nequit maioris considerationis, quam a crimine haeresis, & illius excommunicatione absolutio. Haec enim irregularitas non est certa, sed dubia: ac proinde etiam si intelligamus negatam esse Episcopis potestatem absolendi ab haeresi, non inde inferitur, esse negatam potestatem dispensandi in illius irregularitate, quae debita est. Ita Sanchez *l. 2. Decal. c. 25. n. 18.* plures referens. Farinac. *de haeresi, q. 194. n. 79.* Palao *de Cens. d. 6. pun. 19. §. 4. n. 4.*

376
Hoc defen-
do.

Hoc rectius excogitatum esse iudico. Nam quando dicitur, potestatem dispensandi maiorem esse potestate absolendi, intelligitur de potestate dispensandi in impedimento certo, non in dubio quale est haec irregularitas. Neque huius irregularitatis dispensatio est annexa excommunicationis absolutio, cum sint potestates omnino distinctae, ac separatae.

DVBIVM LXXXVI.

*Inquisitores possuntne in foro conscientiae
in hac ex haeresi Irregularitate dis-
pensare?*

377
Possunt di-
spensare.

Dispensare possunt. Quia in constitutio-
ne Clementis VII. ad huiusmodi dispen-
sationem gerendam eis potestas impertitur.
Sic Mandos. *de signatura gratiae, v. Absolutio ab
haeresi, initio.* Vmb. Locatus in iudiciali inquisi-
t. *irregularitas, n. 2.* Lelius Zecho *tr. de fide, c.
11. n. 16. in pars 12. haer.* Hentiq. *lib. 14. c. 18.
num. 2.*

378
Non possunt dispensare. Quia praefata
Dispensatio constitutio vltima, & consuetudine abrogata cen-
setur. Ita Suarius *d. 43. sect. 1. n. 5.* Pegna *direct*

*inquisit. p. 3. q. 126. comment. 175. Sanch. l. 2. De
cal. c. 25. n. 16. Farin. de haeresi, q. 192. n. 76.*

Cum his probabilibus opinor. Nam constitutio illa, quam refert Pegna, lata videtur pro personis, quae eo tempore aderant, neque ad alios extendi vti docet Palao *de Censur. d. 6. pun. 19. §. 4. n. 5.* Cui quidem in cunctis, quae ad Inquisitionis Sacrae Tribunal spectant, specialem fidem adhibeo.

CAPVT XXVII.

*Circa Irregularitatem ex infamia
provenientem.*

DVBIVM LXXXVII.

*Ad incurrendam infamiam ex proprio de-
licto Irregularitatem necessarium debet
delictum esse notorium?*

Suppono ex *sess. 1.* infamiam ex delicto proprio duplicem esse, unam, quae annexa est ipsi delicto tantum, alteram, quae praerquirit condemnatoriam delicti sententiam. Porro infamia iuris annexa delicto tantum, oritur ex delicto, cui ius Civile, vel Canonicum infamiam praescribit: verbi gratia, lenocinio, bonis sponsalibus etiam in ualidis, defensionem in certamen priuatum cum alio homine, questus gratia, violationi iuramenti promissorii laesa maiestatis diuinae, vel humanae violationi, hostili insecutioni Cardinalium, rapui: fecerunt, defensionem in duellum, &c. Quae si fieri autem, num ad incurrendam huius infamiae ex proprio delicto Irregularitatem, debeat necessarium delictum esse notorium?

Non debet. Quia infamia non incurritur ex delicti manifestatione, sed ex proprio delicto. Sic D. Antonin. *p. 3. tit. 28. c. 6. §. 7.* Syluest. *verb. Irregularitas, quest. 14.* Suarius *d. 48. sect. 1. num. 7.*

Debet omnino. Quia infamia est fama, & bonae estimationis diminutio. At dom crimen ignotum est, bonum delinquentis nomen non dimittit. Ergo ex crimine, dum occultum est infamia non potest oriri. Ita Glossa ad *Cap. Inquisitionis, de accusationibus*, Abbas ad *Cap. Ex tenore, de temporibus ordinari.* Nauarr. *summ. cap. 27. a. 148.* Controuersias *lib. 4. notandum cap. 3. num. 2.* Henriquez *lib. 13. cap. 36. §. lib. 14. cap. 5. numer. 2.* Sanchez *lib. 2. Decalogi cap. 16. numer. 1.* Coninch. *disputation. 18. dub. 7. numero quinquagesimo sexto.* Laymanus *de irregularitate, capite quarto, numero octauo.*

Quamuis ex ipso delicto procedat infamia, attamen illius manifestatio, ac publicatio requiritur, ut infamiam in roget. Cum hoc tamen fiat, si timeretur delictum esse publicandum, & con-
querter

Seç.II.De Irregularitate,Dubia. 367

quenter infamia contrahenda,obligatum esse delinquentem ab omnibus illis actionibus abstinere, à quibus infames abstinere: alias exponitur periculo depositionis, & annullationis à Iudice faciendæ.Suar. d.48.seç.1.nu. 16.Laym.de irregul.c.4.n.9.concl.1.

DVBIVM LXXXVIII.

An infames sint filij hereticorum?

384 *Nonnulla suppono.* SUppono, etiam oriri infamiam ex delicto Salieno.Hac enim ratione filij, ac nepotes parentum violentas manus in Cardinalem Romanæ Ecclesiæ iniciunt infames efficiuntur.c. Felicitis, versic. Quod si quis, de pænis in 6.Item filij proditorum crimen læsæ Maiestatis committunt iure Ciuili redduntur infames.Leg. Quisquis, §. Filij, Cod.ad leg. Iul. maiest. Quæstio autem, an infames etiam sint filij hereticorum?

385 *Infames sunt.* Sunt equidem. Quia hi prohibentur, ne beneficio Ecclesiastico donentur: nève publica exerceant officia. Sic aliqui, quos pressio nomine refert Castro Palao de Cens. d.6.pun. 20.nu.5.

386 *Non sunt infames.* Non sunt infames. Quia si infamia afficerentur, essent ad testimonium ferendum inhabiles c. Testimonium, & c. Licet, de testibus. Et si Clerici essent, priuari deberent beneficiis, & officiis habitis, cum hæc omnia infamibus prohibeantur: quæ tamen filiis hereticorum non sunt prohibita. Ita Suarius d. 48. seç.3. & de fide d. ult. seç. ult. nu.7. Sanchez l. 2. Decal. c.28. nu.5.

387 *Idem affirmo.* Existimo etiam hereticorum filij irregulares sint non tamen esse infames, cum ea, quæ infamibus denegantur, his permittuntur.

DVBIVM LXXXIX.

An illegitimi sint inter infames computati?

388 *Computantur inter infames.* Illegitimi, idest, qui ex legitimo matrimonio nati non sunt, inter infames computantur. Quia in leg. Regia 2. tit.6. p.7. hac videtur infamia inuri ob culpam à parentibus perpetratam. Sic plures Doctores, quos tacito nomine memorat Palao de Censur. d.6. pun. 2. n.5.

389 *Non computantur inter infames.* Quia in Lege Generaliter, §. Spurius, & leg. Spuri, ff. de decurionib. ab obtinendo, & administrando officio Tabellionatus, & Decurionatus munere, & ad testimonium in iudicio ferendo, & ad ius hereditatis in testamento non repelluntur. Ita Conar. pract. qq. c.19. nu.6. Molina tr. 4. d.7. n.5.

390 *Esse irregulares, & inhabiles ad ordines suscipiendos, & beneficia Ecclesiastica obtinenda, sed non infamiam.* Fateor, illegitimos iure Canonico esse irregulares, & inhabiles ad ordines suscipiendos, & beneficia Ecclesiastica obtinenda, aliosque effectus existere: sed hoc non ex infamia quam non habent, siquidem ad officia illa secularia admittuntur, à quibus infames assolent repelli.

Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.

DVBIVM XC.

Officium carnicum, lictorum, macilliariorum, & similia estne infamia notatum irregularitati obnoxia?

391 *Nonnulla suppono.* SUppono, etiam ex officio ortum habere infamiam. Sunt enim aliqua ministeria adeo vilia in Republica, vt ea exercentibus infamia irrogari videatur. Exempli gratia officium histionum, qui olim se pretio conducebant, ad spectacula sui corporis exhibenda, siue qui obscena publice representabant. De quibus D. August. l.2. de Ciuit. c.11. & 13. Hi igitur ob turpes, ac indignas representationes infamie nota afficiebantur. leg. 1. & 2. §. At Prator. Quæstio verò, nùm officium carnicum, & similia sit & non sit infamia notatum irregularitate obnoxia?

392 *Est officium infame irregularitatis obnoxium.* Est quidem. Quia viles homunciones in Republica habentur, nec ad ministerium saculare vilius ponderis eliguntur. Quomodo ergo ad sacerrima Ecclesiastica ministeria sunt assumendi? Sic Doctores, qui, pressio nomine à Petr. Ferdinando de Castro memorantur de Censur. di. putation. 6. punct. 20. numer.6.

393 *Non est.* Non est notatum infamia. Quia esto sint officia infamæ conditionis, ac notæ, nullo tamen iure scripto cænetur ea exercentes infamia notari. Ita Castro ubi sup.

394 *Hoc assero.* Cui quidem adhareo. Ea enim officia exercent frequenter qui pauperie premuntur ad victum acquirendum, & possunt sine villo piaculo exercere. Quomodo ergo Dominus pauperem ex conficta huiusmodi infamia à Sacro munere arceret, quia viles mundi homunciones nuptiarum compelli imperat ad conuiuium.

DVBIVM XCI.

An infames ita exclusi sint à dignitatibus Ecclesiasticis obtinendis, vt earum prouisio sit irrita ipso iure?

395 *Irrita est.* Ita excluduntur, vt prouisio irrita sit. Quia Ecclesia, & Respublica à suis officiis, beneficiis, & muneribus eos excludit, quantum potest, vt indicat dicens: Infamibus porte non pateant dignitatum, de Regulis iuris in sexto. Quasi diceret, omnis via ad dignitates illas occlusa sit. Si tamè validè dignitates possent obtinere, iam aliqua via ad dignitates obtinendas illis pateret. Sic Abbas ad c. Inter dilectos, de excess. Prælator. n.8. Selua p.3. de beneficio. que. 1.5. num. 31. Nauarra summ. c.27. n.104. & 251. Molina tract. 4. d.11. num.3. Anila p.7. d.4. dub.7.

396 *Non est irrita.* Non ita excluduntur, vt prouisio sit irrita in foro conscientie, quovisque à Iudice rescindatur. Quia annullatio actus vt potè odiorum iura inducenda non est absque manifesto

li 2 textu

textu. At nullus est textus hanc annullationem ipso iure inducens. Ita Garcia parte septima, de benefic. capite octavo, numero quadragesimo septimo, plures citans.

397
Hoc satis
probabile
esse credo.

Fateor primam sententiam communem esse, & eam externum illam in indicando sequi: ex ultimo probabilitate non carere, & praeceptorum provisionem in foro conscientiae validam esse, quovis à iudice rescindatur. Nam esto infamibus nullæ sint dignitatum portæ apertæ, sed omnes ocluse: inde tamen solum infertur, illarum ingressum illis esse interdictum: non autem si de facto fiat, invalidum esse; sicuti non est invalidus ordo infamibus collatus, tametsi Ordinum portæ infamibus non pateant.

DUBIUM XCII.

Omnia crimina depositione digna inducuntne Irregularitatem, etiam si sunt occulta?

398
Inducunt
quidem.

Inducunt profecto. Quia qui dignus est depositione, dignus à fortiori videtur, qui ad ea non admittatur, à quibus ob illud deli-

cum merito deponendus est. Sic Maior, libro quarto, de irregularitate, capite vigesimo tertio, & libro quinto, capite primo secundo, & trigesimo, & alij Doctores, quos pressio nomine affert Palao de Censur. dissertation. 6. par. 20. numer. 15.

Non inducunt irregularitatem quæcumque crimina depositione digna præterea, qui. Non inducunt ex iure indicta est. Quia sic deciditur in cap. Ex tenore, de temporib. ordinat. Dicitur enim ibi, ex nullo crimine depositione digno, si occultum sit, quem à Sacris Ordinibus prohibetur esse. Et in cap. ultim. eodem titulo, inquit Pontifex: Si proposita crimina, (scilicet, adulterij, perjurij, homicidij, vel falsi testimonij) ordine iudiciario probata, vel alias notoria non fuerint, non debent ij (præter reos homicidij) post penitentiam in iam susceptis Ordinibus, vel suscipiendis impediri. Ita Suarez disp. 43. sect. 4. & 5. Navarr. summ. c. 27. n. 248. Henric. l. 1. c. 36. & l. 14. c. 5. n. 1. Auila p. 7. d. 4. dub. 7. Palao citatus.

Cum his opinor longè verius. Imò certam hanc sententiam esse crediderim, ut ex relata illa clausula persuadeor. Quando verò hæc delicta publica, vel notoria sunt, tunc non ratione delicti præcisè, sed ratione infamiae inde exortæ ab Ordinibus arcantur.

